

MERKUR

NOVO - NAJEM STROJEV

v prodajalni na Koroški cesti 1
mešalec, dvigalo, kosilnice...

POPUSTI • KREDITI • UGODNI NAKUPI

24. OKTOBRSKI SEJEM KRANJ
11. - 17. 10. '91

OZIMNICA
GOBARSKA RAZSTAVA
GOBARSKE SPECIALITETE

stanovanjska oprema
široka potrošnja
avtomobili

VSE, KAR SE VIDI - SE LAHKO KUPI!

3. STRAN
Kranjski učitelji štrajkajo

Ljubljanska banka
Gorenska banka Kranj

GORENJSKA BANKA FORMULA
BANKA PRIHRANKA

Zastor je dvignjen

Zastor pred slovenskim političnim odrom se je dvignil. Zal nas dogajanje na odstrtem prizorišču bolj sili k pesimizmu kot optimizmu, pa k razmišljanju, da smo pri uku politične parlamentarne abecede šele pri prvih, osnovnih lekcijah. Vse skupaj ne bi zdelo tako tragično, če ne bi šlo mladi državi za preživetje, za obstoj in mednarodno uveljavitev, lepemu delu državljanov pa za nujni kos kruha za preživetje. Do teh problemov nihče, pa naj zaseda še tako visok državni položaj, ne more biti brezbrizen, predvsem pa tako usodnih reči ni mogoče podpreti strankarskim ali kakršnimkoli drugim interesom.

Večina slovenskih oblastvenih organov je hudo razdvojenih. Svetla izjema je predsedstvo republike, ki še vedno skuša delovati usklajeno, čeprav so se pri primeru Drobnič in še prej pri proslavi 50. obletnice Osvobodilne fronte pokazale razpoke. Temu organu še uspeva zadrževati potrebno avtoriteto. Povsem drugače je pri vladi, ki že nekaj časa ne daje vtisa homogene ekipe. Namigi, da bo odletel ta ali oni minister, se vrstijo. Sedaj naj bi bil spet na vrsti kmetijski minister Osterc, sploh pa na odhod čaka še nekaj ljudi, če bo sprejeta napovedana reorganizacija vlade. Rupil naj bi za zdaj ostal, Janša je bil označen kot razbijač, ko je predlagal svojo vizijo delovanja vlade, verjetno pa se dogaja še marsi-

kaj, kar za zdaj javnosti ni znano. Predvsem pa se vladi hudo očita samovolja, nepripravljenost na dialog s poslanci in strankami ter aroganten odnos do skupščine, kar je na zadnjem kongresu Slovenske demokratične zveze naravnost povedal predsednik skupščine dr. France Bučar. Razmere v skupščini pa so nam znane, saj imamo na vsakem zasedanju priložnost poslušati očitke o blokadah, nagajanju, trmi, ostankih starega sistema in ideologije, rdečih in črnih ter bolj ali manj zavednih Slovencev. Takšno etiketiranje nas ne bo pripeljalo daleč. Lahko se nam zgodi najmanj dvoje. Vsa dan se bo vedno več nezadovoljnih s svojim položajem in plačami zbiralo pred skupščino s pozivi po hrci temu ali onemu ministru, celi vladi ali kar skupščini, Slovenija kot država pa se utegne pogrezniti v anonimnost pri reševanju jugoslovanske krize in postati za Evropo pozabljen oteček v Srednji Evropi, ne da bi uradno mednarodno priznanje sploh dobila. Ker se je dvignila zavesa tudi nad Demosom in med drugim tudi pokazala, da je ta koalicija za marsikoga prisilni jopič, v katerem vlada v prejšnjih časih znana disciplina in netoleranca do drugače oziroma s svojo glavo mislečih, se razmere v slovenski politiki lahko skrajno zaostrijo. Huda vladna kriza je še najmanj, kar se lahko zgodi. ● J. Košnjek

Največja Gobarska razstava - V petek je podpredsednik izvršnega sveta občine Kranj in predsednik programskega sveta PPC Gorenjski sejem Peter Orehar v Kranju odprl tradicionalni Oktobrski, tokrat predvsem prodajni sejem, kjer sodeluje več kot 220 razstavljavcev. Sejem bo odprt do 17. oktobra, zadnji dan pa bo tudi sklepna promocija za podelitev znaka Slovenska kakovost. Med vsemi razstavljalci z različno potrošniško ponudbo so še posebej obiskani gobarji kranjske gobarske družine, ki so tudi tokrat pripravili največjo razstavo gob v Evropi; ne sicer po številu razstavljenih vrst, zagotovo pa po dolžini trajanja, saj gobe na razstavi redno obnavljajo in dopolnjujejo razstavo z novimi vrstami. Sicer pa gobe v teh dneh, kot pravijo, dobro poganjajo. - A. Ž. - Foto. G. Šinik

Zdravstveni denar naj ostane zdravstvu

Kranj, 14. oktobra - Stavka zaposlenih v zdravstvu in socialni se nadaljuje že peti dan. Stavkajoči in vlada so v svojih zahtevah sicer začasno popustili, vendar očitno ne dovolj, da bi se stavka končala. Stavkovni odbor je po prvih pogajanjih vztrajal na podpisu kolektivne pogodbe in na izhodiščnem OD in na izhodiščni plači v višini 58 odstotkov povprečne plače v gospodarstvu, pri razmerju med najnižjo in najvišjo plačo pa so s prvotnega 1 proti 5,6 znižali na 1 proti 4,1. Tudi po današnjih pogajanjih partnerja nista našla skupnega jezika.

Vlada pa je ponudila razmerje 1 proti 4,8, pri čemer je bila bruto plača v višini 8.062 tolarjev, najvišje ocenjeni zdravnik specialist pa naj bi dobil po predlogu ministrstva za zdravstvo 38.700 tolarjev bruto, po zahtevah sindikata pa 43.534 tolarjev. Dr. Košir, namestnik ministrice za zdravstvo, je obljubil, da bo do 15. oktobra pripravljen nov izračun, ki bi usklajil plače v družbenih dejavnostih s kolektivno pogodbo. Parlament naj bi to obravnaval na seji 25. oktobra. Stavkovni odbor se je odločil stavko nadaljevati, dokler ne dobijo pismenega predloga izračuna, prekinili pa jo bodo le v primeru, če bo obveljala njihova varianta.

Za konec tedna pogajanj ni bilo, partnerja pa krivdo za to zračata drug na drugega. Stavkovni odbor pa opozarja, da zahteve stavkajočih ne zadevajo le plač, pač pa terjajo, da se s težkim položajem v zdravstvu ukvarjajo tudi poslanci v parlamentu. Poslanci naj izglasujejo takšen rebalans državnega proračuna, tako da bo zdravstveni denar ostal zdravstvu. Iz več zdravstvenih ustanov, ki od 10. oktobra stavkajo, prihajajo tudi ogorčeni protesti zoper izjavo finančnega ministra Šešoka, ki je dejal, da je zdravstvo dobilo 38 odstotkov finančnih sredstev za materialne stroške, ki jih je preusmerilo v osebne dohodke.

● D. Z. Žlebir

Slovenska olimpijska listina

Ljubljana, 15. oktobra - Za slovenske športnike, ljubitelje športa in vse Slovence, je današnji dan pomembna stopnička pri dokončnem osamosvajanju slovenskega športa od jugoslovanskega. Iniciativni odbor za ustanovitev Olimpijskega komiteja Slovenije namreč danes, 15. oktobra, ob 12. uri v Cankarjevem domu, pripravlja slovesen podpis slovenske olimpijske listine, s katero bo ustanovljen Olimpijski komitej Slovenije. Poleg slovenskih vrhunskih športnikov so na slovesnost povabljeni številni naši najuglednejši politiki in gospodarstveniki, poleg njih pa tudi predstavniki mednarodnega športa s predsednikom mednarodnega olimpijskega komiteja Juanom Antoniom Samaranchom na čelu.

Seveda pa ustanovitev slovenskega olimpijskega komiteja še ne pomeni, da bo Slovenija postala tudi članica Mednarodnega olimpijskega komiteja, čeprav se člani iniciativnega odbora trudijo, da bi vse slovenske športne zveze postale čimprej članice mednarodnih športnih zvez. Članstvo v vsaj petih, od teh v treh olimpijskih, mednarodnih športnih zvezah pa je pogoj za članstvo v MOK. Prav sprejem v MOK pa bo gotovo tudi tema razgovorov z Juanom Samaranchom, ki bo slovenske predstavnike že ta petek sprejel na sedežu Mednarodnega olimpijskega komiteja v Sviči. ● V. Stanovnik

GIMNAZIJA KRANJ 1810-1990

Koncert »Kranj za begunce«

Kranj, 11. oktobra - Ta teden je na Slovenskem že več kot 18.700 beguncev s sosednje Hrvaške. Tudi na Gorenjskem jih je veliko, po podatkih Rdečega križa Slovenije jih je v Kranju registriranih 354, na Jesenicah 465, v Radovljici 386, v Škofji Loki 243 in v Trzinu 86. V verigo solidarnosti z ljudmi, ki so ubežali vojni, se je vključila tudi kranjska Zveza kulturnih organizacij, ki je v petek zvečer priredila koncert v dvorani Gimnazije Kranju.

Na dobrodelni prireditvi, ki je nastala po zamisli Alenke Bole Vrabc, so nastopili: mešani pevski zbor Musica viva s Primskovega, pevka Sabira Hajdarevič in pianist Peter Škerjanec, pesnica Neža Maurer s pesniško zbirko Litanijske za mir, Gorenjska akustična skupina Tantadruj, igralka Alenka Bole Vrabc in Kondi Pižorn, plesalca Tanja Hodnik in Dušan Teropič, napovedovalec Janez Dolinar, moderatorja Tina Primožič in Marko Črtalič. Izvedbo koncerta so podprli sponzorji: Skupščina občine Kranj, ZKO, Gimnazija, Radio Kranj, TELE-Zv komunikacijski inženjering, Cvetličarna Mak, Ozvočenje Tone Resnik in vsi nastopajoči. ● D. Z., foto: J. Cigler

Kongres Slovenske demokratične zveze konec tedna v Ljubljani se je končal z razkolom stranke. Manjšina dosedanjega predsednika dr. Dimitrija Rupla ostaja še naprej Slovenska demokratična zveza, večina, zbrana okrog dr. Rajka Pirnata pa je ustanovila Slovensko demokratično zvezo - Narodno demokratično stranko. Pomeni ta razkol tudi začetek konca Demosa? Več o kongresu na 3. strani. - Slika J. Cigler

Stoletnica socialnega nauka Cerkve Moralna osvetlitev vpršanj

Ljubljana, 14. oktobra - Predstavniki Teološke fakultete iz Ljubljane in Instituta za filozofijo in družbeno etiko prof. dr. Rafko Valenčič, prof. dr. Tone Stres, prof. dr. Metod Benedik in prof. Vinko Ošlak so na časnikarski konferenci predstavili najnovejšo papežovo okrožnico Centesimus Annus, ki razlaga najnovejši socialni nauk Cerkve in je bila izdana ob stoletnici okrožnice papeža Leona XIII. Rerum Novarum. Nova okrožnica postavlja v središče človeka in

moralno opredeljuje ta vprašanja. V Rimu je bil končan uspešen simpozij o dr. Janezu Evangelistu Kreku, ustanovitelju krščanskega socialnega nauka na Slovenskem, v avli Teološke fakultete pa je na ogled socialna delavnica, ki kaže načine udejanjanja tega nauka. ● J. Košnjek

VELIKA IZBIRA POHIŠTVA ZA OPREMO STANOVANJ IN POSLOVNIH PROSTOROV
UGODNI KREDITI IN POPUSTI V SALONU POHIŠTVA

JAKOB
NAD PIVNICO EVROPA V KRANJU
Tel. (064)216.661

Sava Krpan

AVTOMOBILSKE PREPROGE
Avto je predrag, da bi ga zamenjali!

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

MIHA NAGLIČ

Libertas

Tudi tisti, ki se niso nikoli učili latinščine, dobro vedo, kaj pomeni beseda libertas: svoboda! Pa ne le svoboda kot abstraktni pojem, označuje tudi tiste in take družbene razmere, v katerih je mogoče svobodno proizvajati, trgovati, politizirati, sebe in druge kultivirati, oziroma vse to ohranjati in razvijati naprej. Abstraktno zveneča, na dubrovniški mestni zastavi izpisana beseda, je v minulih dneh dobila zelo konkreten pomen: kako ubraniti v stoletjih pridobljeno gospodarsko blagostanje, politično avtonomijo in kulturno podobnost mesta?!

Mogoče mi bo kdo očital, da skušam našo resničnost, ki je tako pestra in ima toliko različnih razsežnosti, zajeti v posodo te ali one velike in zveneče besede, kakršna je, denimo, tudi (dubrovniška) libertas. Po svoje bi imel prav. Vsakomur, ki jo doživlja ali zgolj opazuje, se ta resničnost kaže drugače. Na tem mestu smo jo pogosto razlagali zgodovinsko: na jugoslovanskem prizorišču, kjer se že cela tisočletja soočata svetovni vzhod in zahod (Rimljani z barbari, sveto rimsko cesarstvo in Bizanc s Slovani, krščanska Avstrija z mohamedansko Turčijo, proameriško s prosovjetskim...) sta se pač še enkrat spoprijela civilizirani in omikani Zahod in azijsko ("srbokomunistično") barbarstvo. Toda to je le ena razsežnost, ena od resnic in še ta le ideološka, takšna, kakršna je tudi hrvaška utvara, da so še vedno "antemurale christianitatis" (predzidje krščanstva), na katerega pa krščanski Zahod očitno ne da več kot toliko. Ideološko in volontaristično je tudi "veliko" spoznanje Srbske akademije znanosti in umetnosti (SANU), po katerem "morajo" vsi Srbi živeti v eni državi. Naštete in njim podobne razlage, kakršnih je še veliko, skušajo biti vsaj racionalne; ravnanje tistih, ki so udeleženi v spopadih samih, ki mesarijo ljudi z motornimi žagami in "z vsemi sredstvi" uničujejo spomenike kulture, pa ni več razumno; iracionalno je, gnano od "mehanizmov", ki so potlačeni v podzavesti. Še sreča, da je vsa ta norost obdana s povsem pragmatično držo Evropske skupnosti, ZDA in SZ. Tudman, Milošević, Kadijević in njim podobni so vsi po vrsti igrali in stavili na ideološko karto. Hrvati so bili prepričani, da se bo ob njihovi kalvariji zganil Rim (Vatikan) in z njim ves krščanski Zahod - a ta je ostal hladen in stvaren: nehajte in sedite za pogajalsko mizo. V bizantinstvu zasidrani Srbi in v "tretji Rim" zgledani generali so po neuspehu puča v SZ doživeli svoj hladni tuš. Tako ene kot druge zdaj pod grožnjo gospodarske blokade posedajo za pogajalsko mizo v Haagu. Za lordom Carringtonom prihaja v Jugoslavijo še en verziran pogajalec - Cyrus Vance, kot posebni odposlanec generalnega sekretarja OZN. Milošević in Tudman sta vrh tega klicana na zagovor k Gorbačovu, v Moskvo. Vzhod in Zahod torej družno delata na tem, da ohladita pregrete glave. Očitno je, da ta čas niti prvi niti drugi nista zainteresirana za reprizo svojega starodavnega navzkrižja v igralski zasedbi in v režiji tistih, ki se v ta namen kar sami ponujajo na balkanskem odru.

Dogajanja pri nas torej eni vidijo tako, drugi drugače. Libertas oziroma tisto, kar ta zveneča beseda konkretno pomeni Dubrovčanom in prebivalcem drugih jugoslovanskih krajev - ohranitev doslej ustvarjenega pred tistimi, ki morajo oditi z odra zgodovine in so v svojem besu zmogni najbolj uničevalne norosti - ta libertas pa je ena sama in je tista, ki drži ljudi pokonci v uporni držbi. Tega, kar je materializirano v različnih dobrinah, izpisano na zastavah, hkrati pa greje srce in oživlja misel, se pač ne da kar tako izničiti...

Ob 50-letnici Poljanske vstaje

Obeležitev vsekakor bo

Škofja Loka, oktobra - Če se bo občinska politika odločila, da proslavi 50-letnico Poljanske vstaje ne bodo organizirali na občinski ravni, jo bodo borci organizirali po svojih močeh.

Predsedstvo Občinskega odbora ZZZB NOV Škofja Loka je na svoji zadnji seji 27. septembra razpravljalo o milo rečeno čudnem odnosu nekaterih odbornikov občinske skupščine na zadnji seji, ko se je govorilo o tem, kako bi občina obeležila 50-letnico Poljanske vstaje in ali naj bi jo sploh obeležili. Poljanska vstaja je edinstven dogodek v zgodovini slovenskega naroda, ki je imel globoke posledice pri vsem nadaljnjem boju proti okupatorju, dogodek, na katerega so Poljanci in ves slovenski narod lahko le ponosni. 162 Poljanec je bilo v partizanih, veliko jih je ostalo v taboriščih, vsa dolina je dihala s partizanskim bojem. To je vendar zgodovina, ki se je ne da zatajiti.

Občinski odbor ZZZB NOV Škofja Loka je pripravil zanimiv program praznovanja decembra letos v Poljanah. Ob tej priložnosti bi slikarja Iveta Šubica uradno uvrstili med zaslužne Poljance, organiziran bi bil pohod po poteh Poljanske vstaje iz Poljan do Brdarja v Vinharjah, odkrita pa naj bi bila tudi spominska plošča na Brdarjevi hiši, kjer so se zbrali prvi udeleženci Poljanske vstaje in iz katere so padli štirje sinovi in oče. Drugi del praznovanja pa naj bi bil simpozij zgodovinarjev na temo "Poljanska vstaja, nastanek in razvoj NOB na Gorenjskem s poudarkom na deležu boja, ki ga je imelo škofjeloško območje". Zanimiva tema, ki bi morala zanimati vse slovenske zgodovinarje, ki se ukvarjajo z našo s polpreteklo zgodovino.

O vsem tem bo zdaj v Škofji Loki razpravljal posebni odbor za organiziranje proslave pri predsedstvu občinske skupščine. Borci v odbor predlagajo svoje tri člane, dr. Branka Berčiča, Antona Peterljeja - Igorja in kustosa Franca Podnarja.

Škofjeloški borci upravičeno pričakujejo, da bodo odgovorni v škofjeloški občini spoznali, da 50-letnica Poljanske vstaje nikakor ne more mimo njih. Če bodo odločitve negativne, bodo borci sami po svojih zmognostih organizirali obeležitev tega dogodka, so odločni. ● D. Dolenc

Predsednik Milan Kučan domačim in tujim časnikarjem

Slovenija ima pred svetom čisto vest

Ko se bo razkadila megla, bo položaj italijanske manjšine pri nas jasnejši, sicer pa Slovincem zaradi tega ni treba zardevati; evropska misija je v Sloveniji korektno opravila delo, čeprav je bila premalo pozorna do nalog zvezne vlade; premirje na Hrvaškem bo držalo šele, ko bo imenovan agresor in bodo zoper njega sprejete sankcije pri dobavi materiala, nafte in plina, je med drugim povedal Milan Kučan.

Ljubljana, 11. oktobra - Na brionski moratorij smo pristali v interesu lastnega miru in miru v Evropi. Dobili smo mir, umik armade, evropsko mejo, svojo carinsko službo in postali sogovorniki evropskim državam, je dejal predsednik.

Brez rezultata pa je Republika Slovenija ostala pri osvobajanju zračnega prostora, dodatno so bile blokirane še luke, izključena je bila iz monetarnega sistema Jugoslavije, nadaljevala se je vojna in ropanje slovenskega premoženja, ne da bi zvezni izvršni svet karkoli storil v preprečitev takih dejanj. Vojna se je prenesla na Hrvaško. Slovenija je postala subjekt haške konference, ki naj razen miru uveljavlja tudi legitimne interese narodov, ki so bili v Sloveniji, na Hrvaškem in v Makedoniji nesporno izpričani.

Slovenija ne želi skaljenih odnosov z Italijo po zapletu z napovedjo umika ostanka armade v Sloveniji prek Italije. Glede odnosov s Hrvaško je dejal, da je sosednja republika pač v vojni in doživlja stvari bolj občuteno. Za konzultacije

o praktičnih ukrepih bi bilo potrebno več časa. Osvrknil je guvernerja hrvaške banke Anteja Čičin - Šajna zaradi prehitrih izjav, pa našo vlado, ki bi bila za monetarno osvojitve lahko bolj pripravljena in si vzela več časa za pogovore s Hrvaško. Sicer pa po Kučanovem mnenju Slovenci nismo v položaju, ko bi si morali izmišljati sovražnike. Nikar ne iščimo nasprotnikov tam, kjer imamo prijatelje.

Plazu mednarodnega priznanja Slovenije ne bo. Priznanje bo prihajalo postopoma. Načelom pa je, mogoče se bolj kot mi mislimo, osvojenost spoznanje, da Jugoslavije ni več. Slovenija bo priznana, ko bo Evropa sprejela koncept rešitve jugoslovanske krize. Jugoslavijo je dohitela tragična zgodovina, ker v svojem delovanju ni znala potrjevati in dograjevati smisla svojega obstoja. Prav tako tudi Evropa ne želi na jugoslovanskem primeru žrtvovati svoje težko priborjene enotnosti, saj se tudi ona lahko ponovno sreča s svojo tragično zgodovino. To potrjuje oživljena teza o četrtem rajhu, zato Nemčija in Avstrija ne bosta prvi priznali Slovenije, ker bi bil to lahko namig na oživljanje te teze.

Pošteni nameni

Zaradi skrbi za manjšine Sloveniji ni treba zardevati. Tudi ni razlogov, da bi te standarde zaščiteli zmanjševali. Problem italijanske manjšine pa se kaže v novi luči: prej je živel v eni državi, sedaj pa v dveh. Manjšina želi, da meja ne bi bila ločnica znotraj manjšine. Kučan je ob tem dejal, da upa, da bo ta razumljiva zahteva razlog več, da bo tudi Italija dala enak pravni status vsej slovenski manjšini v Italiji, ki živi sedaj v več italijanskih deželah z različno ravno zaščito. Sicer zanj načelo reciprocitete v manjšinskih pravicah ni demokratično načelo. Sicer pa je sedaj nad italijansko manjšino pri nas precej nepotrebne megle. Ko se bo razkadila, bo položaj jasnejši. Če je večina demokratična, mora dati manjšini več pravic, kot jih imajo sicer drugi državljani, vendar manjšina teh pravic ne sme zlorabljati. Skratka, Slovenija ima glede manjšin poštene namene.

trtem rajhu, zato Nemčija in Avstrija ne bosta prvi priznali Slovenije, ker bi bil to lahko namig na oživljanje te teze.

Pri zagotavljanju premirja na Hrvaškem je po Kučanovem mnenju sedaj važno, v kolikšni meri sta vojskujoči se strani realizirali svoje cilje, kar pomeni: ali je Srbija prišla do svojih načrtovanih zahodnih meja, in ali je Hrvaška ubranila svoja ozemlja. Niti prvo, niti drugo ni bilo doseženo, zato bo premirje doseženo le, če bo agresor imenovan s pravim imenom in če bodo zoper njega sprejete ostre materialne sankcije in boj kot v dobavi plina in nafte. Misija dvanajsterice je korektno opravila svojo nalogo, meni Kučan, in dodaja, da

pa se je premalo posvečala uresničevanju nalog, ki jih je imela zvezna vlada. Delo je bilo uspešno. Osnovna naloga, mir, je bila uresničena. Slovenija je pripravljena skleniti s skupnostjo nov sporazum, ki bi olajšal delo misije v Jugoslaviji s tem, da bi imeli opazovalci v Sloveniji še naprej svojo bazo, od koder bi lažje spremljali in ocenjevali dogodke v Jugoslaviji. Ker se ta hip o usodi Slovenije odloča v Evropi, pri naših neposrednih sosedih, je razumljivo, da dajemo sodelovanju z evropskimi državami več pozornosti. Želimo pa biti prisotni tudi v globalnih svetovnih dogajanjih, je dejal predsednik Kučan.

● J. Košnjek

IZ SLOVENSKEGA PARLAMENTA

Dva zbora sprejela lastninski zakon z dopolnili

Zbor združenega dela zavrača očitke vlade

Družbenopolitični zbor je naložil izvršnemu svetu, naj pripravi zakon o plačilu enodnevnega bruto osebne dohodka za pomoč Hrvaški.

Ljubljana, 10. oktobra - Skupščinski lastninski maraton še ni končan. Po zboru občin je pretekli teden tudi družbenopolitični zbor sprejel prečiščeno besedilo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij z dopolnili. Sprejem ni bil vprašljiv. Demosovi poslanci so se številno udeležili seje, tako da je 40 poslancev glasovalo za zakon in dopolnila, 15 jih je bilo proti, 5 pa vzdržanih, kar pomeni, da je bila tokrat udeležba na seji veliko boljše kot na

prejšnjih zasedanjih, ko večkrat ni bilo niti sklepčnosti. Lastninski parlamentarni maraton, začel v začetku avgusta, pa še ni končan. Zbor združenega dela terja povsem nov osnutek zakona, ker nobeden od predlogov, niti vladni, niti Zupancičev oziroma Ribnikarjev niti Pintarjev ni dobil večine. V bistvu je treba napisati neki kompromisni predlog. Če bo zbor z njim soglašal, pa se utegne znova zaplesti pri usklajevanju z drugima dvema zbo-

Zločini na Hrvaškem pred sodišče

Skupščinska telesa, vlada in svet za varstvo človekovih pravic in svoboščin so zadoženi, da obravnavajo nekatere poslanske pobude. Jože Školč (Liberalnodemokratska stranka) je predlagal, naj Slovenija prizna ljudem s Hrvaške, ki se nočejo vojskovati in zato bežijo k nam, status begunca, pripravi pa naj se tudi zakon o političnem azilu. Aleksandra Pretnar (Zeleni Slovenije) pa je predlagala sprožitve postopka za ugotavljanje vojnih zločinov na Hrvaškem pred mednarodnim sodiščem v Haagu.

roma, tako da se bo sprejemanje zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij zanesljivo preneslo v zimski čas. Predsednik vlade Lojze Peterle je pretekli teden obtožil zbor združenega dela za zavlačevanje postopka sprejemanja lastninskega zakona. Predsednik zbora združenega dela Jože Zupancič je takoj reagiral in obtožbe zavrnil z ugotovitvijo, da je za neuspešno sprejemanje kriva tudi vlada, ker ponuja sprejem slabe predloge oziroma

ne sprejema predlogov za dopolnitev. Dejaj je tudi, da zbor nima namena namerno zavlačevati sprejem katerega koli zakona, kar so je že dokazal, saj je nekatere zakone sprejel prej kot druga dva zbora. Družbenopolitični zbor je zadožil izvršni svet, da po hitrem postopku pripravi predlog, po katerem bi oktobra ali novembra prispevali kot pomoč Hrvaški enodnevni bruto osebni dohodek. ● J. Košnjek

Dr. Taras Kermauner na Dovjem

S strankami naj se ukvarjajo profesionalci

Dovje - Mojstrana, 14. oktobra - Akademik dr. Taras Kermauner in Alenka Goljevšček, ki sta duhovno popolnoma prešla h krščanstvu, sta spregovorila poslušalcem na Dovjem o duhovnosti na prelomu tisočletja. Liberalizem in strankarstvo na Slovenskem.

Akademik dr. Taras Kermauner in njegova življenjska sopotnica Alenka Goljevšček sta zbranim spregovorila o duhovnosti nove dobe in odgovarjala na številna vprašanja. Dr. Taras Kermauner je v uvodu poudaril, da danes v svetu množično iščejo nove duhovne poti v številnih gibanjih, »new age« imenovanih, ki jim je v nasprotju s krščanstvom skupno to, da se mora človek sam rešiti. Alenka Goljevšček je menila, da vrsta gibanj in pobud nastaja iz duhovne lakote, saj človeku v tem svetu nekaj manjka in zato hrepeni po duhovnosti. Vendar pa nova gibanja na Zahodu nekritično prevzemajo ideje vzhodnih kultur, denimo, reinkarnacijo. Reinkarnacija ali življenje po življenju izhaja iz ideologije življenja kot trpljenja, Evropejci pa si jo zamišljamo kot živeti več življenj. Potreba po duhovnosti je v Evropi tako zelo razširjena, da ji sledi tudi knjižna produkcija - psihotrge je celo eden izmed najbolj donosnih.

Dr. Taras Kermauner je dejal, da se bo do teh psevdoreligij morala opredeliti tudi Cerkev, po njegovem prepričanju pa te mesije ne bodo preživeli - tako, kot ni mogel preživeti komunizem, ki se je imel za sintezo duha in snovi, pa je propadel kot hiša iz kart.

»Stranka je grozljiva stvar, če pomeni boj za oblast,« je med drugim dejal Taras Kermauner, ki se je zadnja leta popolnoma umaknil iz družbenega življenja. »Kristjani bi morali imeti do strankarstva in politike poseben, odmaknjen odnos. Če bo na Slovenskem strankarstvo prišlo v vse pore družbenega življenja, potem se obetajo

take razmere, kakršne so bile pred vojno. V Evropi se s strankarstvom ukvarjajo samo profesionalci. Liberalizem? Kdo pa pri nas sploh ni liberalen, saj so v filozofskem smislu prav vse stranke liberalne.«

Na vprašanje o vojni na Balkanu in o odnosu Vatikana do samostojne Slovenije je dejal, da se vodi prava verska vojna, saj so Srbi prepričani, da pobijajo hudiča, ko bijejo Hrvata; Vatikan pa mora biti do novih razmer ekumenski, človeški. Samostojnosti pa nam ne bo izbral nihče, izborili si jo bomo le sami. ● D. Sedej

Nesklepčna seja vseh treh zborov skupščine

Jesenice, 14. oktobra - Skupna seja vseh treh zborov skupščine občine Jesenice, ki je bila sklicana za četrtek, 10. oktobra, in na kateri bi med drugim morali obravnavati tudi problematiko posebnih odpadkov, je bila nesklepčna. Seje se je sicer udeležilo po 19 delegatov iz zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, prišlo pa je le 12 delegatov zbora združenega dela.

Skupna seja je zdaj sklicana za ponedeljek, 21. oktobra, ob 16. uri v veliki sejni dvorani skupščine občine Jesenice. ● D. S.

KUPON ZA BREZPLAČNI MALI OGLAS BO OBJAVLJEN PONOVO V NASLEDNJI ŠTEVILKI

Na kongresu Slovenske demokratične zveze nastali dve stranki

Razcep ali razpad

Nestrpnost, ali premalo posluha za sporazumevanje, sta skoraj v trenutku povzročila v SDZ razkol v dve medsebojno nepomirljivi stranki. Dogodek, ki utegne povzročiti pravi tektonski potres na slovenskem političnem odru.

Ljubljana, 12. in 13. oktobra - Naše prognoze, v poročilih o seji Sveta SDZ in predkongresnih razprav v občini, da utegne priti do razkola v eni od prvih političnih organizacij slovenske politične mladine, so se, kljub zanikanjem vplivnih članov te stranke, uresničile. Posledje bomo govorili o SDZ - narodno demokratični stranki in "izvirni" SDZ. Ne samo zaradi znanih sporov v SDZ, pač pa zaradi razmer v koalicioni Demos in odnosu sedanje vlade do skupščine, utegne ta sprememba povzročiti prav na teh ravneh bistveno drugačnega razmerja sil in s tem precejšnje pretrese.

Ze sam začetek kongresa je pokazal kakšno ostrino razprav lahko pričakujemo, ko predlog izvršnega odbora za delovno

predsedstvo, v katerem naj bi delala dr. Dimitrij Rupel in Rudi Šeligo, ni bil sprejet. Glasovanje o tem, da vodi delo

kongresa dr. Rajko Pirnat je pokazalo, da ima dosedanje vodstvo, v katerem so tudi skoraj vsi ustanovitelji stranke, med delegati manjšinsko podporo le dobre tretjine. Razprava o kongresnem dokumentu z naslovom Identiteta SDZ je bruhnila vso globino razlik med očitno dobro pripravljenim vodstvom ter dobro organiziranimi predstavniki "baze", v njej pa smo slišali od razumniško argumentiranih razmiš-

je potrdili mnogi delegati - pa je s svojo razpravo povzročil dr. France Bučar, predsednik slovenskega parlamenta, ki je dejal, da smo žal zapluli zopet v čase, ko se utapljam v enoumju, ko je človek postal zopet "gradbeni element", ko je v Demosu prevladal demokratični centralizem in ko odnos slovenske vlade do skupščine še nikoli ni bil tako omalovažujoč, kot danes.

Okrnjeni kongres SDZ je medtem nadaljeval delo, sprejel dopolnjene programske dokumente in popravke statuta. Vsi poskusi pogajanj so propadli, nad razcepom razočarani Janez Janša pa ga je (vsi so se zavedali velike vrednosti njegovega političnega imena), potem ko je odklonil vse funkcije, predčasno zapustil. Stranka z novim imenom SDZ - NDS je za svojega novega predsednika iz-

Razprava delegata SDZ Pavla Pazlarja iz Tržiča:

«Na začetku je gospod Janša dokument, imenovan Identiteta, kasneje se mu je pridružil še gospod Pirnat, prikazal, kot da ne gre za novo organizacijo, da v predlaganem novem imenu ni kakorkoli obarvanega predznaka. Razlagal je upravičenost prehoda zveze v stranko, govoril, da ne gre za premik v desno itd., skratka dobival sem vtis, da me nekdo prepričuje, da je obravnavani dokument nekaj drugega od tistega, kar v njem berem. Rad bi izrazil občutek, da ime stranka čutim precej bolj utesnjevalno kot zveza, saj ne morem kaj, da se ob tem ne bi spomnil, na pojem strankarska disciplina. Podobne omejitve izhajajo tudi iz vsebine Identitete. Podobno velja tudi za dokumente, ki izhajajo iz identitete, o katerih ne mislim razpravljati, omenim naj le, da po dokumentu o kulturni, kultura in subkultura postajata "narodnozabavni"!

Glede opredelive na desno in levo pa tole: Govorniki pred menoj so izjavljali, da so antikomunisti, zase pa bo uporabil izraz nekommunist, a ob tem dodajam, da tudi nenacist ali nefašist, če hočete. Uvrščam se v sredino. Jaz in moji strankarski kolegi iz Tržiča, nismo vstopili v stranko z usmeritvijo iz Identitete. Če bo stranka postala taka, kot jo identificira ta dokument, sebe v njej ne vidim. Ostajam član (samo) SDZ, pa tudi, če to komu zveni kot grožnja.»

Ze uvodničar in soavtor dokumenta Janez Janša je sicer poudaril, da gre le za predlog dopolnitve programa stranke, ki mora biti za učinkovitejšo delo bolje organizirana, da je zaradi razporednosti stranke njeno identiteto potrebno bolje opredeliti, vendar je stališča dr. Pirnat takoj radikaliziral: SDZ mora ostati protikomunistična zveza, saj je dosežena demokracija le površinska, nasprotovanje zakonu o privatizaciji, pa je najhujša deviacija, ki se je lahko zgodila v stranki. Po mnenju Antona Tomažiča, mora SDZ ostati glasovalni stroj Demosa, Andrej Šter pa je opozarjal na nasilništvo, ki ga pomenijo grožnje z izstopi. Po dobrih šestih urah razprave, je Janez Janša predlagal odmor in imenovanje komisije, ki bi poskušala najti sprejemljivi kompromis, a je predlog predsedujoči (po mnenju nekaterih v nasprotju s poslovnikom) z glasovalnim manevrom obšel. Po sprejetju Identitete SDZ je dobra tretjina delegatov s skoraj vsem dosedanjim vodstvom zapustila kongres.

Da je bil predlog Janeza Janše za usklajevanje resnično zadnja priložnost, so potrdila dogajanja v sosednji dvorani (kongres je medtem prekinil z delom). Tisti, ki so zapustili kongres (64 od skupno 148), na čelu s predsednikom stranke dr. Dimitrijem Rupelom, so namreč takoj začeli s snovanjem svoje stranke - izvorne SDZ in imenovali pripravljalni odbor za naslednji kongres. Posebej so poudarili svoje osnovno načelo, ki jih ločuje od NDS, da se bodo odločali in opredeljevali samostojno in po svoji vesti, samo pod določenimi pogoji pa (postali avtonomni del Demosa). Prizadevali si bodo za udrivet tretjega sredinskega bloka na slovenskem političnem prizorišču. Imenovali so tudi pogajalsko skupino, ki naj bi se pogajala o nasledstvu SDZ, kajti vsem je postalo jasno, da možnosti za pogajanja o kompromisu z narodnjaki, ni več. Izdelali so tudi razglas članstvu, v katerem pojasnjujejo svoje poglede in predlagajo, da članstvo potrdi pripadnost izvorni SDZ.

Za izjavo smo ob koncu kongresa prosili Florjana Bulovca, delegata občinskega odbora SDZ Kranj

Kako doživljate razcep SDZ na tem kongresu?

Obžalujem, da je do tega prišlo, čeprav smo se že dalj časa zavedali, da je to neizbežno. Poudariti moram, da bistvo problema le ni to, kar so prikazovali mediji, torej razkol ob pogledih na posamezne programske opredelilne ali aktualne zadeve (n.p. lastninenje), pač pa nedemokratični odnosi v stranki, ko članstvo ni imelo vpliva na delo vodstva oz. se je vodstvo zapiralo na oblasti in ostalo gluho za mnenje članstva. Na to smo opozarjali posebej Kranjčani že dalj časa, vendar se je vse to še samo stopnjevalo. Na tem kongresu smo želeli vzpostaviti tak sistem, da bo imelo tudi članstvo vpliv na delo vodstva. Temu so se nekateri iz vodstva uprli, zbal so se za svoje položaje, in to je glavni vzrok, zakaj je prišlo do razkola. Mi nismo napadali nikogar, nikogar nismo podili iz kongresa, vabili smo jih k sodelovanju, vendar na to niso bili pripravljeni. Tudi danes, drugi dan kongresa, smo se skušali z njimi pogajati, vendar so prišli s takimi stališči, da pogajanje ni bilo možno. Povedali so, da imajo v bistvu že svojo stranko in pripravljeno so se pogajati le o nasledstvu stranke, tiste stranke, ki je legitimno zaključila svoj kongres.

Kaj pa očitek tega vodstva, ki je odšlo, da v stranki in širše v Demosu ne more več samostojno odločati oz. odločati po svoji vesti?

Vsaka stranka omejuje člana, vsaka koaliciona omejuje stranko, ki je v njej. V vsaki stranki, ki hoče prosperirati, so nove ideje in osebni pogledi zelo dobrodošli, vendar je potrebno za uspešen nastop navzven, pred pomembnejšimi odločitvami, tudi poenotnje znotraj stranke oz. koalicije.

Kje vidite nov položaj stranke SDZ - NDS na slovenskem političnem odru?

Položaj vidim na desni sredini, s tem, da desnice ne pojmem tako, kot jo imamo še vsi vsajeno v malih možganih iz preteklosti: kot nazadnjaštvo, celo fašizem. Prizadevali si bomo za demokratično desnico, ki ustvarja, v nasprotju z levico, ki zapravlja. Naj poudarim, da smo odločno proti vsem ekstremom, tako levim, kot desnim.

ljanj, do razprav, ki so mejile na raven navadnega zmerjanja. Rudi Šeligo je posvaril pred, z narodnjaštvom, prikritim nazadnjaštvom s svarilom pred »s posvečeno gajžlo varovano narodnjaško zatohlostjo«. Spomenka Hribar pa je razmišljala o sprememljivem pomenu idej glede na čas in poudarila, da se identiteta stranke gradi na razlikah in ne utapljanju v Demos. Največji šok - to so kasne-

volila dr. Rajka Pirnata, slovenskega ministra za pravosodje. Ze bližnja prihodnost pa bo pokazala, ali je razcep SDZ obogatil slovensko politično dogajanje in prispeval k preseganju vedno jasnejše in antagonistične bipolarnosti, ali pa pomeni to tudi razpad, marginalizacijo in izginotje organiziranih slovenskih demokratov. ● Š. Žargi

Kranjski učitelji štrajkajo

Kranj, 15. oktobra - Stavkovni odbor sindikata osnovnih šol kranjske občine je po dvakratnih neuspešnih pogajanjih s predstavniki občinske vlade za danes razglasil stavko. Učitelji bodo stavkali, dokler njihove zahteve ne bodo uslišane. Danes ob 10. uri bo protestni shod na Trgu revolucije, hkrati pa se bodo začela ponovna pogajanja o zahtevah sindikata.

Kako dolgo bodo šolarji na neprosto voljnih počitnicah - v nekaterih šolah so šolniki tudi med stavko za najmlajše organizirali varstvo - je težko reči. Odvisno od pogajanj. Zagotovo bodo trda, saj je kranjska vlada prepričana, da je s 23 odstotkov bogatejšo septembrsko dotacijo storila dovolj oziroma vse, kar je mogla, da bi zaposlene v osnovnih šolah zadovoljila in zmanjšala razkorak med njihovimi plačami in plačami v gospodarstvu, hkrati pa (postopno) poravnala tudi svoj dolg do materialnega položaja šol. Kot je dejal Marjan Kne, so kranjski šolniki dobili celo več kot ljubljanski, ki so včeraj spet stopili za katedre, izvršni svet pa jim je pripravljen izpolniti tudi druge zahteve, če bo občinski proračun dovolj visoko popravljen. To pa je v rokah republiške, ne kranjske vlade.

Zahteve stavkajočih delavcev v kranjskih osnovnih šolah so podobne zahtevam šolnikov v drugih slovenskih občinah in imajo podporo šolskega ministrstva ter 24.000-glavega republiškega sindikata vzgoje in izobraževanja. Šolski minister si je s podporo stavkajočim elegantno umil roke, čeprav tržiški šolniki, denimo, niso prepričani, da ima ob tem povsem čiste in si želijo ministra Janševega kova. Tržičani bodo stavkali v petek.

Dokler stavkovni odbor ni imel v rokah statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v občini Kranj in Republiki Sloveniji, so nam občinski moze dokazovali, da imamo učitelji že tako preveč sredstev (indeks 126). Iz republiškega zavoda za statistiko pa smo izvedeli, da je bilo šolstvo v kranjski občini v prvih šestih mesecih financirano po stopnji 110,7. Torej 8,3 indeksne točke pre malo. Julija pa so se razmere popolnoma podrla. Osebnih dohodki so padli na indeks 93,2. Avgusta pa je bilo še slabše. Tudi drugi dohodki po šolah so bili zelo okrnjeni (razna popravila, učila, itd.). Šolstvo so na ta način porinili na rob socialnega minimuma, kar je privedlo do razmer za stavko. V istem obdobju pa si je občinska uprava kar dvakrat občutno dvignila osebne dohodke. Septembra so šole dobile za 23 odstotkov več sredstev, kar pa ne zadošča za normalno delo šol. Med letom so šolstvu v občini proračunska sredstva skrčili na indeks 96, medtem ko ga je občinska uprava povečala na stopnjo 108.

Učitelji bi raje delali kot štrajkali, ob normalnih plačah, se ve, ne pa ob drobižu, s katerim je že čarovnija živeti. Boli jih nizka cena njihovega dela, a bi preboleli tudi to, če bi revščina padla na vse, tudi na državno upravo, denimo, s katero naj bi bili prosvetarji v istem košu. Žal niso, saj si v državni upravi na tiho popravljajo plače, medtem ko se šolniki morajo zanj boriti s stavko. Da so slednji žrtve sistema financiranja in da premalo plačane materialne stroške poslovanja šol nosijo na svojih plečih (plačah), menijo tudi v svetu kranjskih sindikatov ter dodajajo, da bi morali iz proračuna ločeno nakazovati denar za plače (po splošni kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti, ker področne pogodbe oziroma zakona še ni) in za materialne stroške zavodov. Če pa je šolstvo preveč razkošno organizirano, predrago za osamosvojitveno republiško blaginjo, niso krivi učitelji. Naloga vlade je, da ga racionalizira! ● H. Jelovčan

Inovator 1990

V Železnikih bodo v četrtek, 17. oktobra, ob 11.30 podelili priznanja Inovator leta 1990. Prireditev, na katero vabi škofojeloški izvršni svet, bo v tovarni Tehtnica, njen moto pa je več kot zgovoren: Suverenost človeka je v znanju.

STRANKARSKKE NOVICE

Kulturno in družabno srečanje tržiških slovenskih krščanskih demokratov

Ob sončnem zahodu je v predverju vile Sv. Jurij nad Tržiško Bistrico, 5. oktobra, zapel in prepeval mešani pevski zbor Ignacij Hladnik iz Tržiča pod vodstvom Vita Primožiča, s čimer se je začel kulturni, pa tudi družabni večer mladih kulturnikov iz Tržiča in okolice, ki ga je pripravil občinski odbor SKD.

O pomenu večera je spregovorila predsednica OO SKD Tržič Jana Primožič, ki je, skupaj z Milanom Valjevcom, tudi pozdravila nastopajoče in goste večera. Poleg omenjenega zbora so nastopili še flavtistka Andreja Praprotnik in kovorska vokalna kvinteta (deklški in Puerim cantorum). Med gosti - na programu je bil tudi sestanek regionalnega odbora in pogovor z gorenjskimi republiškimi poslanci - je Ivo Bizjak spregovoril zlasti o delu republiške skupščine, kustus tržiškega muzeja Janez Šter pa o zgodovini Sv. Jurija, Sv. Neže, starega gradu in vile, ki je bila desetletja bolj znana kot protokolarni objekt, sporoča Janez Poštrak.

Evropa še vedno ni sprevidela

V četrtek je Stranka demokratične prenovne Slovenije v Cankarjevem domu organizirala javno tribuno pod geslom Solidarnost s Hrvaško, na kateri so sodelovali podpredsednik hrvaške vlade dr. Zdravko Tomac, dr. Slaven Leticica, član Predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, slovenski krščanski demokrat Viktor Blažič in predsednik SDP dr. Ciril Ribičič. Beseda je tekla o razmerah na Hrvaškem, težkem mednarodnem položaju ter pomoči in solidarnosti Slovenije. Dr. Tomac je razložil nezavidljiv položaj Hrvaške, ki je prisiljena v "politiko obupa", saj jih ob vsaki ofenzivi v tej osvobodilni vojni "zahodni demokrati" prisilijo v premirje, ki ga napadalci izkoristijo še za hujši napad. Hrvaška je v vojni s Srbijo in "JNA" kot njenim instrumentom, vsa zagotovila o pravicah srbske manjšine pa ne zaležejo, saj Srbi v Hrvaškem sploh ne želijo biti manjšina.

Ciril Zlobec je razmišljal o razdvojenosti Slovenije glede pomoči Hrvaške, dr. Ciril Ribičič pa je menil, da smo Slovenci do teh žalostnih dogodkov in razmer preveč brezbrizni in ravnodušni. Zahodna Evropa bo vsekakor nosila veliko odgovornost za slepoto, ko ne sprevidi dejanskih razmer, in vprašanje je, kako globoka tragedija jo bo prepričala, da je to tudi njena vojna.

STRANKARSKKE NOVICE

Socialdemokratska unija Slovenije Podpora stavkajočim

Ljubljana, 10. oktobra - Socialdemokratska unija Slovenije podpira stavkovne zahteve delavk in delavcev v zdravstvu in šolstvu, pravi izjava stranke, ki jo je podpisal predsednik Rastko Močnik. Stranka ugotavlja, da sedanja vlada ni le zlomila slovenskega gospodarstva, temveč pospešeno uničuje tudi dejavnosti, ki omogočajo gospodarsko uspešnost in skrbijo za življenjsko kakovost. Stavka v zdravstvu in šolstvu simbolično opozarja, da sedanja vlada ni sposobna poskrbeti ne za telo ne za duha. Razen nekdanjih bogatinov in sedanjih špekulantov zdaj pri nas ni nihogar, ki ga sedanja vlada ne bi kruto prizadela v najbolj temeljnih potrebah. Socialdemokratska unija bo še naprej na strani tistih, ki se preživljajo z delom. Čeprav nam sedanja oblast vsak dan dokazuje, da ji manjka osnovnega človeškega čuta, vemo, da so ljudje na Slovenskem zadosti pametni in zadosti zreli, da si bomo zagotovili uspešnejšo sedanost in boljše prihodnost.

Zveza rezervnih vojaških starešin Slovenije Izstop iz zvezne organizacije

Ljubljana, 11. oktobra - Slovenska konferenca Zveze rezervnih vojaških starešin je obvestila zvezno konferenco, da se njeni predstavniki ne bodo več udeleževali sej organov zvezne konference. Za razloge slovenske rezervne starešine navajajo razmere v Jugoslaviji in osamosvojitve Slovenije, slovenska ZRVS pa bo postala strokovna družbena organizacija častnikov in podčastnikov na območju Republike Slovenije. ● J. Košnjek

STRANKARSKKE NOVICE

Liberalna stranka Srečanje z Avstriji

Ljubljana, 15. oktobra - Na obisk k Liberalni stranki Slovenije prihaja štiričlanska delegacija avstrijskega parlamenta. Delegaciji se bosta pogovarjali o aktualnih političnih razmerah in o gospodarskem in političnem sodelovanju. Po razgovorih bo danes v Ljubljani novinarska konferenca.

Obletnica zgodovinskega predloga

Ob obletnici prvega predloga za plebiscitarno odločanje slovenskega naroda za samostojno državo (4. oktobra) je Socialistična stranka Slovenije, ki je ta predlog slovenskemu parlamentu prva podala, v petek na posebni tiskovni konferenci opozorila na današnje razmere. Takratni predlog je bil sicer ostro zavrnjen, vendar le mesec kasneje spoznan kot edino primeren in potreben, danes pa predstavlja njegova uresničitev temeljni kamen naše zahteve po mednarodnem priznanju. Dokončno pa je minil čas velikih političnih tem, saj se soočamo s vedno bolj kruto realnostjo našega ekonomskega in socialnega položaja in prav te razmere terjajo takojšnji dogovor in celo konsenz med vlado, sindikati in gospodarsko zbornico. Prepričani smo, da vlada ne bi bila slabo pripravljena, saj vrsta potrebnih dogovorov in rešitev ni bila pravočasna. Ali bo tolar doživel usodo dinarja, pred katero skušamo zbežati, je odvisno od uspešnosti improvizacij, ki sedaj skušajo nadoknaditi zamujeno. Vse pogostejše stavke opozarjajo, kje so ključni problemi našega obstoja, vlada pa se tega veliko premalo zaveda. ● Š. Ž.

Praznik v KS Primskovo - Sredi minulega tedna so se s šahovskim in balinarskim turnirjem v krajevni skupnosti Primskovo v kranjski občini začele prireditve ob letošnjem krajevnem prazniku. Gasilci so praznovanje združili z dejavnostmi v okviru meseca požarne varnosti. Tako so v nedeljo v gasilskem domu organizirali pregled gasilskih aparatov (na sliki). Tokrat je bilo lastnikov aparatov precej več kot lani. Gasilci pa bodo jutri zvečer pripravili še nočno sektorsko verižno gasilsko vajo, v petek pa bodo mladi gasilci obiskali osnovne šole. V okviru športnih prireditev oziroma tekmovanj je bilo večeraj (ponedeljek) na strelišču v Struževem tudi streljanje s pištolo za pokal krajevnih skupnosti. V četrtek bodo v združenem domu odprli razstavo likovnih del kranjske Alenke Kham-Pičman, ki bo odprta do nedelje zvečer. Poleg otvoritve trgovine in novih poslovnih prostorov Dolnov v Sučevi ulici v petek ob 12. uri, pa bo zvečer potem v združenem domu tudi osrednja proslava ob prazniku, na kateri bodo, podelili priznanja, na koncertu pa bodo nastopili Ivo Radin, Alfi Nipič s svojimi fanti in Miha Dovžan. Proslava s koncertom (brez vstopnine) se bo začela ob 19. uri. - A. Ž.

Skrita kamera

Sklicatelj zbora krajanov - vodstvo krajevnih skupnosti Brezje prav gotovo ni imel namena, da bi se zbor pod delovnim naslovom Ni nam vseeno, kakšen bo razvoj krajevnih skupnosti končal tako, kot se je v soboto zvečer. Pa vendar sta tako razprava kot nenavaden konec vseeno izvenela v okviru predlagane srečanja. Vendar pa se je vse skupaj očitaj očito ping-pong, koliko NIČ je bilo narejenega v zadnjih štiridesetih letih in zakaj tako malo VELIKO v zadnjem poldrugem letu.

Res škoda, da je zaradi nesmiselne in brezpotrebne omenjane tovrstne obarvanosti celoten zbor (in menda je bilo precej govora v kraju že nekaj dni pred njim) oziroma polno dvorano prevevalo nekakšno živčno, napeto in ob vsaki napačni izgovorjeni besedi razgreto in temu podobno odzivno ozračje. Škoda zato, ker je imel nenazadnje sklicatelj - vodstvo KS, namen (tako je vsaj poudaril), da bi se skupaj pogovorili o programu, za katerega ni denarja, da bi se morda uspeli sporazumeti, da bi vsi, ki lahko, prispevali in se dogovorili, da denar dogovorjeno in sporazumno namenijo za program in razvoj. Tako bi morda lahko zbrali tistih 40 odstotkov, da bi razliko moral potem primakniti občinski proračun.

Problemov komunalnih in drugih v krajevni skupnosti ne manjka. Pa so se namesto razmišljanj, kako se jih lotiti, več pogovarjali, od kdaj in koliko časa že so (kot na primer smetišče, dom, dvorana in prostori, sanitarije...). Pobude člana iz vrhne sveta občine o programu in možnostih (skupaj 30 arhitektov v občini) za prostorsko opredelitev, o čemer bo razpravljala občinska skupščina prihodnji mesec, kot da dvorana sploh ni slišala. Čeprav bo najbrž prav to že jutri glavni imenovalec vsega dogajanja tudi v krajevni skupnosti Brezje. Škoda.

Nazadnje je bila v takšnem nealektrnem razpoloženju nenadoma najbolj pomembna skrita (video) kamera, ki je predsedstvu zbora krajanov v trenutku "vzela vaje iz rok", krajanje, ki so zapustili zbor, pa razgrela v sumničanje, kdo in zakaj jo je postavil za oder. Pa je bil snemalec (menda) le nič hudega sluteči in brez zlega namena navadni videomater, ki je zase želel posneti zbor čimbolj verodostojno, misleč, da bi kamera pred očmi vseh "delovala", da ljudje ne bi povedali vsega, kar so želeli.

Morda res. Nenazadnje so krajanje, čeprav se niso pravzaprav nič dogovorili, povedali veliko. Škoda le, da ne predvsem o tistem, o čemer se bodo slej ko prej morali sestati in se dogovoriti; seveda predvsem v drugačnem - zaupljivejšem in vsestransko strpnem ozračju. Sicer bodo čez čas lahko za vse zamujeno (banalno) krivili "skrito kamero". ● A. Žalar

Pogovor s pisateljico

Radovljica - V okviru literarnih prireditev v knjigarni DZS so minuli teden predstavili pravkar izredno knjigo pisateljice Polone Škrinjar Divji volčin. Nekaj odlomkov iz tega sodobnega kmečkega romana je prebrala Alenka Bole - Vrabc. Na predstavitvi je sodeloval tudi urednik založbe Kmečki glas, kjer je knjiga izšla, Andrej Blatnik. ● Ivanka Korošec

Živila Kranj za svoje kupce - Z avtobusom Zvestobe so Živila Kranj prejšnjo soboto popeljala na izlet svoje kupce, ki so bili izžebani v prodajnih akcijah poleti in trgovinah Market Center na Bledu, NC Storžič na Kokrici, NC Drulovka na Drulovki in SP Vodovodni stolp v Kranju. Izletniki so si ogledali Lipico, Krasovo pršutarno v Šepuljah, kjer vsako leto dozori 180 do 200 tisoč kosov vse bolj dragocenega pršuta. Gostitelj izleta je bila KZ Vinakras iz Sežane, kjer so pokazali trgatve in predelavo grozdja v znani kraški teran. Ob igran in zabavi v vinski kleti ter predstavitvi podjetja so se delavci Živil tudi zahvalili kupcem za zvestobo. (až)

Stanovanjska gradnja in združništvo

Zadruga ni skrivališče šušmarjev

V Stanovanjskih zadrugah so presenečeni in užaljeni hkrati, kadar se govori, da so le-te zgolj oblika za oprostitev davka. "To govorijo le laiki, ki o stanovanjskih zadrugah ne vedo skoraj nič," pravi Franc Teran, upravnik Stanovanjske zadruge Kranj.

Kranj, 14. oktobra - Na področju nove oziroma bodoče zakonodaje se pripravljata tudi zakon o zadrugah, ki pa v osnovi ne prinaša posebnih novosti. Poznavalci celo ocenjujejo, da je morda še vedno preveč samoupravljalski in premalo "poudarja" strokovnost in poklicno odgovornost za urejanje tako imenovane združne vzajemnosti, ki je pravzaprav na področju stanovanjske gradnje, predvsem organizirane na zazidalnem območju, največkrat osnovni pogoj, da takšna gradnja lahko nemoteno poteka. Je pa trenutno v stanovanjskem združništvu vseeno kar nekaj odprtih vprašanj oziroma bolj rečeno nejasnosti in ugibanj.

V Zvezi stanovanjskih zadrug Slovenije je trenutno registriranih okrog 40 stanovanjskih zadrug. Stanovanjska zadruga Kranj je tako po številu članov, graditeljev in zemljišč prav gotovo največja. Že do zdaj je bila prav kranjska zadruga večkrat pobudnik različnim novostim in utemeljnim pravilom. Kako ta trenutek ocenjuje vlogo in pomen stanovanjskih zadrug in združništvo? smo vprašali upravnika Stanovanjske zadruge Kranj Franca Terana.

"Zadruge so bile in prepričan sem, da bodo tudi v prihodnje, tako za državo kot za njene državljane najcenejša oblika za pridobitev stanovanja. Nova zakonodaja naj bi sicer na tem področju naredila več reda. Vendar s tem ne mislim toliko na dosedanjo organiziranost zadrug in sicer tistih, ki bi jim že danes lahko priznali, da delujejo in izpolnjujejo pravzaprav vsa dosedaj izvedljiva določila o tako imenovanih proizvajalnih zadrugah. Ob ustanovitvi Zveze stanovanjskih zadrug Slovenije je bilo vanjo včlanjenih 23 zadrug, danes jih je okrog 40. Še vedno pa delujejo različne, samozvane stanovanjske zadruge pri raznih trgovskih organizacijah, ki ne delajo zgolj zmedo, marveč zaradi njih slišimo tudi očitke, da podpiramo šušmarstvo. Na tem področju bomo morali urediti vrste."

Precejšnja negotovost je ta trenutek med združniki oziroma graditelji ob sprejemanju tako imenovane lastniške zakonodaje. Kaj čaka združnike, članke zadruge po sprejetju teh zakonov?

"Kar zadeva našo zadrugo, sodelujemo pa na Gorenjskem tudi zelo dobro s Stanovanjsko zadrugo Sora pa tudi z zadrugo

Radovljica, ianko rečem, da ni bojazni za kakršnakoli "presenečenja". Vsa zemljišča, na katerih so združniki gradili pretekla leta, so zemljiško prenesena na Stanovanjsko zadrugo Kranj. Zato ni bojazni, da bi prišlo do kakšnega lastninjenja ali zapletov zaradi denacionalizacije. Delamo na tem, da se ob izdaji uporabnega dovoljenja tudi zemljišče prenese v lastništvo združnika, za objekt na zemljišču pa je to veljalo že zdaj. Združnik torej ne bo plačeval nobenih novih davščin, razen storitev in takse na zemljiški knjigi ob prepisu."

Omenili ste očitke, da zadruge podpirajo šušmarjenje in da so pravzaprav oblika, kako se izogniti plačilu prometnega davka?

"To večkrat slišimo, celo iz vlade in slovenske skupščine prihajo k nam v predsedstvo Zveze takšni očitki. Govorim za našo zadrugo in lahko odločno rečem, da to ni res. Mi veliko hodimo po objektih, opazujemo, kdo in kako gradi. Vidimo, da so to registrirani izvajalci, firme. Če pa potem ni faktur, to nenazadnje ni naša stvar. Mi nismo organ, ki naj bi preganjali obrtnike oziroma šušmarjenje. To je stvar upravnih organov. Skratka, če se to dogaja, so za to druga merila in poti. Zadruga ni "policaj". Njena načela so vzajemnost, skupna nabava materialov in nenazadnje, kot sem že omenil, proizvodnja.

Kar pa zadeva oprostitev davka, delamo v naši zadrugi kvalitetno in spoštujemo pravilnik o prometnem davku na proizvode in storitve. Vsaka naročilnica našega člana, ko gre za prigrisitev del in vzdrževanje objekta ima klavzulo, da pri nabavi materiala ne velja

oprostitev davka. Smo pa z Merkurjem sklenili pogodbo, da naši člani lahko nabavljajo material brez marže (kar je ceneje) in z zamikom valute 15 dni. S tem v zvezi pa imamo tudi izjave za plačilo po valuti. Sicer pa delujemo tudi na podlagi načela, da smo proizvajalna zadruga in zato že sami nabavljamo večje količine posameznih materialov za združnike; v tem tem primeru za tako imenovanega neznanega kupca. Pri tem pa dosežemo od 12- do 20-odstotne popuste. Skratka, prav je da vsi vemo, da je Zadruga servis za vse graditelje, pri čemer pa veljajo stroga pravila medsebojnega zaupanja."

Omenili ste tako imenovane proizvajalne zadruge. Kaj pravzaprav velja razumeti s tem?

Novi zakon v tezah govori, da zadruge ne bodo oproščene prometnega davka za nabavo materialov, razen v primeru, če gre za proizvajalne zadruge. Mi ocenjujemo, da so Stanovanjske zadruge, razen tistih v sklopu trgovskih podjetij, že zdaj takšne. Ukvarjajo se že zdaj z nakupom zemlje, z urejanjem komunalne opreme, že zdaj se gradijo na ta način objekti do na primer pete gradbene faze, tudi za neznanega kupca. Naša zadruga ima na tem področju precej dobrih izkušenj v tržiški občini (Senično), slabše pa v kranjski, ker se srečujemo v nekaterih delih s

Skladom stavbnih zemljišč. Mi slim pa, da se bomo naprej morali "spopasti" s tako imenovanim gradbenim lobijem. Zakaj? Do zdaj so bila stanovanjska naselja, na katerih so gradili združniki pogosto preveč "bogata", za združnika prej breme, kot olajšava. Kaj pomaga združniku, ki mora priti čimprej do stanovanja, objekt s 300 kvadratnimi metri, če ve, da bo ostal na primer pri tržilanski družini. Projektanti so do zdaj delali uniformirano in drago, kar je seveda razumljivo, če je v ozadju njihov zaslužek. Z ukinitvijo Skladov stavbnih zemljišč pa bodo prav zadruge prve pri urejanju zemljišč. S tem bo konec predrage opreme, predvsem pa zapletov, zakaj nekaj je ali pa ni urejeno (opremljeno) tako, kot je bilo dogovorjeno ali bi moralo biti. Kot rečeno, so naše izkušnje že do zdaj zelo ugodne na tem področju v tržiški občini, v kranjski pa lahko rečem, da je tako vzorno, vzajemno urejeno naselje združnikov v Hotemazah in v Cerkljah.

In kje oziroma kako naj bi torej po novem gradili?

Vso politiko zadruge je treba usmeriti v pridobivanje zemljišč slabše kategorije. Tu pa bo treba spreminjati tudi zakonodajo. V mislih imamo tako imenovane dvofazne postopke, ko nazadnje največkrat ne veš, ali je sploh kakšen postopek zakonit, če na prvi stopnji "pade". V nadaljevanju naj bi potem združništvo postalo tudi nosilec in naročnik projekta, za kakršnega bodo zainteresirani združniki oziroma kupci. In nenazadnje je zakon o stanovanjskem gospodarstvu opredelil, da so zadruge tudi eden od upravljalcev stanovanjskega fonda. Ko gre na primer za etazne lastnike v zgrajenem bloku, v katerem je treba popraviti streho, ki je enkratni strošek, je najbrž močna zadruga možna oblika, da se to delo organizacijsko in stroškovno hitro zaključi. Zakon nakazuje možnost, da na tem področju zadruge lahko nadomestijo nekdanje samoupravne stanovanjske skupnosti. ● A. Žalar

Namesto zneska - točke

Tržič, oktobra - Takoj po objavi v Uradnem listu RS bo v tržiški občini stopil v veljavo nov odlok o komunalnih taksah, ki ga je pred dnevi sprejela občinska skupščina: takse ne bodo več v fiksno določenih zneskih, temveč bodo izražene v točkah, katerih vrednost se bo spreminjala z gibanjem drobnoprodajnih cen. - Višje takse za igralne avtomate in uvedene nove takse za reklame, prodajne razstave.

Da hitro rastoča inflacija prinese pri fiksno določenih taksah vse premalo v občinski proračun, so spoznali tudi v Tržiču. Zato so se pri komunalnih taksah odločili podobno, kot določa zakon in odlok o turistični taksi: višina komunalne takse je določena v točkah, trenutna vrednost točke pa je 7 tolarjev. Vrednost se bo višala (ali nižala), kakor se bodo pač v Sloveniji gibale drobnoprodajne cene.

Ob sprejemanju novega odloka o komunalnih taksah v občini Tržič so povišali tudi takse za igralne avtomate, da bi z relativno visokimi taksami zajezili množično nameščanje teh avtomatov v gostinskih in drugih lokalih. Najpogostejši igralci so mladi ljudje, ki nimajo lastnih denarnih sredstev, dejstvo pa je, da gre pri igralnih avtomatih zgolj za pridobitno dejavnost, ki prinaša s seboj še vrsto negativnih pojavov med mladino.

Novi odlok o komunalnih taksah bo takso naložil tudi za uporabo javnega pločnika pred poslovnimi prostori, za reklamne napise na panojih, tablah na javnih mestih, za vitrine, v katerih se razstavlja blago zunaj poslovne stavbe, začasno uporabo prostora za parkiranje, šotorjenje, cirkuse, točilnice, stojnice in podobno ter za uporabo trgov in drugih javnih prostorov za razstave in zabavne prireditve za gospodarske namene. ● D. Dolenc

Ne Bleiweisova cesta

Kranj - Septembra je bil v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju zbor krajanov, na katerem so obravnavali pobude in zbirali predloge za novo poimenovanje Ceste JLA v Kranju. Predlog, da bi se cesta preimenovala v Bleiweisovo cesto, ni dobil podpore. Krajanje so predlagali več imen in sicer Gorenjska cesta, Triglavska cesta, Zoisova cesta, Cesta La Ciotat in Prevaljska cesta. ● (až)

Koruza in jabolka

Grad pri Cerkljah - Po nedavnem "Prazniku krompirja" pri Cirilu Zupinu v Gradu pri Cerkljah smo te dni izvedeli pri Cirilu za novo pobudo. "Imam veliko bučo z napisom Svobodna Slovenija in udeležil se bom tekmovanja za najdebelejšo in najdaljšo bučo v Ljubljani, ki ga organizira revija Moj mali svet." (Tekmovanje je bilo to nedeljo in ko smo Cirila dopoldne iskali doma, smo izvedeli, da je na tekmovanju v Ljubljani). "Že nekaj časa se oglašajo obiskovalci in stavijo, koliko buča tehta. Odločil sem se, da jo bomo stehali v nedeljo, 20. oktobra, ob 15. uri in tisti, ki bo najbolje ocenil težo, bo dobil nagrado," je povedal Ciril.

Pridelovalci jesenskih pridelkov iz bližnje in daljne okolice pa so k Cirilu začeli prinašati tudi zanimive primerke koruze in jabolka. Obojega se je že kar precej nabralo. Zato se je Ciril odločil, da 27. oktobra popoldne pripravi v Gostilni Na vasi v Gradu pri Cerkljah še eno tekmovanje. Zmagal bo tisti, katerega koruzni storž bo imel največ zrn in tisti, ki bo prinesel najdebelejšo jabolko. Oba zmagovalca bosta prav tako dobila lepo nagrado.

Turistični delavci v Cerkljah o Cirilovi pobudi pravi-

jo: "Prav je, da se čimvečkrat nekaj dogaja..."

Mi pa smo se tokrat odločili (tudi zato, da spodbudimo morda še koga za sodelovanje pri Cirilu 27. oktobra v Gradu pri Cerkljah), da vam "pokažemo" debelo hruško. Ne bo se pojavila na tekmovanju pri Cirilu Zupinu. Našli pa smo jo in slikali Miru Gajgarju iz Zelezanikov. Zrasla je na pet let star rem drevesu, tehtala pa je kar 960 gramov. Če ne bi bila malce objedena (na sliki se ne vidi), bi imela kar nekaj čez kilogram. Na istem drevesu pa je Miro Gajgar pridelal še okrog deset polkilogramskih hrušk. ● (až - ik)

Slepi stremijo za širšim obzorjem

Da bi ne bili drugorazredni državljani, pač pa enakovredni zdravim, naj bi slepi imeli enake možnosti v informiranju, izobraževanju, kulturnem bogatenju.

Zdrav, polno čuteči človek ima številne možnosti zajemanja informacij, slepi pa je pri tem žal omejen. Časopisi in knjige v Braillovi pisavi, kjer s pomočjo tipa »prebere« tisto, kar zdravi z očmi, pa zvočna knjižnica in časopisje, kjer mu ta medija približa napovedovalčev glas, ne moreta več dohajati današnje informacijske naglice. Slepi bi si vendarle radi razširili obzorje, so nam povedali sogovorniki: HUBERT VERDNIK, predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, ANTON ŽAKELJ, predsednik gorenjskega društva slepih, in tamkajšnji tajnik CIRIL DRINOVEC.

Časopisi v brajci in zvoku

Sirjenju obzorja namenjajo v organizaciji slepih veliko pozornost. Izdajajo dva mesečnika v Braillovi pisavi. Moj prijatelj in Obzornik za ženo in družino ter občasne priloge k enemu in drugemu. Za slabovidne izdajajo tudi mesečnik v povečanem tisku. Na kasetah pa imajo zvočni izdaji mesečnika Obzorje in 14-dnevnik Odmev. V medija, dostopna slepim: »prevajajo« tudi članke trajnejše vrednosti iz dnevnega časopisja. Med oblike obveščanja gre šteti še informacije, posnete za telefonske odzivnike, ki slepe obveščajo zlasti o prihodnjih dogodkih. Z založniško, izdajateljsko in informativno dejavnostjo se na zvezi slepih ukvarjajo štirje od šestih zaposlenih, pa še zunanji bralci, ki prebirajo knjige in časopise na magnetofonski trak, vendar informacijski žejni okoli 3000 slepih v Sloveniji ne morejo docela ugoditi.

Lani so knjižnico slepih obogatili z 21 v Braillovi pisavi prepisanih knjižnih del (v 204 zvezkih), 90 knjižnih del, prebranih v zvočno tehniko, kar pomeni okoli 1100 kaset, ter 65 učbenikov in strokovnih del za srednje in visoke šole, prav tako prebranih na kasete.

Ana Karenina v 32 knjigah

Bolj zadovoljni so z razvojem knjižnice, kjer je zbranih kakih 600 naslovov. Ker so knjige v Braillovi pisavi številne in zajete (Tolstojeva Ana Karenina denimo obsega 32 zvezkov po 90 listov), zavzema knjižnica veliko prostora. Nedavno adaptacijo stavbe, ki jo ima Zveza slepih v Ljubljani, so namenili prav povečanju knjižniškega prostora. Poleg tega pa je knjižnica v Braillovi pisavi tudi draga, saj papir ni

po cenah, kilogram menda stane 4 nemške marke. Del knjižnice za slepe zajema tudi fonoteka, posneta sprva na magnetofonske trakove, ki jih zdaj nadomešča kasetna tehnika. Iz knjižnice v Ljubljani izposojajo knjige svojim članom v velikih zavojih po pošti, kar spet predstavlja oviro. Knjižnica je po prepričanju sogovornikov še vedno prerевна. Poudarja, da je treba to dejavnost obravnavati na enak način kot knjigo za zdravega človeka, pri pristojnih žal ni naletela na razumevanje. Slepi bi radi, da država vpelje ustrezen način financiranja, ki bi jim približal knjigo in informacijo ter njihove možnosti bolj približal možnostim zdravih. Tudi v zakonu naj bi bila po njihovem določba o informiranju slepih na njim dostopen način. Njihova organizacija jim skuša omogočiti izobraževanje na vseh področjih. Tako letos razmišljajo o učenju tujih jezikov po metodi 2000 S, ki jim je kot zvočna slepim še najdostopnejša, medtem ko bi pripadajoče učbenike prevedli v Braillovo pisavo. Tudi razvoj sodobne tehnike jim odpira jasnejšo prihodnost. Tako so se denimo lani v okviru ministrstva za raziskovalno dejavnost dogovarjali o zasnovi projekta o razvijanju sintetičnega slovenskega jezika. Tehnologija dela velike korake, s tehničnega stališča lajšanje manjkajočega čuta slepih ni nikakršna utopija. Žal pa je s finančnega, saj je prvič omenjena tehnika namenjena majhnemu številu uporabnikov, drugič pa tudi financiranje njihove dejavnosti predstavlja precejšnji problem.

tkov sofinancirala tovrstno dejavnost slepih. Tudi letos je še tako, preostali denar pa prihaja iz sredstev Loterije Slovenije. Slepi se ogrevajo za to, da bi financiranje njihove dejavnosti postalo del nacionalnega programa.

Slepi v nacionalni program

Bivša SIS za kulturo in ministertvo za kulturo sta do 30 odst.

Prvi zavod za slepe je bil osnovan že leta 1784. Tudi v Avstroogrski monarhiji so kmalu sledili temu poslanstvu v zavodi v Trstu, na Dunaju, v Linzu. Na slovenskih tleh pa je prvi zavod za slepe nastal 1919, zasluge zanj ima slovenska učiteljica Franca Vrhunec. Tedaj pomnimo tudi začetke prve knjižnice za slepe. Dobrotnica Minka Skabernetova je poskrbela za prepisovanje knjig v Braillovi pisavi.

Žlebir, foto: G. Šinik

S seje jeseniškega izvršnega sveta

H kosilu le tretjina učencev

Jesenice, 14. oktobra - Za prehrano šoloobveznih otrok je premalo denarja, zato se jeseniški izvršni svet zavzema za kompenzacije socialnih pomoči za prehrano učencev. Reorganizacija Vzgojnoizobraževalnega zavoda je nujna.

Na minuli seji jeseniškega izvršnega sveta so med drugim obravnavali tudi program dela Vzgojnoizobraževalnega zavoda Jesenice in delavske univerze Jesenice.

Učni uspehi na jeseniških osnovnih šolah so bili glede na razmere, v katerih delajo pedagogi - številni razredni, izmensko delo in sorazmerno iztrošena oprema - dobri. Med novostmi pri organizaciji fakultativnega pouka je tudi fakultativni pouk tujih jezikov na razredni stopnji. Na vseh šolah imajo organiziran pouk računalništva in informatike za učence sedmih in osmih razredov, pouk srbohrvatskega jezika za učence šestih razredov na mestnih šolah in kmetijski pouk za učence petih in šestih razredov na šoli v Žirovnici.

Na vseh osnovnih šolah so poskrbeli tudi za ustrežno prehrano. Šolsko malico so prejemali vsi učenci, na kosilo pa je bila naročena le dobra tretjina vseh učencev. Vzroke za to je treba

iskati predvsem v težjem materialnem položaju družin.

Na osnovni šoli s prilagojenim programom so se s preselitvijo v nove prostore v začetku tega leta bistveno izboljšali pogoji za kvalitetnejše vzgojnoizobraževalno delo.

Jeseniški izvršni svet je sprejel predlagani program dela z nekaj usmeritvami in pripombami. Sekretariat za obrambo mora skupaj s predstavniki osnovnih šol analizirati stanje glede zaklonišč, sekretariat za gospodarstvo in negospodarstvo pa mora proučiti možnost kompenzacije socialnih pomoči za prehrano šoloobveznih otrok v šolskih kuhinjah. V pripravah za oblikovanje proračuna občine Jesenice za prihodnje leto naj se upošteva razreševanje prostorske problematike osnovnih šol. Čimprej pa je treba tudi pripraviti predlog reorganizacije Vzgojnoizobraževalnega zavoda in ga posredovati v obravnavo izvršnemu svetu. ● D. Sedej

DELAVSKI ODVETNIK ODGOVARJA

Invalidnost in prenehanje delovnega razmerja

Vprašanje:

Zaradi posledic bolezni nisem več zmožen opravljati svojega dela v podjetju. Moj zdravnik je zato začel postopek za priznanje invalidnosti. Ali mi bo zaradi invalidnosti prenehalo delovno razmerje, če podjetje zame ne bo uspelo najti ustreznega delovnega mesta.

Odgovor:

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. list RS 27/83) zavarovance, pri katerih nastane invalidnost, glede na preostalo delovno zmožnost razvršča v tri kategorije invalidnosti:

- v I. kategorijo spadajo zavarovanci, pri katerih nastane izguba delovne zmožnosti,
- v II. kategorijo spadajo zavarovanci, ki lahko najmanj polovico polnega delovnega časa (4 ure) opravljajo svoje ali drugo ustrezno delo in se ne morejo s prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo usposobiti za opravljanje drugega ustreznega dela s polnim delovnim časom,
- v III. kategorijo spadajo zavarovanci, ki lahko po poprejšnji prekvalifikaciji oz. dokvalifikaciji ali brez prekvalifikacije oz. dokvalifikacije poln delovni čas opravljajo drugo ustrezno delo.

Zaradi invalidnosti vam lahko preneha delovno razmerje samo, če bo ugotovljeno, da ste invalid I. kategorije - torej, da ste popolnoma nezmožni za delo.

V primeru, da vam bo ugotovljena invalidnost II. ali III. kategorije, pa vam je podjetje, v katerem ste zaposleni, dolžno zagotoviti drugo ustrezno delo. Pri tem lahko zaprosi za pomoč pristojni zavod za zaposlovanje. Dokler vam podjetje ustreznega delovnega mesta ne bo zagotovilo, boste na čakanju s pravico do nadomestila osebnega dohodka, določenega s splošnim aktom oziroma podjetniško kolektivno pogodbo.

Pravna služba

Sveta kranjskih sindikatov

Majda Maček Jančič, dipl. iur.

Brezposelnost

Denar - začetek in konec

Tržič, 8. oktobra - "Zavedamo se, da se more problem brezposelnosti reševati samo z odpiranjem novih delovnih mest in drugimi oblikami produktivnega zaposlovanja". Tako so zapisali v vabilu na okroglo mizo o zaposlovanju tržiški in kranjski liberalni demokrati.

Toda odziv obiskovalcev je bil sila slab, gostov, ki so skušali problematiko razsvetliti in nakazati tudi nekatere konkretne možne rešitve, je bilo skorajda več kot tistih, ki bi jih spraševali. Kljub vsemu pa je bila pobuda tako tržiških kot kranjskih liberalnih demokratov še kako potrebna in tudi sama okrogla miza, lahko rečemo, je uspela.

Zakaj? Nenazadnje zato, ker smo lahko slišali kar nekaj tehničnih in ilustrativnih podatkov o brezposelnosti. Npr.: v zadnjih sedmih mesecih se je zaposlenost v tržiški občini zmanjšala za 968 delavcev, kar pomeni, da je bilo vsak mesec 138 manj zaposlenih in vsak dan kar 4,6 delavcev manj zaposlenih. Na Gorenjskem je bilo še slabše, saj je bilo vsak mesec 620 delavcev, ki niso bili zaposleni, vsak dan pa dvajset delavcev. Pomočnik direktorja

Zavoda za zaposlovanje R Slovenije, Slavko Kalan, ki je nanašal te podatke, se je spraševal, ali je možno te trende naraščanja nezaposlenosti ustaviti. Kot ilustracijo o izredno težkem položaju na tem področju je navedel zadnji podatek, koliko je bilo v tržiški občini novih razpisanih mest. Dve! Le dve delovni organizaciji sta iskali pripravnika in delavca za določen čas (en mesec). V Tržiču je po zadnjih podatkih 1127 brezposelnih, od tega jih 70 odstotkov dobiva denarno nadomestilo. Največ iskalec zaposlitev je seveda iz BPT, kjer se sicer nakazujejo nekatere možnosti reševanja. Toda, če se problem BPT-ja ne bo ustrezno rešil, je poudaril Slavko Kalan, bo že v letošnjem letu 53 brezposelnih izgubilo nadomestilo, v naslednjem letu bo takih 373 delavcev.

Okrogla miza je prerasla tudi v dajanje konkretnih nasvetov, kam naj se posamezniki, ki se trudijo za samozaposlovanje, obrnejo. Eden izmed takih naslovov je Zavod za zaposlovanje v Kranju, kjer bodočji podjetniki lahko dobijo strokovno pomoč. ● M. Peternelj

VESTI

Merjenje krvnega tlaka

Kranj, oktobra - Občinska organizacija Rdečega križa Kranj je poskrbela, da medicinske sestre pridejo vsaj enkrat na mesec brezplačno merit krvni tlak v ducat krajevnih skupnosti. Vsak prvi torek v mesecu od 18. do 19.30 so v Cerkljah, in sicer v prostorih turističnega društva. Prvi ponedeljek od 16. do 17.30 v knjižnici osnovne šole v Dupljah, drugi ponedeljek od 16. do 17.30 v prostorih KS Hrustje, prvi četrtek ob isti uri v osnovni šoli Jezerko, drugi torek v mesecu v krajevnem uradu v Kokri, tretji ponedeljek v osnovni šoli na Kokrici. Na Primorskem bodo merili krvni tlak prvi torek v mesecu, in sicer poleti od 18. do 19.30, pozimi pa kot povsod od 16. do 17.30, tudi v prostorih KS. V Predosljah bo to vsak prvi ponedeljek v mesecu od 15.30 do 17. ure v prostorih KS, tudi v Šenčurju vsak prvi ponedeljek, le da od 18. do 19.30, v KS, v Naklem pa vsak prvi četrtek od 17. do 18.30. V Stražiču bodo merili vsak prvi ponedeljek od 17. do 18.30, v KS, medtem ko je Kranjčanom ta storitev na voljo vsako sredo od 9. do 12. ure v prostorih društva upokoencev na Tomšičevi 4.

Selški kulturniki ob tednu otroka

Selca, oktobra - V začetku leta oživelno kulturno društvo iz Selc je ob mednarodnem tednu otroka pripravilo razstavo otroških risb in igrač ter lutkovno igrice. Obiskovalci so razstavo lahko »odkupili« s čokolado ali bomboni in tako nagradili lade obiskovalce. Prodajali so tudi prikupne igrače, izdelke vzgojiteljic iz domačega vrta. Osnovnošolci so prireditev popestrili s folklornim nastopom, pesmijo in recitacijami. Po nedeljski igrici Kraljevi smetanovi kolački pa so selški otroci lahko čarali z v zgodbi nastopajočima čarovnicama, risali požrešnega kralja ali poslušali pravljico. ● Marjan Pogačnik

Braillova pisava je posebna pisava za slepe, kjer kombinacija šestih pik sestavlja abecedo. Slepi jo izpisujejo z nekakšnim šilom, ki ga vbadajo skozi šablone posebnih tablic. Obstajajo pa tudi posebni pisalni stroji za slepe, ki odtipkujejo v Braillovi pisavi. Berejo pa slepi tako pisavo z blazinicami prstov. Pisava je dobila ime po svojem izumitelju Francozu Louisu Braillo, ki je, tudi sam slep, v začetku prejšnjega stoletja postal prvi učitelj za slepe.

V Železnikih terjajo vrnitev dežurnega zdravnika

Hišni zdravniki odrešitev?

Škofja Loka, 10. oktobra - Pred dvema letoma so v Selški in Poljanski dolini ukinili stalno pripravljenost zdravnikov ter organizirali centralno dežurno službo v Zdravstvenem domu v Škofji Loki. Dežurstvo traja 24 ur na dan, dežurna sta dva zdravnika, eden v Zdravstvenem domu in drugi na terenu. Medtem ko iz Poljanske doline, kjer so dotlej zdravniki dežurali v zdravstvenih postajah v Zireh in Gorenji vasi, na spremenjeno organizacijo ni pripomb, pa ljudje iz Selške doline terjajo vrnitev dežurnega zdravnika v Železnike.

V krajevni skupnosti Železniki pravijo, da je bila zdravstvena postaja zgrajena zato, da bi bil zdravnik ljudem bližji, vsak trenutek pri roki. Tako je do pred dvema letoma tudi bilo. Odtlej pa je postaja od petka popoldne do ponedeljka zjutraj prazna. Bolne morajo voziti v Škofjo Loko ali klicati dežurnega zdravnika; v obeh primerih je pot dolga, pomoč zaradi tega lahko celo prepozna.

O vrnitvi dežurstva v Železnike je bil sredi junija letos sestanek pri predsedniku občinske vlade Vincenciju Demšarju. V Osnovnem zdravstvu Gorenjske so dobili nalogo, da pripravijo predlog možnih variant dežurstva v zdravstveni postaji v Železnikih. Ponujajo štiri variante: da ostane, kot je, da v Železnikih stalno dežura sestra, zdravnik pa je doma v pripravljenosti (cena čez 107 tisočakov na mesec), da dežurata sestra in zdravnik (cena 155 tisočakov) ali da zdravnik, ki stanuje v Železnikih oziroma okolici, opravlja samoplačniške hišne obiske. Slednja varianta, kot pravi dr. Dušan Bavdek, še ni zrela, saj v ministrstvu za zdravstvo pripravljajo enoten koncept odpiranja, vodenja in plačevanja samoplačniških ambulanc, ki bodo tudi zakonodajno legitimne.

Zaenkrat torej pridejo v poštev dve tri variante, o njih so precej na široko govorili na seji škofješke vlade konec septembra. Sklep razprave je bil, naj "v Osnovnem zdravstvu Gorenjske za neko krajše obdobje poskusijo v zdravstveni postaji Železniki organizirati pripravljeno zdravnikovo za posredovanje v urgentni." Vodja Zdravstvenega doma v Škofji Loki dr. Majda Selan pravi, da se je sicer pripravljena pogajati (v strokovnih krogih), jasno pa je, da v primeru vrnitve

dežurstva v Železnikih stroške nosi občinski proračun (ali krajevna skupnost Železniki) in da bi v tem primeru morali vrniti dežurstva tudi v Žiri in Gorenjo vas. O»Dežurna služba je namenjena nenadno obolelim, bolnikom, ki se jim bolezen nenadno poslabša, in ranjenim, ne pa ljudem, ki so bili po nedeljski maši vajeni prihajati v zdravstveno postajo po napolitnice in recepte. Za pomoč v nujnih primerih je centralna dežurna služba v Škofji Loki tehnično in strokovno usposobljena (terensko vozilo z opremo za nujno pomoč), tak model organizacije, ki velja za celo Gorenjsko, podpira tudi republiško ministrstvo za zdravstvo. Zdravniki sami, ki dežurajo, pravijo, da je delo zdaj bolj strokovno in da so bistveno manj obremenjeni; včasih so poleg rednega dela dežurali tudi po 100, 120 ur na mesec. To je bilo nečloveško. V krajevni skupnosti Železniki očitajo, da so krajani zato, ker v Železnikih ni dežurnega zdravnika, celo umirali. Ko sem zahtevala konkretne podatke, jih nisem dobila, na strokovnem kolegiju v Kranju sem terjala, da se "napake" strokovno preverijo.«E

Kdo ima prav? Zdravniki, ki vztrajajo pri pravici, da se organizirajo po svojih možnostih in stroki ali ljudje, ki hočejo imeti pri roki zdravnika ob vsakem času, tako kot so bili vajeni desetletja nazaj? Dr. Selanova pravi, da zdravnik še vedno lahko pokličejo domov in pride. Očitno je rešitev res v konkurenci zasebne zdravniške prakse, kjer pa bo hišni obisk zdravnika, čeprav bo šel merit le vročino, seveda treba krepkeje plačati, kot ga zdaj plačuje država. Cena samoplačniškega hišnega obiska avgusta je bila 620 tolarjev prek dneva, ponoči pa 1240 tolarjev. Najbrž bi jih marsikdo rad dal... ● H. Jelovčan

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovem gledališču bodo v četrtek, 17. oktobra, ob 11. uri zaigrali otroško predstavo *Mojca Pokrajculja brezplačno za otroke* in njihove starše ali spremljevalce, ki te dni kot begunci bivajo v Kranju in okolici. Jutri, v sredo, bo v Pionirski knjižnici ob 16. uri *ura pravljic*.

V galeriji Prešernove hiše razstavlja svoje grafike akad. slikarka *Alenka Kham - Pičman*. V stebriščni dvorani in galeriji Mešne hiše je na ogled *razstava ob petstoletnici dograditve župnijske cerkve*. V dvorani Gorenjskega muzeja, Tavčarjeva 43 je na ogled razstava karikaturne *Aljane Primožič*.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine so na ogled fotografije *Jaka Čopa*. V razstavnem salonu Dolik je na ogled razstava *Ustvarjalnost v občini Jesenice*.

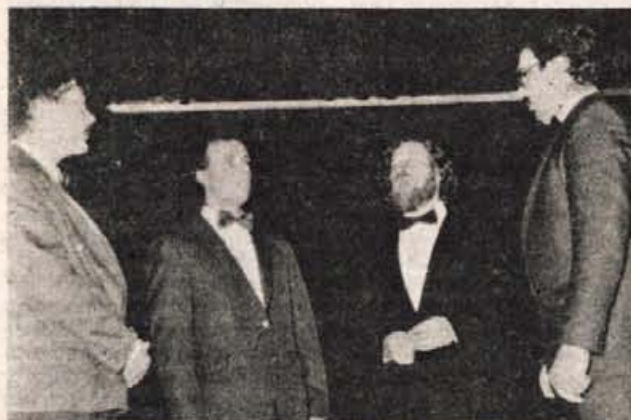
VRBA - Prešernova hiša je odprta vsak dan, razen ponedeljka, med 9. in 16. uro.

DOSLOVČE - Finžgarjeva hiša je odprta med 9. in 15. uro, razen ob sobotah, ob nedeljah pa od 12.30 do 16. ure.

RADOVLJICA - V dvorani radovljiške knjižnice bodo danes, v torek, ob 19.30 predstavili delovanje kranjskega društva *Sreča*. V petek, 18. oktobra, ob 18. uri bodo v Šivčevi hiši odprli razstavo likovnih del iz *stalne galerijske zbirke*.

ŠKOFJA LOKA - V knjižnici Ivana Tavčarja bo danes, v torek, ob 17. uri *ura pravljic*. Jutri, v sredo, ob 18. uri bo v *večeru ob diapositivih* Damjan Slabe predstavil naše gore. V četrtek, ob 18. uri bodo v okviru Foto kino kluba predstavili diapositive na temo *Naše okolje*. V Groharjevi galeriji so na ogled *slikarja Berka*. V galeriji Fara razstavlja slikar *Martin Goricanec*. *Zbirke Loškega muzeja* so odprte vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure. V okroglem stolpu je na ogled tudi razstava *Pripoved o Prazgodovinski hiši* - na fotografijah in s filmom.

LJUBLJANA - V novem atriju Narodnega muzeja je na ogled razstava *Pismo brez pisave* (Arheologija o prvih stoletjih krščanstva na Slovenskem).

Tržič - V Lomu pod Storžičem je bila minulo nedeljo prireditev, na kateri se je predstavilo sedem gorenjskih malih vokalnih skupin. Sodelujoči - Tunjiški oktet, deklški cerkveni zbor Andrej Vavken, oktet Vasovalc, oktet Lip Bled, kvartet Mlin, Stobljanski oktet in kvintet bratov Zupan so se predstavili s po tremi skladbami v lastni izbiri. Prireditve so popestrili tudi najmlajši folklorni pesalci FS Karavanke. - Foto: Jure Cigler

Lutka, lutka, lutkica

ČISTA VIZIJA ŽIVLJENJA

Gabrijelina najljubša bolgarska lutka, ki jo je izdelala sama in ji tudi uspešno vdihnula življenje.

vljenjska. Gabrijela Bodlaj se je s te vrste lutke seznanila na seminarju v Radencih, kjer jo je nazorno prikazal Uroš Trefalt. Svoje znanje je v eni od sobotnih lutkarskih delavnic, ki jih organizira ZKO Tržič, skušala prenesti tudi na druge.

"Te lutke niso primerne za daljše predstave, saj način animacije ne omogoča ponazoritve vseh gibov. Lutke lahko hodi, govori, ne morejo pa npr. ničesar držati. Odlične so zaradi svoje živosti, zelo dobre za razne skeče ali krajše nazorne prikaze določene teme," nam je dobre in slabe strani lutke predstavila Gabrijela Bodlaj.

Za bolgarsko lutko potrebujete rokavico, ki jo lahko izdelate sami. Rokavico nataknete tako, da prstanec spodvihate in s tem dobite telo lutke. Na zapetje pritrđite še glavo, ki jo izdelate iz pene in bolgarska lutka je tu. Seveda jo morate še primerno oživiti, lahko jo polepšate, ... Možnosti je nešteto. Takšne lutke lahko izdelajo tudi otroci sami, v veliko pomoč pa so tako vzgojiteljicam v vrtcih in učiteljicam na nižji stopnji poučevanja v osnovnih šolah.

Bolgarska lutka pa ni edina, ki je pritegnila Gabrijelo Bodlaj in njeni hčerki. Z lutkovno skupino Čenče so lani, ona, njeni hčerki in njuna prijateljica (8-10 let) žele številne uspehe s svojo lutkovno predstavo *Pajkate in punčka*. Tudi letos obljubljajo, lutke so jim namreč zelo prirasle k srcu, da bodo pripravile novo "čenčarsko" predstavo. ● M. Peternelj, foto: A. Gorišek

GORENJSKI GLAS
več kot 60 letSlikarstvo pred štiristo leti
PODOBE GALLUSOVEGA ČASA

Ribnica - V prostorih imenitno obnovljene Miklove hiše so konec minulega tedna predstavili knjigo *Podobe Gallusovega časa* avtorja dr. Jureta Mikuža. Pobudo za nastanek tega dela so pred časom dali ribniški kulturni delavci, da bi tako počastili spomin velikega glasbenega rojaka.

Po eni strani bi bilo seveda nadvse zaželeno, da bi velikega mojstra motetov in madrigalov, ki jim od nekdanja rada prisluhne vsa glasbena Evropa, končno enkrat "nastanili" tam, kjer je bil rojen in kjer je preživel mladost. Še po 400 letih ni za mojstra, ki se je rad podpisoval tudi Carniolus, torej Kranjec, kakšnega trdnega dokaza, da se je zagotovo rodil v Ribnici ali v kakem drugem kraju pri nas.

Po drugi strani pa morda niti ni tako pomembno, vsaj v glasbenem smislu, kdo je bil Jakob Gallus. Potem ko je pred 400 leti še dokaj mlad, komaj štirideset let je imel, umrl v Pragi, je postal last evropske glasbene zakladnice, postal je evropski s svojim glasbenim delom, znan in slavljen še za življenja. Trdnih dokazov, da je bil Gallus resnično Kranjec, zgodovina še ni dala, vse, kar imamo, je zgolj obilo trdnih domnev, kar seveda ni isto. Toda pustimo takšno spraševanje, kdo je bil kdo: vsaj za današnje dni se zdi še kako pomembno, da lahko tudi te zgodovinsko nepotrdene domneve spodbujajo nova ustvarjanja. Kdo ve, kdaj bi namreč šele dobili imeniten oris likovne umetnosti takratnega časa, kot je pač nastajala s freskami v cerkvah med Turjakom in Ribnico. Te dni je namreč skupščina občine Ribnica izdala knjigo *Podobe Gallusovega časa* avtorja dr. Jureta Mikuža. Knjiga je imeniten prikaz poslikav cerkva iz 15. in 16. stoletja, torej časa, ko je Gallus odrasčal in po vsej verjetnosti poleg vseh drugih vplivov domačega okolja srkal vase tudi podobe fresk. Nekatere med njimi so sicer bile že doslej znane, večinoma pa gre za poslikave, ki jih javnost ne pozna, nekaj zaradi oddaljenosti cerkva, pa tudi zato, ker gre večinoma za poslikave, ki bolj odražajo duha časa in razmer, kot pa da bi izstopale po svoji kvaliteti kot nekatere druge freske pri nas. Še manj so te poslikave primerljive z veliko umetnostjo renesanse.

Lisica - romarica iz cerkve v Maršičih, prva polovica 16. stoletja.

Brez dvoma so avtorji poslikav srkali vplive umetnosti iz sosednjih dežel in vse skupaj prenašali na naša tla. Njihova prizadevanja pri poslikavi cerkva so najpogosteje dosegala raven, ki bolj sega proti ljudski umetnosti. Vendar pa, kljub temu da tem poslikavam ne gre pripisati prvotnosti, izstopajo nekateri ikonografski motivi pa tudi primeri cerkva v celoti pokritimi s freskami, kar ni ravno vsakdanji primer v evropskem prostoru. Avtor dr. Mikuž se posebej ukvarja s freskami v cerkvi sv. Petra z Vrha nad Želimljami, poslikavo grajske kapele na Turjaku, cerkvi sv. Jerneja na Rašici, cerkvi sv. Primoža v Zgončah, v Maršičih, Velikih Poljanah in Nadesku. Ob likovni analizi avtor posebej opozarja na nekatere zanimive in zgovorne detajle na freskah. Pri tem vsekakor kaže omeniti posebnosti, kot je podoba svetopisemskega Jeseja, naslikanega tako, da mu iz ust poganja korenika. Podobnega prizora ne bi našli

naslikanega nikjer v evropskem prostoru. Izredno redka v evropskem prostoru je tudi podoba Luksurije iz cerkve na Velikih Poljanah: prisodobno pregrešnosti najdemo pri nas le še v Mariji Gradcu in močda na Visokem. Zanimiva je tudi upodobitev lisice romarice v cerkvi sv. Urha pri Maršičih, ki seveda kaže na to, da je s fresko v takratnem času bilo mogoče resno kritizirati ter svariti pred hinavstvom dvolednežev na najvišjih posvetnih in cerkvenih položajih.

Knjiga *Podobe Gallusovega časa* je vsekakor odstiranje zastora pred podobami, ki smo jih doslej zelo malo ali pa sploh nič poznali. Avtor se seveda ne ukvarja s tem, koliko so ali bi lahko freske, ki so nastale pred štirimi stoletji vplivale na glasbeno občuljivega in nadarjenega Jakoba Gallusa. Tudi literarni zgodovinarji bi končno lahko kaj povedali o tem temačnem času, v katerem je odrasla bodoči glasbenih, saj je to čas, ko so deželo pretresale nesreče od kobilic, do turških vpadov, kmečkih uporov in drugih usodnih dogodkov. Odgrinjanje doslej neznanega in nevidnega je v letu, ko se spominjamo Gallusove obletnice smrti, vsekakor požlahtnilo spomin na glasbenega mojstra. Še posebej zato, ker lahko knjigo jemljemo kot spodbudo, ki naj bi ji sledile še druge podobne. Ali bo to tudi v Ribnici ali ne, niti ni tako pomembno. Vsekakor pa ribniška pobuda za knjigo zasluži vsa pohvala. Ne le zaradi tehtnega besedila, ki mu je uvod napisal prof. Janez Debeljak, pač pa tudi zaradi celotnega videza, za kar je zaslužen oblikovalec Zmagoslav Rus. Še posebej je treba omeniti več kot imenitne fotografije fresk avtorja Marjana Smerketa. Knjiga je izšla v nakladi 3000 izvodov in ob pomoči Riko Ribnica. Slovenska verzija pa je hkrati dopolnjena z češkim prevodom, izdali pa so tudi verzijo z angleško - nemškim besedilom. ● Lea Mencinger

MAČKARE V GRAFIKAH

Kranj - V galeriji Prešernove hiše akad. slikarke Alenke Kham-Pičman razstavlja grafično mápo na temo *Pust in ohcet* v Ponikvah v Dobropoljah.

Na Dolenjskem so najbolj zanimive in slikovite pustne šeme doma v Dobropoljah. »Mačkare« jim pravijo domačini.

Podobe pustnega veselja, obredja in značilnih šemskih likov je oživljal na svojih platnih in grafikah že dobropoljski rojak, slovenski slikar Tone Kralj.

Najbolj trdoživo so vztrajali pri svojem domačem pustnem in svatbenem izročilu Ponikovci, saj so ga neprekinjeno ohranjali prav v današnji čas. Tradicionalni ponikovski šemski liki spadajo v znano skupino dobropoljskih mačkar, nekateri pa se v nadrobno razlikujejo in so bolj lokalno zaznamovani (npr. petlini, ta stara dva). V svoje pustovanje domiselno vpletajo tudi sodobnejše šemske postavbe, ugašene na vsakdanje življenje. **Zadnji dve leti je pustovala z njimi akademska slikarka Alenka Kham-Pičman**. Svoja doživetja in svoje impresije je povezala v radosten in slikovit slikarski snopič.

Ponikve so vas v zahodnem obrobju Dobropolja, v bližini Trubarjeve Rašice. Pustovanje je posebej imenitno med njimi in zaobjame vse vaščane, stare in mlade.

Fantje se že nekaj tednov prej pripravljajo na pustovanje. Že tri nedelje pred pustnim torkom je videti prve mačkare na vasi. Ob večerih se fantje sestajajo v skupnem prostoru, kjer hranijo pustna oblačila, jih kompletirajo, popravljajo in obnavljajo. Tudi maske - »larfe« so še v desetletjih po drugi vojni izdelovali sami iz nalepljenega papirja. Zdaj maske kupijo, pred nekaj leti

pa so se potrudili in sami izdelali maske za »ta stari par«, da je tako povsem obdržal svojo tradicionalno podobo. Pustni program obsega jutranji obhod mačkar, popoldanski spreved in prizor v središču vasi, večerni obhod mačkar in nočni fantovski »krst«, ko sprejmejo mladeniče v fantovsko skupnost. Šemijo se le fantje.

Najstarejši ponikovski šemski liki so »podivci«, »ta star in ta stara«, »ta lepi par« in »godec«. Domačini prštevaljo k starim domačim šemskim likom tudi »gajca« in »polica«; kar pomenijo, sta nepogrešljivi sestavni tradicionalnega pustnega dogajanja, v katerem ima vsaka od naštetih pustnih postav po tradiciji nadrobno določeno mesto.

Ob zori pridejo prvi na vas podivci, kljukajo na vrata in naznanjajo začetek pustnega dne. Vse dopolne obklujujejo vaški prostor ter s palicami poide in straše otroke in so nekakšno vezno tkivo vsega pustnega dne. Obuti so v škornje, nosijo belo rdeče pajkaste hlače, bele srajce, prepasane s kravatami. Na glavi imajo dopolne maske v podobi petelinove glave; novejši element so rdeča ogrinjala, ki jih nosijo »petlini«.

V popoldanskem in večernem dogajanju pa se podivci pokrijejo z visokimi »špičastimi« kapami iz lepenke, ki so okrašene z rdečim in srebrnim staniolom, pisanimi papirnatimi trakovi in rožami. V popoldanskem sprevedu dobijo podivci vlogo »konjeva«. Dva vlečeta paradni voz; nekrščenim fantom vselej naložijo to težaško delo.

Obhod mačkar po hišah pa začne jutri agent v zeleno belih pajkastih hlačah. S cilindrom na glavi in z napisanim sporočilom nemo naznanja vaščanom v kakšen (duhovit) namen bodo pobirale darove mačkare, ki mu bodo sledile. Za njim sta na vrsti ta star in ta stara, ki pri jutranjem obhodu pobirata v »procko« jajca. Zato jima rečejo kar »jajčar« in »jajčarca«. S svojim okorno norčavim vedenjem sta nepogrešljiva lika tudi v popoldanskem in večernem dogajanju. Za to vlogo izberejo navadno fanta, ki imata nekaj igralskega daru.

Pravo pustno gledališče z izbrano aktualno družbeno, gospodarsko in politično problematiko obklujujejo vsako leto v popoldanskem času v središču vasi. Ta lepi par ima svoje mesto šele v popoldanskem in večernem dogajanju. Oba - moški in ženska nosita veseli maski.

Moški je oblečen kot podivci, le da nosi zeleno bele hlače, svilen pas in okrog vratu svilen ruto. Od podivcev se loči tudi

po tem, da nima palice. Pralnje je oblečena ženska tega para.

Dva ta lepa para, godec in policaj, ki jih vodi, so v sestavi večernega obhoda po hišah, ki je izraz zahvale vaščanom za sodelovanje. Ta lepa para v vsaki hiši zaplešeta, najprej sama, potem še z domačimi. Večerni obhod skleneta ta star in ta stara, ki tokrat po hišah pobirata pecivo - »pohaje« za skupno gostijo v vaški gostilni, h kateri povabita tudi domače.

Tam se nadaljuje pustno veselje vaščanov - mladih in starih, ki doseže svoj vrh v polnočnem fantovskem krstu.

Mačkare večernega pustnega obhoda, to je osem šemskih likov, se vse leto znova in znova vraščajo v običajsko življenje vaščanov. Obiščejo vsako svatbo ženina in neveste iz Ponikve - tudi če priredijo svatvo v oddaljenem kraju. Pridejo z muziko - opolnoči in značilno obarvajo svatovsko veselje.

Anka Novak

MOJCA POKRAJČULJA
ZA OTROKE BEGUNCEV

Kranj - Prešernovo gledališče Kranj in kranjski odbor za pomoč Hrvatski bosta v četrtek, 17. oktobra, ob 11. uri organizirala predstavo *Mojca Pokrajculja brezplačno za vse otroke* in njihove spremljevalce, ki so v teh dneh kot begunci v Kranju in širši okolici.

Kranjsko gledališče, ki je imelo v preteklih letih odlične delovne stike z varaždinskim gledališčem, želi v vrsti akcij pomoči tudi v prihodnje organizirati posebne prireditve oz. predstave, katerih izkupiček bo namenilo obnovi osižekega gledališča. /ar/

Delavci Vezenin stavkali domala ves minul teden

Občina po 3.500 tolarjev pomoči

Radovljica, 11. oktobra - Delavci vseh obratov blejskih Vezenin, na Bledu, v Kočevju, Ilirski Bistrici in v Vipavi so stavkali domala ves minul teden, od ponedeljka do petka. V tovarni na Bledu je začela delati šele petkova popoldanska izmena in sicer potem, ko je izvršni svet vsem zaposlenim, ki doslej še niso prejeli niti plače za avgust, zagotovil pomoč v znesku 3.500 tolarjev na delavca. Delavski svet je na četrtkovi seji sprejel odstop vodilne petčlanske ekipe, ki jo je vodil Andrej Korenčan. Vodilni so odstop sicer ponudili, zahtevali pa so ga tudi delavci.

"Blejske Vezenine so že dolgo v težavah, razmere pa so se še bolj zaostrele po zastoji pri prodaji na vzhodno, klirinško tržišče ter po razpadu jugoslovanskega trga in vojni v Sloveniji in na Hrvaškem. Prodajo na Zahod so sicer povečali s prejšnjih 15 do 20 odstotkov na 30 odstotkov, vendar to za normalno poslovanje in za preživetje ni dovolj," pravi predsednik radovljiškega izvršnega sveta Jože Resman in poudarja, da imajo Vezenine velike terjatve na jugoslovanskem trgu, kamor prodajo okrog 70 odstotkov vse proizvodnje, in da so terjatve večje od njihovih dolgov.

Ali to pomeni, da bi Vezenine lahko preživele, če bi jugoslovanski trg normalno deloval in če politika ne bi otežila gospodarskega sodelovanja?

"Podjetje bi v normalnih gospodarskih razmerah lahko preživel. Ker pa so razmere nenormalne in ker samo dohodek, ki ga ustvarja s prodajo na Zahod, ni dovolj, je zašlo v hude likvidnostne težave, ki so se

kazale v tem, da delavci že dva meseca niso prejeli plače. To je bil tudi razlog, da so v ponedeljek začeli stavkati in da so stavkali ves teden. Stavka je zajela vse obrate, na Bledu, v Kočevju, v Vipavi in Ilirski Bistrici, kjer je skupno zaposlenih okrog 700 delavcev. Ker so bili tudi prejšnji osebni dohodki delavcev zelo nizki, nekateri so prejeli celo manj od zajamčene dohodka, se je njihov socialni položaj zaradi zamude pri plačah tako poslabšal, da so se številni že spraševali, kako preživeti."

V četrtek zvečer ste prav zaradi težkega socialnega položaja delavcev uvrstili problematiko Vezenin na dnevni red seje izvršnega sveta. Kaj ste sklenili?

"Izvršni svet je sklenil, da vsem zaposlenim na Bledu, razen petčlanske ekipe, in jim s tem pomaga prebrskati vsaj najhujše težave. Podoben način reševanja trenutnih problemov smo predlagali tudi izvršnim svetom občin, kjer imajo Vezenine svoje obrate. Prihodnji teden naj bi delavci Vezenin

prejeli tudi vsaj minimalne osebne dohodke, za katere pa naj bi denar zagotovili iz terjatve, ki jih ima podjetje po Sloveniji in Jugoslaviji."

Bo "gašenje požara" pomagalo Vezeninam iz težav? Kakšna je njihova nadaljnja usoda?

"Urejanje razmer zahteva korenite spremembe, ne le v organiziranosti, ampak tudi v strokovnih službah, ki operativno niso kos vsem nalogam, in še na številnih drugih področjih. Nadaljnja usoda je veliko odvisna tudi od tega, ali se bodo stavke v Vezeninah še nadaljevale. Za to, ki je trajala ta teden, sicer še ni znano, kakšno škodo je povzročila, lahko pa se zgodi, da bodo tuji kupci zaradi neizpolnjevanja dobavnih rokov zahtevali plačilo penalo."

Vodilna ekipa je odstopila...

"Vodstvo se je zamenjalo marca. Novi direktor Andrej Korenčan je postopoma oblikoval novo petčlansko vodilno ekipo, ki naj bi Vezenine tudi dolgoročno postavila na trdnje temelje. Prve tri mesece je bila dokaj uspešna, s razpadom jugoslovanskega trga pa ni bila več sposobna izdelkom zagotavljati trga niti ne delavcem osebnih dohodkov. Ekipa bo ostala v podjetju do 1. novembra, do tedaj pa naj bi poskušali izbrati novo vodstvo."

Bo pri tem pomagala tudi občina?

"Čeprav predvsem zaposleni veliko pričakujejo od občine, pa ni njena naloga, da bi po podjetjih postavljala direktorje, ampak mora skrbeti predvsem za socialni projekt oz. za reševanje socialnih problemov njenih občanov. Ker pa je preventiva boljša od zdravljenja, bo občina Vezeninam pomagala pri iskanju ustreznega strokovnega kadra, pri organizaciji poslovanja in pri izdelavi analize, ki naj bi odgovorila na vprašanje, kako naprej."

Kako naprej? So Vezenine še sposobne preživeti?

"Število zaposlenih (vseh je blizu sedemsto, samo na Bledu jih je 437) je za sedanji obseg proizvodnje precej preveliko. Koliko preveč, je težko odgovoriti, ker je treba najprej raziskati trg in ugotoviti, kolikšen del proizvodnje bi še bilo mogoče prodati."

Na četrtkovi seji delavskega sveta, ki je bila v veliki meri tudi pranje umazanega perila, je bilo slišati tudi precej očitkov o nepravilnostih, zlorabah...

"Izrečenega je bilo precej. Kaj je res in kaj ni, naj bi ugotovili inspekcija Službe družbenega knjigovodstva in delavci organov za notranje zadeve." ● C. Zaplotnik

Vsaka tretja pot vodi v tretji svet

Ljubljana, 8. oktobra - V Cankarjevem domu je danes Liberalno demokratska stranka pripravila javno tribuno o privatizaciji in tržni ekonomiji v evropski perspektivi, na kateri sta sodelovala dva gosta iz Nemčije.

Gosta slovenskih liberalnih demokratov sta bila tokrat Manfred Brunner iz kabineta podpredsednika Evropske komisije za skupno tržišče ter dr. Fritz Fliszar, glavni direktor liberalne fundacije za politično izobraževanje odraslih Friedrich Naumann Stiftung. Temi pogovora sta bili dve: možnosti vključevanja avtosvojenosti Slovenije v Evropo ter izkušnje in pogledi na privatizacijo.

Za Evropo je bilo ugotovljeno, da doživlja prav zaradi jugoslovanske krize tudi svojo krizo, saj ukrepi, sprejeti po načelu skupnega imenovalca, zelo zaostajajo za potrebami, pričakovani in seveda željami. Z rušitvijo železne zavese in

vsega, kar je bilo v bistvu za njo, se položaj tako radikalno spreminja, da so Evropske asociacije daleč za tem, kar zahteva čas. Bruseljske stolpnice postajajo po besedah g. Brunnerja podobne Babilonskim stolpom, Evropa je presenečena, zbegana in šele premišljuje, kako ujeti nova ravnotežja. Evropska skupnost se bo morala šele pripraviti na vstop kar precejšnjega števila novih članic z vzhoda, še več napora pa bo potrebnega v pripravah na strani kandidatov, ki morajo - to je sedaj že gotovo - postati po gospodarskem sistemu kompatibilne in s konvertibilno valuto. V prehodnem obdobju bo možno sodelovanje po sporazu-

mih z ES ter povezovanje na regionalnih ravneh, ki je v Evropi v velikem razmahu. Slovenija na svoji poti v Nemčiji uživa velike simpatije, vendar zaradi zgodovinskih razlogov ni smotno, da jo prav Nemčija prva prizna.

Prilaganje nekdanjih socialističnih gospodarstev tržnim mehanizmom je izredno zahteven proces, kar spoznavajo tudi pri preobrazbi nekdanje NDR. Pot vodi skozi globoko krizo, brezposelnost - vse to pa povzroča socialne nemire. Temeljni proces je lastninjenje in hkratno sproščanje tržnih mehanizmov, pri čemer je največja skušnjava prav pri tem ali pomagati (z državnimi sredstvi, v bistvu umetno sanirati) podjetjem, ki v takih razmerah zaidejo v težave. Tudi v Nemčiji so, skupaj z dogovorjeno agen-

cijo za privatizacijo, na tem področju napravili napako, saj so postopki lastninjenja ovirani, proces pa otežen. Pri tem spoznavajo, da bližnjic, na eni strani in ovinkov ter izogiba-lišč, na drugi, pri tem ni, in da vsaka tretja pot vodi v tretji svet. Tudi v Nemčiji so problem velika podjetja, zlomi in stiske, ki odvrtaajo tudi najkvalitetnejše kadre, pa vodijo v spirali navzdol. V dilemah, koliko dopustiti vpletanja politike, je vredno vedeti, da je to v bistvu zelo dvomljivo početje: S tujim (davčnim oz. proračunskim) denarjem politiki rešujejo tuje probleme! Tržno gospodarstvo je rezultat tisočletnih izkušenj ravnanja z denarjem, socialistično-plansko pa je bila znanost oz. teorija, ki jo je življenje zavrglo. ● Š. Žargi

Carinski postopki na meji s Hrvaško

Kranj, 14. oktobra - Republiška carinska uprava je dala podrobna navodila, kakšni so carinski postopki na meji s Hrvaško po osamosvojitvi Slovenije. Ustanovljenih je 34 mejnih prehodov, razdeljeni so v mednarodne in meddržavne, ustanovljenih je sedem postaj za fitopatološko in veterinarsko kontrolo. V potniškem prometu cariniki opravljajo carinski nadzor in carinjenje blaga, v blagovnem prometu pa samo nadzor.

Po ustavnem zakonu se v Republiki Sloveniji kot republiški uporabljajo tisti zvezni predpisi, ki so veljali vse do 25. junija letos, vse pristojnosti, ki so jih v zvezi z zunanjetrgovinskim poslovanjem in izdajanjem raznih listin imeli zvezni organi za potrebe carinskega postopka, so preneseni na ustrezne republiške organe. Tako se v Sloveniji uporabljajo carinski zakon, zakon o posebnih uvoznih taksah, zakon o posebnih davčninah za izravnavo davčne obremenitve in zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju ter vsi izdani podzakonski akti. Slovenija pa je že sprejela lastni zakon o deviznem poslovanju.

Na slovensko-hrvaški meji cariniki uporabljajo slovenske simbole, izjemoma pa za listine, ki so predvidene z mednarodnimi sporazumi (EUR, TIR, ATA in drugo) uporabljajo

jo žige SFRJ, dokler ne bo urejen mednarodno pravni status Republike Slovenije.

V blagovnem prometu na meji le carinski nadzor

V blagovnem prometu na slovensko-hrvaški meji slovenski carini opravljajo le carinski nadzor, kar pomeni, da pri izvozu blaga kontrolirajo carinske znake, listine in prevozna sredstva, pri uvozu blaga pa sprejemajo uvozne prijave in prenapotijo blago v tranzitu ali v notranje carinarnice zaradi carinjenja.

Pri tranzitu čez Slovenijo prevoznik blago prijavi s prijavo za uvoz in tranzit blaga ter pri izstopu iz Slovenije blago prijavi izhodni carinarnici. Plačati mora ustrezno cestnino, za tranzit blaga pa mora imeti tudi garancijo domačega podjetja ali položiti varščino v višini uvoznih davčnin za primer, da bi

blago ostalo v Sloveniji.

Pri uvozu blaga veljajo režimi uvoza, veterinarska, sanitarna in druga kontrola kot pri uvozu blaga iz drugih držav, razlike pa so pri carinjenju glede na poreklo blaga. Prevoznik mora pri prestopu meje izpolniti prijavo za uvoz in tranzit blaga in prenapotitev notranjo carinarnico, kjer blago carinijo. Za blago iz ene ali več jugoslovanskih republik velja prednostna stopnja "prosto", prav tako ni potrebno plačati davčnine za izravnavo davčne obremenitve in posebne takse na uvoz, zaračunavajo le carinsko evidenco v višini 1 odstotka. Za blago, ki ni jugoslovanskega porekla, pa je potrebno plačati vse uvozne in druge davčnine.

Pri izvozu mora biti blago ocarinjeno v notranji carinarnici, na izstopnem mejnem prehodu ga prevoznik le prijavi.

V potniškem prometu tudi carinjenje blaga

Na meji s Hrvaško slovenski cariniki uporabljajo določila (jugoslovanskega) pravilnika o potniškem prometu, do ureditve državljanstva pa se kot do-

mači potniki štejejo tudi državljani iz jugoslovanskih republik. Če potnik s prebivališčem v eni od jugoslovanskih republik prihaja začasno v Slovenijo, mora prijavit predmete, ki ne sodijo v osebno prtljago. Za blago jugoslovanskega porekla uporabljajo oznako "prosto", plačati je potrebno 1 odstotek na račun carinske evidence in prometni davek. Za blago, ki ni jugoslovanskega porekla, pa je potrebno plačati carino in druge uvozne davčnine ter prometni davek, kakor sicer pri uvozu blaga iz tujine. V obeh primerih veljajo posebni predpisi, ki se nanašajo na uvoz živali, orožja, radijskih postaj itd. Pri iznašanju stvari iz Slovenije pa veljajo predpisi, ki veljajo za iznos v tujino.

Pri izvozu blaga iz Slovenije pa vsi, ki imajo stalno bivališče v drugih republikah, za kupljeno blago v Sloveniji niso upravičeni do povračila prometnega davka, kakor nam ga denimo Avstrijci vračajo na njihovi meji. Na mejnih prehodih s Hrvaško ni dovoljeno odpirati prostih carinskih prodajaln. ● M. V.

GOSPODARSKI KOMENTAR

Volčjak

MARIJA VOLČJAK

Zastoji

Zamenjava denarne valute v Sloveniji povzroča velike težave v plačilnem prometu z drugimi jugoslovanskimi republikami, razmere so še najbolj podobne kaosu, kakšne posledice bo imel, je težko napovedati. Nemara se bo uresničila napoved ministra Šešoka, da bo na začetku promet padel za 60 do 70 odstotkov.

Kakor nam je povedala Tatjana Šeš, pomočnica direktorja za plačilni promet pri SDK Kranj, so težave velike, podjetja si pomagajo s podpartijami na žiro računih, ki so jih odprli po odloku slovenske vlade. Z njihovo pomočjo prihajajo plačila iz drugih republik, kolikor se nateče, lahko naša podjetja tudi nakazujejo poslovnim partnerjem v druge republike. Seveda pa je ta krog omejen, vsi si tako ne morejo pomagati.

Zato je razumljivo, da je plačilni promet bistveno upadel, pred 7. oktobrom je priliv v Slovenijo iz drugih republik znašal približno 1,4 milijarde dinarjev, odlivov pa je bilo več kot za 1,8 milijarde dinarjev. V zadnjih dneh je bil bistveno manjši, v četrtek so prilivi padli na 497 milijonov dinarjev, odlivi na 136 milijonov dinarjev. V njih so seveda skrita tudi nekaj dni stara nakazila, vendar pa je po petkovih telefonskih nakazilih, ki so znašali več kot 155 milijonov dinarjev, moč sklepati, da plačilni promet ni povsem zastal.

Vsekakor po prvih tolarjskih dneh lahko rečemo, da je bila zamenjava denarne valute v pogledu plačilnega prometa z drugimi republikami slabo pripravljena. Interes gospodarstva je jasen, saj je blagovna menjava z drugimi republikami preživevala vse politične pritiske in blokade, od prve srbske blokade naprej je delež padel le za odstotek, od 25- na 24-odstotno. Vprašanje pa je seveda, ali se politiki sploh lahko o čem dogovore. Najbrž bo držalo, da se pred uvedbo slovenskega tolarja niso mogli niti o tem, kako bo po novem tekel plačilni promet.

Reakcije na uvedbo tolarja to naravnost potrjujejo, celo hrvaške, saj sta se najbolj prizadeta ministra sestala šele naknadno. Guverner Narodne banke Hrvaške pa je diplomatsko izjavil, da uvedba tolarja v strokovnem pogledu ne bo vplivala na sodelovanje med centralnima bankama, kratkoročne težave pa bo povzročil v sodelovanju med poslovnimi bankami, torej v plačilnem prometu. Namestnik guvernerja Narodne banke Bosne in Hercegovine pa je dejal, da uvedba tolarja v Sloveniji odpira vrsto vprašanj, predvsem pa so nejasni odnosi na jugoslovanskem trgu. Uvedba tolarja je sprožila visoko devalvacijo dinarja, kar se pri odraža v skokovitem porastu vrednosti tujih valut. Marka je na črnem trgu v Sarajevu poskočila celo na 150 dinarjev v Zagrebu pa 70 do 90 dinarjev. V Bosni so celo prepričani, da so kreatorji tolarja namerno izvali prelah in zmedo, kar kaže na to, da so politiki na tem področju žal izpodbirali strokovnjake.

Če bi bila Slovenija bogata in brez gospodarskih problemov bi takšno ravnanje razumeli. Ker ni, lahko sklepamo, da so naši politiki ravnali po načelu, da je napad najboljša obramba, kar v preteklih desetletjih za Slovenijo nikakor ni bilo značilno. Kako se nam bo obneslo, bo seveda najbolje pokazal čas. Če se dan po jutru pozna, potem se lahko tolažimo s prvimi odmevi, ki pravijo, da imajo Avstrijci tolar "celo raje" kot mi. Stvari pa se lahko zelo hitro spremenijo, saj nismo ne veliki ne bogati.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Vse več kandidatov za stečaj

Po analizi Gospodarske zbornice Slovenije hitro narašča število podjetij, ki so zrela za stečaj, vendar jih zaradi julija sprejetega moratorija SDK ne prijavi več sodišču. Februarja letos je bilo v Sloveniji 625 podjetij z blokiranimi računi, julija 820, avgusta sicer nekoliko manj, vendar več kot na začetku letošnjega leta. Število zaposlenih v podjetjih z blokiranimi računi se giblje od 176 tisoč do 247 tisoč, kar predstavlja 30,7 odstotka vseh zaposlenih v gospodarstvu.

Tudi v negospodarstvu so tendence približno enake, le število podjetij in v njih zaposlenih je nekoliko manjše.

Hitro se povečuje tudi število podjetij, ki so zrela za stečaj, julija se je denimo v primerjavi z junijem podvojilo. Povečalo se je tudi število podjetij, ki so na robu stečaja, avgusta jih je bilo 40 odstotkov več kot avgusta lani. Tudi število delavcev, ki bi zaradi stečaja ostali brez dela, se hitro povečuje, avgusta je bilo v primerjavi z lanskim avgustom večje za 84 odstotkov.

Gospodarske razmere vse slabše

V Sloveniji je v letošnjem prvem polletju obseg proizvodnje v primerjavi z enakim lanskim razdobjem padel za 10,2 odstotka, v primerjavi s prvim polletjem 1989 pa za 20 odstotkov. Junija je bilo število turističnih prenočitev za 55 odstotkov manjše kot junija lani, tuje prenočitve celo za 73 odstotkov. Brezposelnost se je povečala, v letošnjem prvem polletju je bilo brez dela več kot 70 tisoč ljudi, 8,6-odstotna stopnja brezposelnosti maja 1989 se je v dveh letih skoraj potrojila. Blagovna menjava s tujino je manjša kot lani, v prvem polletju je bil izvoz za 5,4 odstotka manjši kot v prvem lanskem polletju. Presežek uvoza nad izvozom je narasel na 256 milijonov dolarjev, lani je v tem času znašal 39 milijonov dolarjev. Pokritost uvoza je tako padla na 90 odstotkov. Dnevni prilivi iz drugih republik so se do konca julija v primerjavi z letošnjim majem zmanjšali za več kot polovico, najbolj iz Srbije.

Odstopil tudi Dagmar Šuster

Zadnji je Beograd zapustil predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije Dagmar Šuster, tam je vztrajal na zahtevo Gospodarske zbornice Slovenije, kar je temeljilo na interesih slovenskega gospodarstva, usklajeno je bilo s slovenskim vodstvom. V prihodnosti ni izključeno, da ne bo prišlo do neke oblike gospodarskega povezovanja, preprosto zato, ker interes obstaja na vseh straneh, je dejal Dagmar Šuster ob svojem odhodu iz Beograda, usahnilo pa je upanje, da je možna gospodarska skupnost.

Iz Turistične zveze Jugoslavije je pred kratkim izstopila Turistična zveza Slovenije, ki bo še naprej sodelovala z zvezami Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Makedonije ter z drugimi, ki bodo zainteresirani. Stike pa je že navezala z mednarodnimi turističnimi organizacijami in združenji.

Dražji uvoženi avtomobili

Z vzpostavitev slovenske suverenosti in mejnega režima s Hrvaško so začele veljati tudi nekatere spremembe pri uvozu motornih vozil oziroma obračunu carinskih dajatev.

Tisti, ki so se za nakup uvoženega avtomobila odločili pred 8. oktobrom, so vsekakor naredili dobro potezo, saj so od tega datuma dalje bistveno dražji. Carinske dajatve, ki v povprečju še naprej znašajo 41 odstotkov tovarniške cene, se po novem obračunavajo po tečaju 1 DEM = 32 SLT, kar je glede na razmerje nekdanje Narodne banke Jugoslavije (1 DEM = 13 YUD) precej veliko povečanje. Pri obračunavanju davčnih dajatev ni nobenih sprememb in jih tja do konca leta verjetno tudi ne bo. Tako znašajo davki za vozila do 1800 ccm 33,5 odstotka, za večje prostornine pa 48,5 odstotka in se obračunavajo na seštevku tovarniške cene in carinskih dajatev.

Kot je znano, je konec tudi tako imenovane hrvaške variante. Po novem velja za vozila kupljena v sosednji Hrvaški enak režim kot pri uvozu iz drugih držav, tako da mora kupec poleg davka pri prepisu avtomobila v Sloveniji plačati tudi vse carinske in davčne dajatve po veljavnih stopnjah.

Po teh spremembah so tako ponovno precej cenejši domači avtomobili, če jih seveda lahko sploh imenujemo tako. Gre seveda za renaulte iz novomeškega Revoza in citroene iz koprškega Cimosca. Kragujevske zastave in sarajevski volkswageni imajo status uvoženih avtomobilov. ● M. G.

Tokrat smo pod naš drobnogled vzeli avtomobilске pnevmatike, predvsem pa vzdržljivost obnovljenih oziroma tako imenovanih projektiranih pnevmatik. Na poligonu smo preizkusili vozili renault 5 campus diesel in škoda favorit 135 LS. Zanimivo je, da se na slalomski progi škoda glede lege obnaša povsem tako dobro kot renault 5, opazna pa je slabša oprijemljivost sedežev in precej mehkejše vzmetenje. Primerjali smo kvaliteto pnevmatik sava exact in projektiranih bandag s Pirellijevim profilom. Na suhi površini so se nekoliko bolje izkazale gume exact, na mokri površini pa ni bilo bistvenih razlik. Omeniti je treba še, da sta obe vrsti pnevmatik precej mehki, tako da se predvsem dobro oprijemajo na mokri površini. M. G., foto: Aleš Gorišek

Novosti

Osebni prenosni telefon Čuk

Kranj, 11. oktobra - Na letošnjem sejmu Sodobne elektronike v Ljubljani je dosti zanimanja vzbudil osebni prenosni telefon ČUK, ki ga je predstavilo podjetje CTN d.o.o. iz Kranja.

Ime je vsekakor odlično izbrano, saj ostane v spominu, nedvomno tudi zato, ker je slovensko, kar doslej za tovrstne izdelke nikakor ni bilo značilno. Na Zahodu se je uveljavilo ime Telepoint, v Veliki Britaniji tudi Rabbit.

S pomočja Čuka je moč prek osebnega brezžičnega telefona vzpostaviti telefonsko zvezo s katerimkoli naročnikom doma in po svetu, pogoj je, da imate v bližnji okolici (do 150 metrov) telekomunikacijsko točko, ki to omogoča. Vendar pa s Čukom lahko le kličete, ne morete pa biti poklicani, omogoča torej le odhodni promet.

Čuk je namenjen vsem, ki se veliko gibljejo in pri tem potrebujejo telefonsko zvezo, torej predvsem poslovneži, novinarji, serviserji, zdravniki, trgovski potniki, kurirji, gasilci itd.

Čuk potrebuje komunikacijske točke, teh pa pri nas na žalost še ni, pošta caplja za razvojem v svetu. V prvih treh mesecih prihodnjega leta naj bi

jih v Ljubljani poskusno postavili 25 do 30, do polletja razširili še za 50 točk. Načrt za prihodnje leto predvideva tudi

pokrivanje slovenskega cestnega prometnega križa s 120 točkami, vzporedno s tem pa naj bi jim uredili tudi v drugih slovenskih mestih. Komunikacijske točke sodijo predvsem na bencinske črpalke, počivališka ob glavnih cestah, poslovno-prireditvene komplekse, trgovske centre, železniške in avtobusne postaje, banke, blagovno transportne centre, mejne prehode, turistične točke itd. Ko bo teh točk povsod dovolj, boste lahko hodili naokrog s Čukom v žepu in poklicali po telefonu kamorkoli.

Čuk bo predvidoma stal približno 1.000 mark, kar pomeni, da bo cenejši od celularnega mobilnega telefona, vendar napravi nista primerljivi, saj Čuk omogoča le odhodni promet, vendar z neposrednim vstopom v javno telefonsko omrežje. Čuke na trg prinaša podjetje CTN d.o.o. iz Kranja, ki ga je pred kratkim ustanovil Teling, eno od podjetij korporacije Iskra Telekom. ● M. V.

BPT osem priznanj SQ

Tržiški BPT je na nedavnem kranjskem sejmu "Slovenski proizvod - Slovenska kakovost" prejel kar osem priznanj SQ in sicer za posteljne garniture iz damasta: Dalila, Sara, Silvana, Silvija, Daniela, Tulipani in Diana v dveh izvedbah. Znano je, da je tovarna v velikih težavah, obetavno pa je dejstvo, da 60 odstotkov izdelkov proda na Zahod, izvoz pa nameravajo še povečati. Pripravili so novo barvno palet

izdelkov, novo lično embalažo v obliki škatel različnih velikosti, ponujajo barvno usklajeno posteljnino, od jogi ruh do prevlek za blazine ter garniture prtov s prtiki. Na bližnjem sejmu mode v Ljubljani se bodo predstavili z motivi klasičnih starinskih vzorcev.

Na kranjskem sejmu nagrajene izdelke ponujajo v vseh boljših tekstilnih trgovinah pri nas, lastno prodajalno pa imajo na Deteljici v Trzinu.

Težave v telefonskem prometu

Zaradi vojne na Hrvaškem je vse več težav v medkrajevem telefonskem prometu, prekinjene so zveze s centralami v Beogradu, Titogradu, Novem Sadu in Skopju, s Splitom sta prekinjeni dve tretjini vodov in 30 digitalnih kanalov, s Karlovcem so prekinjene vse zveze, poškodovan je kabel Central. Težave so tudi pri telefoniranju v države, s katerimi ima Slovenija zveze prek centrale v Zagrebu, ki je preobremenjena: Avstralija, Belgija, Kanada, Čehoslovaška, Danska, Madžarska, Nizozemska, Španija, Švedska, Turčija, ZDA in Sov-

jetska zveza. Brez težav pa lahko telefonirate v Avstrijo, Nemčijo, Italijo, Švico, Francijo in Anglijo, saj ima Slovenija z njimi neposredne telefonske zveze. S pomočjo enajstih dodatnih vodov, vzpostavljenih prek centrale na Dunaju pa so telefonske zveze nemotene s 43 neevropskimi državami. Prav nič nenavadna tako te dni ni zgodba s Hrvaške, kako se brat iz Bjelovara in brat iz Vukovara po telefonu medsebojno obveščata s pomočjo tretjega brata, ki živi v Avstraliji.

Cene rabljenih vozil na kranjskem avtosejmu dne 13. 10. 1991

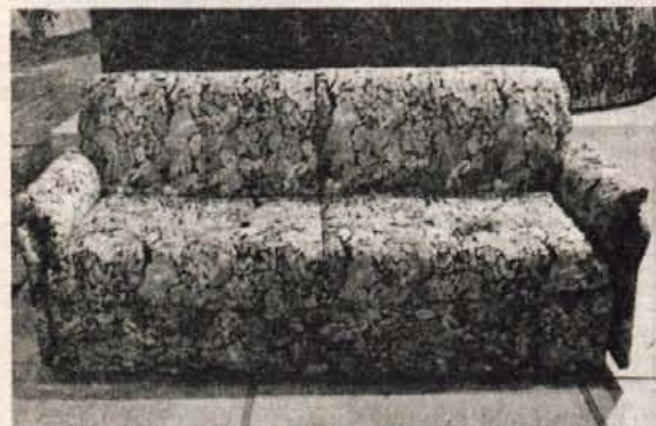
Tip vozila/Letnik	1990	1989	1988	1987	Starejši
IMV R-4	7.500		5.800	5.500	
Golf		16.000	12.800		85/10.000
Yugo 45		5.200	5.000	4.300	
Yugo 55	6.000	5.300			
Zastava 101	7.400	5.900		5.000	81/3.200
Lada Samara		8.500	7.300		

Opomba: Navedene so povprečne cene s sejma rabljenih vozil v Kranju z dne 13. 10. 1991 in so v DEM. Podatke pripravlja podjetje Praktikum Gorenja vas, d.o.o., ki izvaja kranjski avtosejem vsako nedeljo od 6.-14. ure.

NOVA OPREMA iz Slovenj Gradca na Oktobrskem sejmu

Sedežna garnitura za vse življenje

Radi bi vas opozorili, da boste tokrat resnično zamudili lepo priložnost, če si ne boste na Oktobrskem sejmu v Kranju ogledali program NOVE OPREME iz Slovenj Gradca v večnamenski hali. Osvežitev in novost na domačem trgu sta njihova sedežna garnitura IRIS in trosed TULIPAN.

Podjetje Nova oprema iz Slovenj Gradca morda bolje poznate pod imenom Lesna, ki je bila še nedavno tega znan in reden proizvajalec v trgovinah in salonih s pohištvom in prek njih tudi razstavljalca na sejmskih prireditvah v Kranju. Podjetje Oprema je bilo ustanovljeno 1952. leta s proizvodnim programom oblaženega pohištva, ležišč in vzmetnic. Ves čas je podjetje ohranjalo osnovni program in ga hkrati razvijalo ter dopolnjevalo. Leta 1974 se je podjetje

Oprema zaradi takratnih razmer in težav po združevanju v gospodarstvu združilo v Lesno Slovenj Gradec in je potem v takšni sestavi poslovalo do lani. V zadnjih letih pa so v podjetju začeli proizvodni program prodorno tržiti na tujem zahodnem trgu. "Danes je v podjetju Nova oprema 277 delavcev. Na tuje trge prodamo okrog 60 odstotkov celotne proizvodnje in v našem izvozu prednjačijo Nemčija, Avstrija, Združeni

arabski emirati, Švedska ter Sovjetska zveza. Sicer pa danes proizvodni program podjetja Nova oprema sestavljajo tri področja in sicer vzmetnice vseh

dimenzij, ležišča in sedežne garniture v usnju in blagu," je prvi dan sejma povedal direktor Nove opreme oec. Filip Jelen.

In prav v programu sedežnih garnitur predstavljata sedežna garnitura IRIS in trosed TULIPAN pravo osvežitev in pomembno novost pri oblaženem pohištvu na domačem trgu.

Sedežno garnituro IRIS lahko vsakdo izredno hitro sam doma (brez pomoči strokovnjaka) preobleče v drugo dekorativno blago. Predstavljate si. V trenutku, čez noč, imate novo sedežno garnituro v dnevni sobi. Posebnost te garniture pa je tudi, da jo lahko poljubno oblikujete, saj se sestavlja iz troseda, dvoseda, foteljev in še nekaterih dodatnih elementov. Razen tega je v mehanizmu za ležišče v trosedu IRIS vgrajen tudi latoflex, in na takšni "postelji" se resnično spočijete. Posebnost troseda TULIPAN pa je, da ga lahko iz-

Na Gorenjskem dobite izdelke Nove opreme tudi v Napredku v Domžalah, v Kočni v Kamniku, v Modnih interierih na Jesenicah in v Kranju, v Nami v Škofji Loki, v Globusu v Kranju, v Mercatorju v Trzinu in v Žireh, v Murki v Lescah, Zarji na Jesenicah, Alplesu v Železnikih...

redno hitro spremenite v udobno francosko posteljo. Dekorativno blago na vseh njihovih izdelkih pa je najrazličnejših barv in vzorcev. Skratka, osvežite in novost, ki je na sejmu ne gre spregledati.

Filip Jelen pojasnjuje, da se podjetje Nova oprema že dlje časa srečuje podobno kot celotno slovensko gospodarstvo z

izredno težavnimi pogoji poslovanja. S tem, ko so pretrgane vse blagovne in finančne

Nova oprema ima v Slovenj Gradcu, Stari trg 30 tudi svojo trgovino. Pokličete jih lahko po telefonu 0602/42-051 ali 41-144. Na sejmu v Kranju pa imajo na razstavnem prostoru telefonsko številko 223-572. Na sejmu vam bo vse, kar vas zanima, razložil predstavnik Franci Sivec.

poti z nekdanjim jugoslovan-skim trgom, so si v podjetju zastavili samo en cilj: Preživeti to kritično obdobje.

"Pred meseci smo izoblikovali tudi novo poslovno strategijo trženja, ki sloni na temeljih sodobnega marketinga. To po-

meni, da smo prisluhnili kupcem in delamo tisto, kar kupec želi.

Naše geslo je: spoštovati je treba kupca, ne proizvod; čeprav velja, da se kvaliteta za domače tržišče ne razlikuje od tiste za izvoz. Skratka, za denar, ki ga je kupec pripravljen dati, mu nudimo udobje in kvaliteto. Ta korak v sodobnem trženju pa narekuje tudi naslednjega: naše izdelke in ponudbo je treba kupcu približati."

Izdelki Nove opreme iz Slovenj Gradca so sicer v vseh trgovinah in salonih s pohištvom v Sloveniji in seveda tudi na Gorenjskem. Na sejmu pa se tokrat Nova oprema predstavlja tudi sama s posebnim sejmskim popustom do 25 odstotkov ali obročnim plačevanjem brez popusta. Pri nakupu nad 20 tisoč tolarjev pa vas čaka presenečenje.

Na borzi ne bo več EDP

Na Ljubljanski borzi so imeli v četrtek, 10. oktobra, za 350 tisoč mark prometa, v glavnem s prodajo obveznic Republike Slovenije. Promet je bil torej bistveno manjši kot v preteklih dneh, kar je razumljivo, saj so izpadle evidenčne devizne pravice. Povedati je treba, da obveznice kotirajo v odstotkih glede na njihovo nominacijo, delnice v tolarjih, opcije pa v markah.

Cene vrednostnih papirjev so na četrtkovem sestanku zelo padle, pri obveznicah Republike Slovenije 1 z 195 kar na 105,7 odstotka, pri obveznicah Republike Slovenije 2 s 185 na 80 odstotkov, pri obveznicah mesta Ljubljana s 167 na 75 odstotkov, podobno so tečaji nižji tudi pri drugih. Razlog je seveda devalvacija, kakor tudi dejstvo, da je z zakonom določeno, da se vrednostni papirji izplačujejo v tolarjih. To pomeni, da osnova za izračun ni več tečaj 13 dinarjev za nemško marko, temveč 32 tolarjev za marko. Kdor hrani vrednostne papirje je torej zaslužil nekaj denarja.

Na Ljubljanski borzi ne bo več trgovali z evidenčnimi deviznimi pravicami, izpadle so torej v trenutku, ko so dodobra zaživele in se uveljavile. Devizne pravice oziroma devizni trg se bo preselil na medbančni sestanek oziroma v

Centralno banko. Po oceni Borisa Šnuderla, namestnika direktorja Ljubljanske banke, trgovanje z deviznimi pravicami sodi na borzo, ki so monopolisti v razvitih državah, prek knjig se prodaja zlato, vrednostni papirji in tuje valute, torej vse, kar spada med finančne posle. Borze tako predstavljajo moč gospodarstva, ta moč pa se meri po količini obveznic. Boris Šnuderl je prepričan, da takšen sistem, po katerem bodo tečaj tujih valut določali v Centralni banki, ne bo veljal dolgo.

Ljubljanska borza pa velik posel pričakuje z obveznicami, ki jih bodo varčevalci dobili za svoje devizne hranilne vloge, ko bodo postale javni dolg države Slovenije. Banke jih bodo izdale v višini 900 milijonov dolarjev, z njimi bodo trgovali v tuji valuti, verjetno v markah, kar se bo seveda zgodilo, ko bo sprejet zakon o javnem dolgu.

Tolar je nadaljevanje dinarja

Tolar je nadaljevanje dinarja, v sebi ima vso anticipirano inflacijo, kakor jo je imel dinar, kar pomeni, da ni možnosti, da bi imel tolar manjšo inflacijo, je ob uvedbi tolarjev dejal dr. Bogdan Oblak - Hamurabi. Tolarju očita, da ima 6- do 7-krat manjše devizne rezerve, kot je znašal slovenski del deviznih rezerv v Narodni banki Jugoslavije, pri uvajanju dinarja ni bila pripravljena str-

tegija obrestnih mer bank, obli-gacijska razmerja niso bila zamrzjena, cene deviznih in drugih vlog občanov so bile zamrznjene z zakonom, ni navodil za plačevanje v druge dele Jugoslavije, skratka v bankah je kaos.

Na vprašanje, kaj bo z lipami, pa dr. Oblak pravi, da bo projekt ponovno aktualen, ker tolar čaka podobna usoda kot dinar.

Kako izpolniti ček Dinarji v trezorjih

Ker je bilo nekaj nejasnosti, ponovimo, da je na čeku potrebno prečrtati din in napisati SLT, pri izpisnem znesku pa lahko napišete toliko in toliko tolarjev. Če kupujete blago, storitve, lahko znesek napišete tudi v stotinah, pri dvigu gotovine pa ne.

Ljubljanska banka sporoča, da s hranilnih knjizic in tekočih računov ni več moč dvigati gotovine izven Slovenije, kakor tudi ne s čeki plačevati blaga in storitev.

Dinarje, ki smo jih zamenjali v tolarje, so v Banki Slovenije spravili v trezorje, tam jih bodo hranili, dokler ne pride do delitvene bilance med jugoslovanskimi republikami in federacijo.

Narodna banka Jugoslavije pa zahteva, naj Slovenija dinarje vrne v 30 dneh, v nasprotnem primeru grozi s sankcijami in sicer s pretvorbo dinarjev v devizni polog na osnovi tečaja 13 dinarjev za marko, s katerim bo bremenila Slovenijo.

Kartice Eurocard Z deviznih knjizic

Denarna osamosvojitve Slovenije po besedah Tomaža Pestotnika, direktorja Eurocarda pri podjetju Kompas Magistrat v Ljubljani, ni bistveno vplivala na poslovanje s karticami Eurocard. Edina sprememba za člane Eurocarda, ki jih je v Sloveniji približno 25 tisoč, je ta, da bo poslovanje potekalo po novi slovenski valuti, torej v tolarjih. Za uporabo kartic na območju Hrvaške bodo vsa vplačila konvertirana po dnevnem tečaju v tolarje, poslovanje v tujini pa bo za vse slovenske člane Eurocarda potekalo po že utečenih pravilih v ameriških dolarjih.

Nove obrestne mere

Po uvedbi tolarja se bodo bistveno spremenile obrestne mere, Ljubljanska banka d.d. jih je že določila, bistveno drugače tudi v drugih bankah verjetno ne bodo, zato si jih velja ogledati. Mesečna revalorizacijska stopnja je 1,8 odstotka, velja pa za posle, ki jih Ljubljanska banka opravlja v Sloveniji. Spremenjen je torej veliki R, realne obrestne mere oziroma mali r pa ostajajo enake. Za podružnice Ljubljanske banke d.d. zunaj Slovenije pa se politika obrestnih mer ni spremenila.

Ljubljanska banka sporoča, da s hranilnih knjizic in tekočih računov ni več moč dvigati gotovine izven Slovenije, kakor tudi ne s čeki plačevati blaga in storitev.

Knežjega kamna na tolarju ne bo

Na slovenskih vrednostnih bonih je natisnjen knežji kamen, kar je zelo razburilo sosedo v Avstriji. Po besedah Jane-

za Majcna, direktorja gotovinskega prometa Narodne banke Slovenije, na pravem denarju knežjega kamna ne bo, saj ga ni v izhodiščih, ki so jih dobili oblikovalci za izdelavo končne podobe pravih tolarjev.

SKB ponuja izbiro

Stanovanjsko komunalna banka Ljubljana je prevzela devizne hranilne vloge propadle Komercialno hipotekarne banke Ljubljana (bivša Beograjska banka), s tem, ko je v stečajnem postopku prevzela njeno mrežo poslovalnic. Banki je uspelo iz drugih virov pokriti te hranilne vloge, zato njihove stranke lahko dvigajo in polgajo devize. V SKB sodijo, da je za vsako stranko koristno, če bo obdržala devizno knjizico, lahko pa se bodo seveda odločile za obveznice, s katerimi namerava vlada razrešiti problematiko deviznih hranilnih vlog. V SKB bodo s svojih strankam torej ponudili izbiro. SKB pa se že dogovarja z banko v tujini, ki naj bi jamčila za devizne vloge strank.

0,8571 tolarja za dinar

Od petka, 12. oktobra, opolnoči naprej je na tečajni listi Banke Slovenije prvič določen tudi tečaj za dinar, ki velja izključno za zamudnike, ki dinarske gotovine niso uspeli še zamenjati. Do konca oktobra to lahko napravijo na okencih Službe družbenega knjigovodstva, za 100 dinarjev pa bodo dobili 85,71 tolarja. Za zaudni-ke torej ne velja več razmerje 1 : 1. Tečaj dinarja kot devize na tečajnici Banke Slovenije ne bo več kotiral, oblikoval se bo na podlagi ponudbe in povpraševanja na Ljubljanski borzi. Tečaj dinarja za ostalo dinarsko gotovino se bo oblikoval prosto pri menjalnicah, kar pomeni, da bo odvisen od ponudbe in povpraševanja, menjalnice pa bodo same skrbele za plasma dinarske efektive. Dinar je torej za naš postal tuja valuta, vendar pa zanj pri prestopu meje oziroma prenosu iz države v državo velja izjema, vnos in iznos je omejen na 5.000 dinarjev.

Koliko je vreden tolar

Na tečajni listi Banke Slovenije so od 12. oktobra naprej tečaji za devize znašali:

		srednji	prodajni
Avstrija	100 ATS	454,7520	456,1163
Nemčija	100 DEM	3.200,0000	3.209,6000
Italija	100 LIT	4,2800	4,2928
Švica	100 CHF	3,656,0000	3.666,9680
ZDA	1 USA	54,2368	54,3995
	1 ECU	65,5616	65,7583

Črna borza:

Na Ljubljanski tržnici je v soboto, 12. oktobra, tolar dosegel naslednje tečaje:

Avstrija	100 ATS	550 SLT
Nemčija	100 DEM	3.800 SLT
Švica	100 CHF	4.350 SLT
Italija	100 ITL	5 do 5,10 SLT
ZDA	1 USD	61,50 SLT

100 mark ste lahko prodali za 3.700 tolarjev, kupili pa za 4.300 dinarjev.

V Mariboru je v soboto, 12. oktobra, šiling veljal 5 tolarjev, marka pa 38 tolarjev.

Avstrija, Italija

Avstrijski bankirji in trgovci po več kot enotedenskem premoru v ponedeljek, 14. oktobra, spet jemljejo dinarje, sprejemajo pa tudi tolarje, ki so se veliko bolje izkazali kot dinarji že na začetku, saj šiling stane pet tolarjev in kar 12 dinarjev. Nekateri trgovci na Korškem so že minuli vikend tolarje menjali celo ugodneje. Kako dober je tolarjev start, pove tudi dejstvo, da je bilo potrebno že prej za šiling odšteti 6,25 dinarja.

V menjalnicah Tržaške kreditne banke v Trstu je bilo za tolar moč dobiti 21 lir, pri nakupu pa je bilo potrebno zanj odšteti 23 lir. Po takem tečaju se ravnavo tudi trgovci.

Ljubljanska banka

Pisan sveženj posojil

LB Gorenjska banka v Kranju nudi pisan izbor posojil, ki jih lahko najamejo občani, predstavila nam jih je MELITA PODREKAR, vodja oddelka kreditov.

Začnimo pri splošnih pogojih, ki jih morate izpolnjevati, da se lahko napolite v Gorenjsko banko po posojilo. Z njo morate poslovno sodelovati, kar pomeni, da na njeno hranilno knjizico ali tekoči račun prejimate plačo. Zaposleni morate biti za nedoločen čas, vendar ne v podjetju, ki je tik pred stečajem, saj tako vaša plača ni garancija za vračilo posojila. Stalno bivališče morate imeti na območju banke, ki vam daje posojilo.

Gotovinska posojila do enega leta

Gorenjska banka daje posojila za nakup trajnih potrošnih dobrin, za plačilo različnih storitev in obveznosti, carin, prometnih davkov, za plačilo dednih deležev, za nakup kurjave, ozimnice, letne vozne karte, plačilo šolnine, šolskih knjig.

Do enega leta odplačilne dobe lahko dobite tudi gotovinsko posojilo, dokumentacije ne potrebuje, saj zadošča izjava, za kaj boste posojilo porabili, nato pa vam bo banka posojilo nakazala na tekoči račun ali na hranilno knjizico.

Posojila, ki jih banka odobri na osnovi ustrezne dokumentacije, pa imajo dve do petletno odplačilno dobo, pri dednih deležih dve do desetletno.

Do 7. oktobra je najnižji znesek posojila znašal 2.500 dinarjev, posojila pa je bilo potrebno zavarovati s plačilom zavarovalne premije ali s tremi posojilno sposobnimi poroki. Z uvedbo slovenskega tolarja bodo določene nove obrestne mere, pričakujemo lahko, da revalorizacije ne bo več, vse pa bo znano v kratkem.

Stanovanja posojila

Stanovanjsko posojilo je moč dobiti za nakup, gradnjo ali prenovo stanovanjskih enot, izpolnjevati je potrebno že omenjene splošne pogoje o poslovnem sodelovanju z banko. Seveda je potrebno predložiti ustrezno dokumentacijo, posojilo dobite, če gradite na območju Gorenjske. Banka stanovanjska posojila odobri na osnovi vezave sredstev ali na osnovi namenskih varčevanj, odobri tudi premostitvena posojila za gradnjo ali obnovo stanovanjske enote, fiksni znesek na investitorja trenutno znaša 40.000 tolarjev. Pri nakupu stanovanjske enote je možno posojilo za zaključitev finančne konstrukcije, odstotek posojila od predračunske vrednosti je kar 80-odstoten. Odplačilna doba stanovanjskih posojil je od pet do petnajst let. Posojila so dvojno zavarovana, z zavarovalno premijo, s posojilno sposobnimi poroki in z vključbo zastavne pravice in prepovedi odsvojitve. Revalorizacija se je doslej pripisovala posojilom, kako bo po novem, bo znano v kratkem.

Posojila za obrtnike

Bogata je tudi posojilna ponudba za obrtnike, kjer pa je posebnosti toliko, da bi težko našli vse, predvsem pa v Gorenjski banki vsakega obrtnika obravnavajo posebej, pravijo, da je vsak obrtnik svet zase. Zato bo najbolje, če se oglase v banki, kjer jim bodo razložili svojo ponudbo.

Gorenjska banka d. d., Kranj

TRGOVINA ZA OTROKE

Ulica Janka Pucelja 7, Kranj, tel.: 064/325-103

Poleg oblačil, kozmetike, ortopedske obutve Petejan, igrač in šolskih potrebščin, velika izbira otroške opreme iz uvoza:

- vozički ● stajice ● hojice ● nahrbtniki
- avtosedeži ● previjalne mize...

SAMSUNG Electronics

SAMSUNG Electronics

IZKORISTITE ŠE ZADNJO PRILožNOST NAKUPA PO STARIH CARINSKIH DAJATAH

TV 70 cm, TTX, stereo	45.990,00
Videorekorder, 3 glave, VPS	21.990,00
Hifi stolp, CD, digit, daljinsko upravljanje	22.650,00
Video player, daljinsko	15.990,00
CD gramofon, daljinsko upravljanje	9.890,00
Radiokasetofoni	4.390,00 do 11.990,00

del čas od ponedeljka do petka 9 do 12 ure, od 15 do 19 ure
CENTER KRANJ C. Talcev 3 (pri gostilni Blažuni) tel.: 212-367

PRIHRANEK ČASA IN DENARJA IN ŠE PRISPEVEK V BOJU ZA ČISTEJŠE OKOLJE ...

To je KOMBINIRANI PREVOZ z vlakom in avtobusom od doma do delovnega mesta ali šole. In nazaj, seveda.

Kranj: posebni avtobusi od Mlake do železniške postaje. Vmes ustavljajo na vseh pomembnejših postajališčih.

Drugi avtobus pelje od Dijaškega doma preko Planine do železniške postaje. Vozni redi avtobusov so usklajeni z voznim redom vlakov, ki peljejo v Ljubljano ali na Jesenice.

Škofja Loka: avtobus iz Podlubnika do železniške postaje. Vmes ustavlja na vseh pomembnejših postajališčih.

Tudi ta vozni red je usklajen z voznim redom vlakov, ki peljejo v Ljubljano ali v Kranj oziroma naprej na Jesenice.

Če želite z vlakom iz Kranj ali Škofje Loke v Ljubljano, vam ni treba prav do ljubljanske železniške postaje. Izstopite lahko na postajališču Litostroj, kjer čakajo posebni avtobusi mestnega potniškega prometa za smer proti Bežigradu, Centru in Viču.

MLAKA - BEŽIGRAD: 50 MINUT!
PODLUBNIK - BEŽIGRAD: 40 MINUT!

železniško gospodarstvo ljubljana

Vse vrste železniških popustov veljajo tudi za kombinirani prevoz.

Zahteve po zamenjavi ministra so spet oživele

Čas brionskega moratorija, v katerem je veljal tudi "tih moratorij" na vsakršne zamenjave članov slovenske vlade, se je končal in spet je postala aktualna zahteva po zamenjavi kmetijskega ministra prof. dr. Jožeta Osterca oz. ta zahteva, kot pravi predsednik vlade Lojze Peterle, niti ni bila nikoli "odmrznjena".

Vodstvo Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke je spomladi pristalo na to, da se "primer Osterc" zamrzne, le pod pogojem, če bosta Demosova koalicija in vlada podprli devetnajst njihovih zahtev in predlogov. Demos in vlada sta to storila, vendar je bilo že tedaj mogoče povsem upravičeno domnevati, da je podpora bolj trhla in zaradi "miru v hiši" in da vseh zahtev ne bo mogoče uresničiti v kratkem času. Ko zdaj ugotavljamo, kaj je vlada uresničila in česa ne, lahko ugotovimo, da je nekaj zahtev že izpolnila ali jih bo v kratkem, nekaj pa jih še ni in jih verjetno še tako hitro ne bo. Ne zato, ker jih ne bi hotela, ampak zaradi tega, ker ima polne roke dela z osamosvojitvijo, ker so nekateri zakoni pomembnejši od kmetijskih in ker je nenazadnje predvsem parlament (in ne vlada) tisti, ki postavlja temelje kmetijske politike.

Čeprav je težko presojati, kdo je, denimo, najbolj zaslužen za to, da bodo zadržane dobile pomembne lastninske deleže v predelovalni industriji in da zakon o denacionalizaciji vsebuje tudi določbe o popravljanju krivic, storjenih z arondacijami, pa je zdaj že bolj ali manj jasno, da bosta dve na prvih mestih zapisani zahtevi v kratkem izpolnjeni in da je uresničenih že tudi nekaj drugih specifično kmetijskih zahtev - na primer: regresiranje "kmečke nafte". Zdi se, da so v kmečki zvezi zahteve po zamenjavi kmetijskega ministra ponovno oživele predvsem zaradi dveh zakonov - o gozdovih in veterini. Pri gozdarskem zakonu naj bi bilo najbolj sporno to, da kmečka zveza zahteva obvezno odkazilo le za tiste zasebne gozdove, ki so varovalnega in posebnega pomena, vlada pa naj bi podprla tak predlog ministrstva, ki po oceni kmečke stranke vsebuje obvezno odkazilo za vse zasebne gozdove. Pri zakonu o veterinarski službi je bistvo nesoglasij med kmečko zvezo in skupino, ki v okviru kmetijsko-gozdarskega ministrstva pripravlja osnutek zakona, v tem, kako vzpostaviti konkurenco in zagotoviti zasebni živinozdravniški službi enakovreden položaj.

Ko skuša vodstvo kmečke zveze dokazati, da ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dela slabo in mimo interesov slovenskega kmetstva in da je zato ministra treba zamenjati, pa ima minister prof. dr. Jože Osterc tudi nemalo argumentov, s katerimi dokazuje, da ministrstvo obvladuje sedanje razmere in da ima tudi jasen razvojni koncept. Ministrstvu je, na primer, uspelo, da slovenski kmetje dobivajo za mleko plačilo, ki predstavlja najmanj 80 odstotkov izračunanih stroškov priraje. Uspelo mu je vzpostaviti cenovno razmerje med mlekom, mladim pitanim govedom in prašiči, zagotoviti, da odkup pšenice kljub slabši letini ni bil bistveno manjši, da je bil letošnji dosežani odkup mleka celo nekoliko večji od lanskega, da je letošnja odkupna cena pšenice pokrila tudi višje stroške pridelovanja v Sloveniji, da nobena druga dejavnost z izjemo kmetijstva ne zaostaja za lasko proizvodnjo le za dva do pet odstotkov, da je bilo ob vsem pomanjkanju denarja poskrbljeno za kakovostno setev, da so bila skromno odmerjena intervencijska sredstva koristno porabljena...

Seveda bi bilo prelepo, če bi zapisali, da sta jabolko spora le zakona gozdovih in o veterini. Problem je globlji: gre za stare zamere, za to, čigav je kmetijski minister (od kmečke zveze ali od vseh slovenskih kmetov in vsega kmetijstva), za različne ocene razmer v kmetijstvu, za politiko, ki ni nikoli povsem čista, ampak je vedno tudi vsaj malo umazana... ● C. Zaplotnik

MEŠETAR

V škofovskih Mesoizdelkih, kjer odkupijo največ živine od gorenjskih kmetov, veljajo od danes, 15. oktobra, nove odkupne cene za živino, ki so približno za 14 odstotkov višje od prejšnjih. Za toliko se bo podražilo tudi meso v mesnicah in trgovinah. Naj še povemo, da je to v manj kot dveh mesecih že šesta podražitev živine in mesa in da je podražitev pričakovati tudi v prihodnje, če se bo pokazalo, da se hiperinflacija nadaljuje in da tolar ni toliko trdna valuta, kot se je ob njenem rojstvu napovedovalo.

Poglejmo, kakšne so nove odkupne cene!

vrsta goveda — kakovostni razred	cena (v tolarjih/kg)	
	živa teža	meso
MPG — mlado pitano govedo:		
Extra	72,80	130,00
I.	66,64	119,00
II.	61,04	109,00
zunaj kakovost. razreda	50,40	90,00
Ostalo (starejše) govedo:		
I.	45,76	88,00
II.	42,12	81,00
III.	38,48	74,00
zunaj kakovost. razreda	30,68	59,00
prašiči	60,00	—
teleta	84,00	—

Ponudba na odkupnih mestih je skromna. Ker je krme dosti, kmetje raje živino normalno (do)pitajo, kot da bi jo predčasno prodali.

Demografsko ogroženi

Letos program, prihodnje leto denar

Radovljica, 11. oktobra - Izvršni svet je na nedavni seji imenoval posebno skupino, ki bo dokončala razvojni program za demografsko ogroženo območje radovljiške občine. To območje obsega krajevno skupnost Staro Fužino ter gorska in višinska naselja Kupljenik, Nemški Rovt, Ravne v Bohinju, Koprivnik, Gorjuše, Slamniki, Goreljek in Radovna. Program bo občinska skupščina obravnavala na decembrski seji in če ga bo sprejela, bo mogoče prihodnje leto in leta 1993 kandidirati za republiška sredstva. V skupini so Andrej Ogrin, član izvršnega sveta, odgovoren za kmetijstvo, Mojca Medja, samostojna svetovalka za kmetijstvo, lov in ribolov v občinski upravi za gospodarstvo in družbene dejavnosti, Martin Šolar, sodelavec Triglavskega narodnega parka, Rajko Reš, Dušan Jovič in Majda Lončar - vsi pospeševalci Kmetijskega zavoda Ljubljana - oddelek Kranj ter Milan Robič, svetovalec za plan v občinski upravi za gospodarstvo in družbene dejavnosti. ● C. Z.

Regresiranje "kmečke nafte"

Pravica iz "stare Jugoslavije" tudi v samostojni Sloveniji

Čeprav kmetje uporabljajo traktorje in druge stroje pretežno za delo na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih, so doslej plačevali ves prispevek za ceste.

Ljubljana, 11. oktobra - Ko je slovenska vlada letos spomladi odločila o predlogu ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za regresiranje pogonskega goriva D-2, ki se uporablja v kmetijstvu, je predlog sicer zavrnila, vendar je hkrati obljubila, da bo o predlogu ponovno razpravljala ob spremembi republiškega proračuna. Obljubo je izpolnila in pred nedavnim sprejela odlok, ki je začel veljati 9. oktobra. Po tem odloku imajo pravico do regresa za dieselsko gorivo D-2 ("kmečka nafta") vsi posamezniki in organizacije, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo ali prodajajo lastne kmetijske pridelke. Regres lahko uveljavljajo le na podlagi računov in drugih dokumentov o količinah kmetijskih pridelkov, prodanih od 1. julija do 31. decembra letos.

Odlok tudi natančno določa, za kolikšne količine je mogoče uveljaviti regres oz. koliko litrov regresirane nafte pripada kmetom in drugim za prodano tono krompirja, žita, živine...

Višina regresa znaša 20 odstotkov od maloprodajne cene dieselskega goriva D-2. Upra-

Odlok predvideva kazni za tiste, ki bi uveljavljali regres na podlagi lažnih listin. Za kmete (in druge posameznike) je kazen 20 tisoč tolarjev, za organizacije 50 tisoč in za odgovorne v organizacijah 10 tisoč tolarjev.

vrsta pridelka	merska enota	količina regresirane nafte (litrov/merska enota)
žita (bela)	tona	45
sladkorna pesa	tona	12
koruza	tona	36
krompir	tona	23
hmelj	tona	258
grozdje	tona	58
sadje	tona	14
mlado pitano govedo (MPG):		
— priraje na domači krmi	tona	294
— priraje na kupljeni krmi	tona	47
mleko	1000 litrov	41
prašiči:		
— priraje na domači krmi	tona	244
— priraje na kupljeni krmi	tona	38

višenci uveljavljajo regres pri prodanih količinah mladega pitanega goveda in prašičev, morajo k zahtevku priložiti tudi izjavo o načinu reje. Za pri-

ki uveljavljajo regres na podlagi prodanih količin mladega pitanega goveda in prašičev, morajo k zahtevku priložiti tudi izjavo o načinu reje. Za pri-

V Italiji in Avstriji regresirajo približno 30 odstotkov maloprodajne cene pogonskega goriva. Avstrija priznava regres v obliki povračila davkov, v Italiji pa morajo kmetje nabavljati regresirano pogonsko gorivo na posebnih črpalkah oz. skladiščih. V obeh državah je osnova za višino regresa površina obdelovalnih zemljišč, število nekaterih vrst kmetijskih strojev ter normativi porabe goriva.

Regresiranje "kmečke nafte" pri nas ni novost, ampak je to ugodnost, ki so jo kmetje in kmetijske organizacije imele že tedaj, ko je bila Slovenija še del Jugoslavije. Olajšave pri nakupu dieselskega goriva za potrebe kmetijstva je odpravil zvezni zakon o začasnih ukrepih o davku od prometa proizvodov in storitev, ki je začel veljati 1. februarja letos. Od tedaj dalje so kmetje in kmetijske organizacije plačevale pri pogonskem gorivu tudi več kot 30-odstotni prispevek za ceste.

rejo z nabavljeno krmo se šteje, če je pri uslužnostnem pitanju delež kupljene oz. pridobljene krme večji od 40 odstotkov. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo na podlagi zahtevkov nakazovalo denar na občine, občine pa morajo najkasneje v enem dnevu po prejemu nakazati denar upravičencem.

Vlada se je za regresiranje "kmečke nafte" odločila zato, ker kmetijske organizacije in

kmetje uporabljajo traktorje in druge stroje s pogonskim gorivom pretežno le za delo na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih, medtem ko se po cestah vozijo le petino strojnih ur. Tokrat so osnova za regres prodani kmetijski pridelki, po predlogu, ki ga je vlada obravnavala (in zavrnila) spomladi, pa bi bili do regresa upravičeni vsi, ki imajo več kot en hektar kmetijskih zemljišč in gozdov. ● C. Zaplotnik

Vsako zrno toče še ne zmanjša pridelka

Kmetijski svetovalci, tehnologi družbenih posestev, inšpektorji in drugi strokovnjaki so se pred kratkim zbrali ob "dnevu koruze" na kmetijskem poskusnem centru v Jablah, kjer so jih strokovnjaki Kmetijskega inštituta Slovenije seznanili z letošnjimi pridelovalnimi možnostmi. Povedali so, da so pridelovalci do mala 60 odstotkov koruze posadili v prehladna tla in da so problem glivične bolezni na storžih in steblih. Zanimiv je podatek, da toča, ki uniči tretjino listne površine koruze, še ne povzroči zmanjšanja pridelka. Na posestvu v Jablah se je med zgodnjimi sortami najbolj izkazala sorta helga, ki je odporna proti poleganju in boleznim in ima tudi druge dobre lastnosti.

Lovskogojitveni načrti radovljiških lovskih družin

Je lovstvo pomembnejše od kmetijstva in gozdarstva?

Mnenje odbora za kmetijstvo: pri načrtovanju staleža in letnega odstrela bi bilo treba izhajati iz škode, ki jo divjad povzroča na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih.

Radovljica, 11. oktobra - Ker v republiki pripravljajo nov zakon o lovu in gojitvi divjadi, je radovljiški izvršni svet junija sklenil, da lovskogojitveni načrtovi za obdobje 1991-95 ne bo obravnaval in da naj lovske organizacije gospodarijo po letnih načrtih. Ker pa je po sedaj veljavni zakonodaji letne načrte mogoče sprejeti le na podlagi petletnih, je odbor za kmetijstvo (vodil ga občinski kmetijski minister Andrej Ogrin) predlagal izvršnemu svetu, da bi petletne lovskogojitvene načrte obravnaval in bi jih posredoval tudi v skupščino. Izvršni svet je o tem odločil na včerajšnji seji.

Odbor za kmetijstvo pri izvršnem svetu je petletne načrte obravnaval skupaj s predstavniki lovskih družin, medobčinskimi lovskimi inšpektorjem in predstavniki gozdnega gospodarstva. Ugotovil je, da vsi načrti poudarjajo lov kot dejavnost, ki naj bi se mu vse druge dejavnosti (kmetijstvo, gozdarstvo itd.) prilagodile. Ker so lovske organizacije vnesle v lovišča neavtohtone vrste (muflon) in ker je stalež jelenjadi prevelik, prihaja do večjega gibanja divjadi (srnjadi) proti urbanim naseljem in obdelanim kmetijskim površinam, s tem pa tudi do večje škode. Stalež divjadi in načrtovani odstrel sta v načrtih neustrezna in bi ju po mnenju odbora bilo treba prilagoditi škodi na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih. Poglejmo, kakšne so pripombe odbora za posamezne lovskogojitvene načrte! Lovski družini Begunjsčica predlaga, da bi zaradi večjih škod (predvsem na mladih smrekovih sestojih) temu ustrežno povečala tudi letni odstrel

srnjadi. Iz načrta lovske družine Bled ni razvidno sodelovanje s Triglavskim narodnim parkom. To sodelovanje pa bi bilo potrebno za uresničitev letnega načrta odstrela muflona in jelenjadi, ki se seli iz lovišča ene v lovišče druge lovске organizacije. Lovska družina Bohinjska Bistrica bi si morala postaviti za cilj zmanjšanje staleža jelenjadi, saj po republiških smernicah ni uvrščena niti v osrednje niti v robno območje za gojitev tovrstne divjadi. Iz načrta lovske družine Jelovica je po mnenju odbora mogoče sklepati, da ne pozna dogovora med lovci in ostalimi uporabniki prostora. Lovska družina Kropa predvideva intenzivno krmiljenje in povečanje staleža jelenjadi, kar je za kmetijstvo in gozdarstvo nesprejemljivo. Prisotnost muflona v lovišču kot neavtohtone vrste je nepotrebno. Lovska družina Nomenj v svojem načrtu premalo poudarja problem škod. Načrt za jelenjad ni ustrezen, saj družina po republiških smernicah ne sodi v osrednje območje za gojitev. Lovskogojitveni načrt Triglavskega narodnega parka obravnava območje parka kot lovišče, kar je v nasprotju s konvencijo za narodne parke. Ugotovitev, da se zaradi paše živine na pašnikih in planinah zmanjšujejo možnosti za pašo divjadi, postavlja gojitev divjadi pred kmetijstvo. Če jelenjad predstavlja v parku le popestritev živalskih vrst, naj bo stalež po mnenju odbora minimalen. Medved je v parku le predhodna divjad, zato predlog, da bi ga zaščitili tudi v loviščih sosednjih lovskih družin, ni utemeljen. ● C. Zaplotnik

Skupščina še ta mesec o gozdarstem zakonu

Ljubljana, 11. oktobra - Slovenska skupščina bo na zasedanju, ki bo predvidoma 23. in 24. oktobra, med drugim obravnavala tudi osnutek zakona o gozdovih. Poslanci bodo dobili na mizo samo vladni predlog, ne pa tudi tistega, ki ga je pripravila skupina za gozdarstvo pri gospodarskem svetu Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke. Ker se v kmečki zvezi z nekaterimi določbami vladnega predloga ne strinjajo, je spet mogoče pričakovati burno in polemično razpravo. ● C. Z.

Integrirana pridelava sadja

SIPS in sinička

Kranj, 11. oktobra - 89 pridelovalcev sadja v Sloveniji, od tega 20 družbenih, je letos začelo s t. i. integrirano pridelavo sadja, ki temelji na manjši porabi kemičnih sredstev in na boljšem povezovanju z okoljem. Ne gre za slovensko posebnost, ampak za način pridelovanja, ki ga narekujejo razmere v Evropi, kjer s predpisi čedalje bolj omejujejo vse, kar bi utegnilo škoditi človekovemu zdravju. Sadije pridelano na tak način, bo nosilo oznako SIPS in znak siničke in bo za desetino dražje od ostalega sadja. Posebna skupina je že pripravila navodila, ki ji bodo morali upoštevati vsi, ki se bodo odločili za integrirano pridelavo.

Nove registrske tablice, oznaka na vozilih SLO

Po nove potne liste po 21. oktobru

Slovenski potni list že priznane vse sosednje države in Nemčija.

Ljubljana, 10. oktobra - Kot je na četrtkovni tiskovni konferenci povedal slovenski notranji minister Igor Bavčar, slovenski potni list priznavajo tri evropske države: Avstrija, Italija in Nemčija (kasneje sta ga priznali še sosednja Madžarska in Češkoslovaška). Občinški upravni organi bodo začeli postopno izdajati nove potne liste 21. oktobra. Po novem letu bodo začeli izdajati tudi nove registrske tablice za motorna vozila. Mednarodno priznana koda (oznaka) naše države na njih je SLO.

Doslej je bilo izdanih že nekaj sto novih potnih listov, predvsem za predstavnike oblasti, države, športne in kulturne delavce - najbolj vidne ambasadorje nove slovenske države v tujini. Nov potni list, ki ga ne bo treba podaljševati deset let, je bolj ličen in kakovosten od sedanjega jugoslovanskega. Stal bo 1125 tolarjev. Jugoslovanski bo veljaven še tri leta.

Minister Igor Bavčar je predstavil tudi osnutke novih registrskih tablic za motorna vozila. Poleg kombinacije črk in števil bodo na njih tudi grbi občin, v katerih bo sedež registrskih območij. Stare registrske tablice bo treba zamenjati v dveh letih. Nove bo lastnik lahko prenašal z enega avtomobila na drugega. Če bo plačal

več, bo na tablici celo lahko izbiral črke in številke, denar za ta "luksuz" bo namenjen izboljšanju varnosti v cestnem prometu. Ob novih registracijah bo obvezna tudi nova oznaka Slovenije na vozilih. Mednarodno priznana koda je SLO.

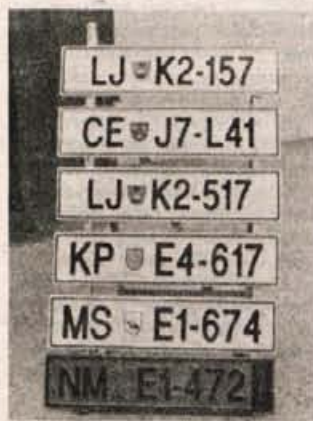
Notranji minister Igor Bavčar je govoril tudi o prometnih zapletih na mejnih prehodih s Hrvaško. Po njegovem prihaja do njih zato, ker je Slovenija do zadnjega spoštovala brionsko deklaracijo. Gradbeni dela gredo h koncu, problem nezadostnega števila pasov in prometne signalizacije pa bo po njegovem zagotovilo lahko in hitro rešljivo. Kar zadeva zaplete v odnosih s Hrvaško, jih bo sta vladi obeh držav skušali v naslednjih dneh. Igor Bavčar je

Nov slovenski potni list

tudi zanikal dezinformacijo, češ da hrvaška maloobmejna prepustnica za Italijo v Sloveniji ne velja.

Na 34 mejnih prehodih z Republiko Hrvaško, od teh je osem železniških, velja od 8. oktobra enak režim kot na mejah z drugimi državami. Kot je na novinarski konferenci povedal direktor republiške carin-

Osutki novih registrskih tablic

ske uprave Franc Košir, so v treh dneh na mejah s Hrvaško zavrnili precej potnikov, ki so skušali vnesti v Slovenijo večje količine dinarjev. Po novem bo iz Slovenije mogoče nesti čez mejo za tisoč mark tolarjev ali katere druge tuje valute, vnos deviz je neomejen, največji vnos in iznos tolarjev pa bo najbrž posebej predpisan. ● H. Jelovčan, foto: G. Šinik

Na ljubeljškem mejnem prehodu ni sledu o nekdanji gneči

Uspešni pri odkrivanju orožja, mamil, dinarjev

Samo v treh mesecih so policisti in cariniki na Ljubelju zasegli 112 različnih kosov orožja in 35 tisoč nabojev.

Ljubelj, 14. oktobra - Na mejnem prehodu Ljubelj že lep čas ni več sledu o nekdanji gneči. Razlogi so znani; političnovarnostne razmere v preostalem delu Jugoslavije. Najprej so nehali prihajati tuji turisti, zdaj so se ustavile tudi reke zdomcev. Na dan prepelje mejno črto s sosednjo Avstrijo v obeh smereh okrog 3000, največ 3500 vozil. Večinoma gre za t.i. enodnevni nakupovalni promet. Bistveno manj, za 60 do 70 odstotkov, kot pred odprtjem Karavank je zdaj na Ljubelju tudi tovarnega prometa, ki ga bo bližnja zima še bolj razredčila.

»Delo mejne policije je ukrojeno po novih zakonih Republike Slovenije; zakonu o nadzoru državne meje, o potnih listinah, o državljanstvu Republike Slovenije. Zakonodaja je liberalnejša od prejšnje, bolj evropska, pod ostrejšim nadzorom so le določene kategorije potnikov,« je povedal komandir mejne po-

staje na Ljubelju Bojan Belak in kot zanimivost dodal, da se sem in tja že pojavljajo na meji tudi slovenski potni listi.

Mejni policisti v dogovoru s tržiški nadzorujejo tudi območje Zelenice in starega mejnega prehoda. Mejnega pasu ni več, ob t.i. zeleni meji opravljajo predvsem preventivne

Bojan Belak

preglede. Zanimivo je, da so v tem času obravnavali le en primer poskusa ilegalnega prehoda meje. Odkar ni več mejnega pasu, ki ga je prej nadzorovala vojska, ljudi zelo privlači stari ljubeljski mejni prehod, ki bi ga kazalo urediti kot planinsko točko, propadajočo stavbo spremeniti v planinsko zavetišče ter popraviti cesto.

»Med kršitvami v zadnjem času predvsem izstopa tihotapljenje orožja in streliva. V treh

mesečih, od julija do vključno septembra, so policisti in cariniki na Ljubelju zasegli 112 kosov različnega strelnega orožja - od tega le devet plinskih pištol, ki so bile v preteklosti zelo zanimiva "roba"; večinoma gre za malokalibrske puške in pištole ter za "pumparice", namenjene za streljanje od blizu. Poleg orožja smo zasegli še 35 tisoč kosov streliva. Med tihotapci bi težko zarisal narodnostno mejo; pojavljajo se tako Hrvatje kot Bosanci in Slovenci, zlasti Slovenci z orožjem in strelivom očitno prekupčujejo,« je dejal Bojan Belak.

Ljubeljski policisti in cariniki so bili letos uspešni tudi pri odkrivanju mamil. Enkrat so zasegli kar 12,5 kilograma hašiša, enkrat poldrugi kilogram. Med tihotapskim blagom so (že pred zamenjavo slovenske valute) dobili tudi večje količine dinarjev. Sicer je njihov nadzor prehajanja državne meje tudi v prihodnje usmerjen predvsem v odkrivanje oziroma preprečevanje terorizma in trgovine z mamili. ● H. Jelovčan, foto: G. Šinik

Primerki zaseženega orožja

NA SONČNI STRANI ALP

Preša za mulj iz čistilne naprave

Jesenice, 11. oktobra - Pred dnevi je jeseniški Kovinar predstavil delovanje preše za dehidriranje blata iz čistilne naprave. S sponoženo napravo bo zaenkrat le delno izpraznil z muljem zapolnjena gnilišča. Svojo prešo, ki bo prestavljena, bo v prvih mesecih prihodnjega leta ponudil v uporabo tudi upravljalcem drugih čistilnih naprav.

Na jeseniško čistilno napravo z zmogljivostjo 30 tisoč enot so zaenkrat priključena mestna naselja in območje Koroške Bele, kjer živi skupno približno 13 tisoč prebivalcev. Ker Kovinar odvaža tudi odpadke iz zasebnih greznic v občini na čiščenje v čistilno napravo, sta se dve tisočkubični gnilišči v treh letih obratovanja zapolnili z muljem. Kot je povedala za ilustracijo Nuša Jelenc, vodja čistilne naprave, se v gnilišču izloči vsak dan od 40 do 50 kubičnih metrov svežega blata.

V Kovinarju so že segli globoko v žep za novo mobilno prešo za dehidriranje blata, ki stane pri nemški firmi Huber 300 tisoč mark. Ker bodo napravo dobili predvidoma šele februarja prihodnje leto, so si pri zastopstvu te firme Okolje Consulting v Celju izposodili podobno napravo. Z njo bodo v treh tednih prečistili mulj iz gnilišč in tako zagotovili nadaljnje obratovanje čistilne naprave. Ker je to pri nas šele novost, so prešo predstavili tudi možnim uporabnikom iz Slovenije. Povedali so jim, da bo mobilna preša lahko predelala še enkrat večjo količino, to je od 15 do 20 kubičnih metrov blata na uro; po predelavi bo od celotne količine blata ostalo le približno 25 odstotkov suhe snovi.

V jeseniški čistilni napravi smo še vedeli, da v teh dneh pripravljajo priklop kolektorja s Hrušice, od omedelne platoja do bolnišnice. Za razbremenitev kanalizacijskega sistema načrtujejo postopno izločanje hudournikov iz kanalizacije. Zato bo v čistilno napravo moč speljati odpadke od Rateč navzdol, za kar pridobivajo dokumentacijo. ● S. Saje

Z okrogle mize o gasilstvu

Letos 1400 požarov

Ljubljana, 11. oktobra - Predstavniki Gasilske zveze Slovenije so na okrogli mizi o delu svoje organizacije ugotovili, da se je ta v 123-letnem razvoju izoblikovala v servis za pomoč in zaščito prebivalcev. Do septembra letos za tretjino manj požarov kot isti čas lani.

Približno 110 tisoč članov v 1467 prostovoljnih gasilskih društvih, ob katerih deluje še 10 poklicnih enot, je zadosten porok za uspešno izpolnjevanje zaupanih nalog, je med drugim ocenil predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eory na okrogli mizi "Gasilska organizacija - pomemben člen v sistemu zaščite in reševanja". Kot je poudaril, je članstvo opravilo poleg gasilskih obveznosti v zadnjem letu več pomembnih nalog pri reševanju in zaščiti. Skoraj deset tisoč gasilcev je sodelovalo pri odstranjevanju posledic lanskih poplav, med letošnjo agresijo pa so dežurali po vseh društvih v Sloveniji še pred ukazom. Predsednik je še opisal svoje poglede na prihodnjo organiziranost gasilstva in snovanje zakonodaje s področja varstva pred požarom.

Poveljnik GZS Anton Sentočnik je ugotovil, da v skupnem številu intervencij gasilcev zavzemajo požari le povprečno 20 odstotkov. Lani so registrirali okoli 1600 požarov, zaradi katerih so 2375-krat pohitela na gašenje. Ob tem je opozoril, da zaradi pomanjkljivih sistemov alarmiranja večkrat stečejo reševanja prepozno. Gasilci so sicer dobro opremljeni s tehničnimi sredstvi, primanjkuje pa jim zaščitne opreme, zaradi česar prihaja tudi do poškodb gasilcev. Poveljnik je še poudaril pomembno vlogo preventive; lani so opravili več kot 73.300 pregledov, organizirali gasilske straže in patrolne obhode. Ko je govoril o strokovnem izobraževanju, je kot novost omenil izobraževanje za nekatere specialnosti v učnem centru na Igu pri Ljubljani, kjer naj bi na novo osnovali gasilsko šolo.

Glavni požarni inšpektor Bogo Zupančič je poudaril, da je preventiva nujna tudi v industriji. Morda je to razlog, da letos v tovarnah ni bilo katastrofalnih požarov. V prvih osmih mesecih so našli malo manj kot 1400 požarov, kar je za tretjino manj od lani. ● Stojan Saje

Zavestno v rdečo luč

V treh urah so policisti zalotili šestnajst voznikov, ki niso upoštevali rdeče luči na semaforjih.

Kranj, 14. oktobra - V sredo med peto in osmo uro zjutraj so gorenjski policisti preverjali hitrost in vožnjo v rdečo luč.

Čprav je bil pretekli teden teden prometne varnosti, o katerem se je veliko govorilo, na cestah tega ni bilo videti. Policisti so v treh urah v sredo zjutraj ustavili 658 voznikov in kar pri 312, torej skoraj pri polovici, ugotovili kršitve cestno-prometnih predpisov.

Šestnajst voznikov ni upoštevalo rdeče luči na semaforjih, štirje se niso ustavili niti pred rdečo lučjo, ki napoveduje prihod vlaka. Je ob tem treba reči še kaj?!

Zaradi prehitre vožnje so policisti kaznovali 68 voznikov, proti trem so napisali predloge sodniku za prekrške, ker so hitrost v naselju prekorajčili za več kot 30 kilometrov na uro. Policisti so ugotovili tudi številne druge kršitve. Zaradi tega se bo 37 voznikov zagovarjalo pri sodniku za prekrške, 80 so jih policisti denarno kaznovali, 108 pa napisali plačilne naloge. Ze navsezgodaj zjutraj so bili vinjeni, najbrž še od prekokane noči, trije vozniki. Njim in petim drugim, katerih vozila bi prej sodila na odpad kot na cesto, so policisti prepovedali vožnjo ter jih olajšali za vozniška oziroma prometna dovoljenja. Kot zanimivost povejmo še, da so pri enem opazili v vozniškem dovoljenju zbrisan varstveni ukrep prepovedi vožnje. Poleg bogatega posevka kazni, ki kaže na vse slabšo vozniško kulturo, so policisti v akciji tudi opozorili 87 voznikov zaradi lažjih kršitev predpisov. ● H. J.

NESREČE

LETOS ŽE 29 MRTVIH

Letos je promet na gorenjskih cestah terjal že 29 mrtvih. Številka je sicer za eno žrtev manjša kot v enakem času lani, vendar razloga za zadovoljstvo nikakor ne more biti. Zlasti črna je statistika za kranjsko občino, kjer je bilo letos že dvanajst mrtvih, od teh kar šest na brniški cesti.

Kolesar umrl

Golnik - V petek, 11. oktobra, ob 19.45 je Marija Novšek, stara 48 let, iz Most pri Zirovnici, je z avtom peljala od Golnika proti Kranju. Potem ko je na ravnam delu ceste prehitela neznan avto, je trčila v nasproti vozečega kolesarja Velimira Čevriza, roj. 1974, iz Kranja. Voznika kolesarja ni opazila, ker je bilo kolo brez luči. Hudo ranjenega Čevriza so odpeljali v UKC, kjer je nekaj pred polnočjo umrl. ● H. J.

Nezgodna na viaduktu

Peračica - V soboto, 12. oktobra, ob 18.50 je 24-letni Brane Vovk iz Kranja z jugom peljal od Podvina proti Podtaboru. Na viaduktu ga je, očitno zaradi vpliva alkohola, zaneslo desno v odbojno ograjo, nakar je sunkovito zavil v levo in trčil v stebriček odbojne ograje na levi strani viadukta. Huje ranjenega voznika so odpeljali v UKC.

S kombijem v avtobus

Lancovo - Istega dne zjutraj ob 6.50 je Milenko Radanovič, star 34 let, iz Železnikov s kombijem vozil od Kamne gorice proti Lescam. Zunaj Lancovega je v desnem nepreglednem ovinku zapeljal prek sredinske črte na levo bankino, nato pa med vračanjem na cesto trčil v avtobus, ki ga je nasproti pravilno pripeljal Rajko Brečko z Bleda. Zelo hudo ranjenega Radanoviča so odpeljali na zdravljenje v UKC.

HALO, 93

Kranj, 14. oktobra - V petek, 10. oktobra, je v enem od stanovanj na Zlatem polju zagorel fižol v loncu, na katerega je gospodinja očitno pozabila in odšla ven. Poklicni gasilci so šli po sledi dima, prek balkona priplezali v stanovanje in odstavili zažgan lonec. Naslednjo noč so gasili goreč fiat 125 z registrsko tablico BM neznanega lastnika, parkiran ob C. 1. maja. Zgorela je notranja oprema in del karoserije, komisija UNZ Kranj raziskuje vzrok požara.

V petek so gasilci vozili pitno vodo na Jamnik. Sicer pa te dni sodelujejo s prostovoljnimi gasilskimi društvi, ki v mesecu požarne varnosti po terenu pregledujejo ročne gasilne aparate. ● H. J.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Posiljevalec v priporu

Kriminalisti UNZ Kranj so proti 39-letnemu Tomislavu V. iz Radovljice napisali že četrto kazensko ovadbo, v kateri ga utemeljeno sumijo posiljiva mlajše mladoletnice. Za eno tovrstno dejanje je bil že obsojen, preiskovalni sodnik, ki je v nedeljo zanj odredil pripor, pa obljublja, da tokrat ne bo zlahka prišel na svobodo.

V soboto je Tomislav V. v avto sprejel dve mladoletni štoparki, ju vozil okoli Bleda in Radovljice, nakar je eno odložil, drugo pa zapeljal v gozd blizu Lesc. S silo in grožnjami je mlajšo mladoletnico posilil. Možak je sicer poročen, ima svoje otroke, tokrat pa se je že četrtič nasilno spril nad nič hudega sluteča dekleta. Primer naj zato velja tudi kot opozorilo navimim deklamam v kratkih krilih, ki celo zvečer hodijo v disko na štop.

Kup goreče nesnage zanetil vozilo

Obrtnik Sašo B. iz Železnikov si bo petkov dogodek dobro zapomnil. S terenskim vozilom pinzgawer je na travnik pripeljal 30 do 40 litrov onesnaženega industrijskega bencina, ki ga je uporabil v svoji obrti, nekaj starih oblačil, krp in žaganja in vse skupaj zažgal. Avto je pustil kakšnih pet metrov stran od ognja in medtem, ko je veselo gorelo, šel stran. Ko se je čez kakšnih deset minut vrnil, je bilo v plamenih tudi vozilo. Škode je za okrog 200 tisoč tolarjev.

Zaradi čedalje večjega zanimanja bralcev za sodelovanje v rubriki Odmevi in Prejeli smo, pripravljamo, da prispevki niso daljši od dveh tipkanih strani (60 vrstic). Le tako lahko zagotovimo pravočasno objavo čimveč pisem. Uredništvo si pridržuje pravico, da predloži prispevke, ki ne ustrezajo tako, da ni bistveno okrajšana vsebina sporočila oziroma, da zavrne objavo. Vsi prispevki morajo biti podpisani s polnim imenom in naslovom.

Uredništvo

Upravičene zahteve na nepravem naslovu

Pod tem naslovom je bilo v Gorenjskem glasu izpod peresa Š. Ž. objavljeno poročilo z zasedanja kranjskega IS. Le-to je bilo med drugim zaradi zahtev stavkovnega odbora delavcev osnovnih šol "po sili razmer", kot je iz članka razvidno, posvečeno tudi finančnemu stanju v kranjskih osnovnih šolah.

Osupel sem bil nad skrajno poenostavitvijo problema kritičnega materialnega položaja v osnovnih šolah in perfidnostjo zaključka. Evidentno je, da se je znašla celotna sfera družbenih dejavnosti, in v tem okviru tudi osnovno šolstvo, v resnično nemogočem položaju, tako v pogledu dejanskega materialnega stanja, kot tudi razmerja na področju osebnih dohodkov do nekaterih drugih vej gospodarstva ter gospodarstva. To izpoveduje revolucija in nezadovoljstvo delavcev in vodstvenih struktur v zavodih s tega področja po vsej Sloveniji. Kranj torej ni in ne more biti izjema. Izjema pa je po določilni vzroka in ni krivca za dejansko stanje.

Če skušam povzeti in le nekoliko karikirati članek, so vzroki objektivni - v celoti zunaj moči občinskih dejavnikov. Še tista sredstva, ki pa jih s težavo zberajo in namensko usmerijo za popravke osebnih dohodkov, v šolah iz političnih razlogov preusmerijo drugam (kam?), da bi bil revolt delavcev še večji.

Kar naenkrat postane jasno, da so delavci manipulirani in oškodovani, ker ne dobe tistega, kar bi lahko, če bo stavka, bodo trpeli otroci, krivci pa so iz nizkotnih nagibov ravnatelj, posebej nekateri, saj oni odgovarjajo za poslovanje. Torej, lov na čarovnice se lahko začne.

Stvar pa le ni tako enostavna, kot bi si kdo lahko na osnovi članka predstavljal.

Ker se nikoli nisem in se tudi ne mislim ukvarjati s politiko in politikantstvom, se ne bom spuščal v ozadje takega razmišljanja. Ob vzrokih za revolt in nezadovoljstvo se bom držal pri številkah in datumih. To sicer ni tako berljivo pisanje, kot članki s političnimi ocenami in ozadji ter rahlim pridihom grozeče mo-

či, je pa mnogo bolj eksaktno in preverljivo.

Govoril bom le o stanju v osnovni šoli France Prešeren, ki jo vodim 9. leto in menim, da je trenutno v težkem finančnem položaju tako na področju OD delavcev, kot tudi možnosti materialnega poslovanja.

Že ob sprejemanju finančnega načrta za osnovne šole smo šolniki opozarjali, da je načrtovan preizkus, saj je bil glede na l. 1990 na področju OD zvišan le za 12,5 odstotka, pri materialnih stroških pa za 24,6 odstotka. Šole so v preteklih letih, glede na način dotoka sredstev in možnostjo plasiranja le-teh, z obrestmi pridobile tudi več kot 10 odstotkov svojega proračuna, na kar v l. 1991 ni bilo več moč računati.

Po prvih štirih mesecih, ko smo, glede na gibanje cen in OD v drugih dejavnostih, pričakovali rebalans proračuna, nas je 14. 5. 1991 sekretariat za finance z dopisom obvestil o "časnem" 20-odstotnemu znižanju mesečne dotacije za maj. Znižanje naj bi bilo posledica republiških omejitev višine občinskih proračunov. V skupnem dogovoru z g. Javornikom in g. Knetom, smo znižanje porazdelili na več mesecev.

Tako smo dobili maja in junija 7,52 odstotka, julija in avgusta pa 9,89 odstotka nižjo dvanajstino od planirane. Dialog na to temo med sindikatom in sekretariatom za finance ter družbene dejavnosti je 11. 6. objavil Gorenjski glas. Ker je bila interpretacija problema po mojem mnenju netočna tako s strani sindikata kot občinskih organov, sem vam poslal v objavo svoje videnje materialnega stanja, s podatki in primerjavami gibanja OD, ter predvidevanji za v naprej. (Z vsebino je bil seznanjen tudi g. Javornik). Članek tedaj verjetno še ni bil dovolj aktualen in ga niste objavili. 10. 9. 1991 sem s težavami pri poslovanju naše šole pisno seznanil tudi predsednika IS g. Mohoriča. Imeli smo tudi več ustnih razgovorov z g. Knetom in g. Javornikom, vendar otipljivih rezultatov ni bilo.

Kakšni pa so bili povprečni osebni dohodki na naši šoli. Praktično so padali od januarja in so bili v mesecu juliju 13.588,57 brutto, kar pomeni 13,2 odstotka pod povprečkom gospodarstva v republiki (družbeno priznana razmerje je 19 odstotkov nad povprečjem v gospodarstvu).

Ker smo avgusta znižali točko za 4 odstotke, septembra pa dvignili le za 11,60 odstotka, lahko mirno ocenimo, da je trenutno razmerje še neugodnejše. Očitek, da smo namenska sredstva za OD preusmerjali drugam, je smešen, saj smo v prvih 9. mesecih izplačali za OD 718.277,00 več, kot smo v ta namen dobili, predvsem na račun materialnih sredstev (v zadnjih 3 mesecih je bilo v ta namen porabljenih le 4,4 odstotka dotacije namesto 10 odstotkov), amortizacije in sred-

stev iz preteklega leta.

S 23,5 odstotka višjo dvanajstino septembra, ki naj bi rešila OD in zaradi katere so odstopali člani IS, še vedno nismo dosegli niti finančnega plana za l. 1991.

V razgovoru z odgovornimi so bila izpostavljena sredstva, ki jih imajo šole določenega dne na žiro računih, kot možnost dviga OD. To so pretežno sredstva, ki jih v teku meseca vplačujejo otroci za prehrano, varstvo itd. ter namenska sredstva (ekskurzije, učbeniki, amortizacije). Šole jih ne morejo preusmeriti v OD, saj je vendar potrebno plačevati račune, vzdrževati stavbe ter ohranjati vsaj kolikor toliko normalen nivo vzgojno-izobraževalnega dela in nekaj sto tisoč tolarjev za likvidnost zavoda z več kot 70 oddelki, več kot 1600 otroki in 125 zaposlenimi pač ne pomeni dosti. Res se je trenutno nabralo na računu več denarja, saj nam je bilo nakazano oktobra nekaj namenskih sredstev, ki jih nismo pričakovali, zaradi menjave dinarja pa so starši pohiteli z vplačili, na kar nismo računali, vendar to še zdaleč ne bo rešilo problema, v katerem smo se znašli.

Vem, da problem ni v celoti rešljiv le v okviru občine, zavedam se krivde, ki jo nosi republiška politika do družbenih dejavnosti, vendar menim, da je prizadevanje IS za boljše materialno stanje šol od avgusta dalje, kot piše v članku, le prepozno.

Če se torej pogledimo v problematiko vzrokov za trenutno stanje v šolah, sem prepričan, da je vsakomur jasno vsaj to, da nezadovoljstvo šolnikov ni posledica nikakršnih manipulacij, pač pa izključno osebne socialne stiske in materialnega stanja šol. Dokler bo občina dolžna financirati dejavnost osnovnih šol, se odgovornosti za to stanje, pač ne bo mogla izogniti, pa naj so vzroki še tako objektivni.

Pa ob koncu še dve-tri vprašanja. Gospod Š. Ž., ali menite, da ni dovolj močan vzrok za revolt učiteljev primerjava OD z delavci, ki imajo mnogo nižjo izobrazbeno strukturo, zahtevnosti ter odgovornosti del, a občutno višje plače?

Ali mislite, da je zahteva po izenačenju dohodkov delavcev v šolah z delavci v javni upravi pretirana?

Ali veste, da si je občinska uprava v času, ko še ni bilo govora o kakršni koli možnosti dviga OD za delavce šol, dvignila prejemke za več kot 30 odstotkov?

Nihče si ne želi stavke, mogoče še najmanj ravno ravnatelj in učitelji, pustila bo grenak okus nam, otrokom in staršem - kakršen koli bo že izid. Nikoli ni prepozno za odkrit in pošten dogovor. Veljati pa mora načelo, da si v teh težkih časih, ki jih verjetno ne bo še takoj konec, breme enakomerneje porazdelimo.

Borut Chvatal
ravnatelj osnovne šole
Franceta Prešerna Kranj

Tudi to je kultura

Knjižnice so javne ustanove, ki poleg vseh ostalih nalog predvsem skrbijo za to, da svojim bralcem izposojajo ali priskrbijo od drugod gradivo, ki ga potrebujejo pri svojem delu ali za sprostitve v prostem času. Pri delu z bralci se ravna po poslovniku, v katerem je določen tudi čas, v katerem morajo knjige vrniti. Tukaj pa dostikrat pride do velikih problemov. Večina bralcev radovljiške knjižnice natančno ve, da se leposlovne knjige vračajo po štirinajstih dneh, strokovne pa po enem mesecu in se tega tudi držijo. Vedo tudi, da bodo plačali zamudnino, če bodo knjigo predolgo zadržali. Seveda se najdejo tudi izjeme, to so tisti uporabniki, ki mislijo, da se jih pravilniki ne tičejo in da knjigo za katero so plačali simbolično izposojnino lahko tudi izgubijo, poškodujejo ali celo uničijo. Pri teh pa knjižničarji dostikrat ne vedo, kako naj ukrepajo.

Najprej na lep in prijazen način opomnijo uporabnika vsaj dvakrat. Če ne gre na noben drug način, za nepopravljive najamejo izterjevalca. V Radovljici smo na ta način letos posredovali pri tridesetih »lastnikih« knjig, ki imajo naš žig.

Velike probleme imamo predvsem s študenti (rednimi ali ob delu), ki živijo izven radovljiške občine. Takrat, ko knjigo nujno rabijo za študij, jim seveda izjemno izposodimo tudi brez vpisa v našo knjižnico. Dostikrat moramo uporabiti vse naše detektivske sposobnosti, da takega človeka spet odkrijemo. Izgovori ali opravičila so več ali manj originalna od sprememb naslovov, pozabljenosti, menjave pohištva do prodaje avtomobilov... Za ilustracijo naj navedem primere, ki je vzrok temu članku, saj kaj takega še nismo ne slišali ne videli.

Gospod iz tržiške občine si je 19. 10. 1989 v radovljiški knjižnici izposodil knjigo s področja ekonomije za študij. Po treh opominih 20. 2. 1990, 19. 6. 1990 in 26. 9. 1990 ter izterjavi 29. 1. 1991 nam ni uspelo tega človeka izslediti. Po posredovanju tržiške knjižnice se je 26. 9. 1991 pojavila gospa s knjigo. S knjigo brez platnic, brez naslovnega lista in gospa brez občutka krivde nad tem. Zamudnina, ki je znašala 255,00 din (ker nismo popravljali zneskov iz prejšnjih let in je bila nizka ob naših letošnjih cenah), se ji je zdela izjemno visoka. Z njo bi lahko po njenem mnenju kupili novo knjigo. Toliko v ilustracijo, koliko ljudje kupujejo knjige, ker ne vedo niti približnih cen.

Upam, da bo članek opomnil morebitne zamudnike in ponazoril tudi na neprijetne strani dela z ljudmi.

V Radovljici, 30. septembra 1991

Knjižničarke knjižnice
A. T. Linhart
Radovljica

Odbojkarji Bleda v slovenski ligi

Boj do konca

To je za novega trenerja moške odbojarske ekipe Bleda, ki je preteklo soboto odigrala prvo tekmo v letošnji II. slovenski ligi, osnovno načelo igre. To in še marsikaj bi Stane Ferjan, štiridesetletnik, ki že od l. 1973 igra odbojko, privzgojil svojim novim varovancem. Lani je odbojarsko znanje "vtepal" moški ekipi Kamnika, letos pa se je predvsem zaradi naporene vožnje z Bleda v Kamnik in zato, ker Blejce pozna, odločil, da se kot trener poskusi doma.

Priloge na ligaška tekmovanja so za vami. Kakšna je pripravljenost ekipe?

"V povprečju je ekipa dobro pripravljena, vendar sem pričakoval več. Ne pri fizični pripravljenosti, ampak več odbojarskega znanja, tehnike in taktike."

Odigrali ste že nekaj treningov tekem z bodočimi tekmeci v ligi in celo s Tovil Olimpijo, ki letos nastopa v super ligi. Ste zadovoljni z igro svojih varovancev?

"Odigrali smo točno 14 tekem in malo je bilo dobrih. Glede tega sem pesimist. Ko ima ekipa nekakšne prebliske, igra dobro (s Tovil Olimpijo). Vsakogar lahko premagamo in z vsakim lahko izgubimo. To mi ni všeč. Izredno slabo je to, da na klopi nimam nikogar za menjavo. Igralcev je ravno dovolj za eno ekipo. Če je en sam slabo razpoložen, je slabo. Trije igralci so odšli, s podmladkom so težave, ker ga praktično nimamo."

Na čem temelji filozofija vaše odbojke? Kaj je najbolj pomembno pri igri ekipe?

"Borbeni morajo biti do konca. Tekma ni izgubljena, dokler sodnik ne zapiska zadnje

točke. In, tisto znanje, kar ga je potrebno uporabiti v igri. Glavni problem te ekipe je ravno v tem, da še tistega znanja, ki ga ima, ne uporabi."

Kakšne rezultate pričakujete?

"Imam manj kadra in zato manj izbire. Sodeč po igri v prijateljskih tekmah, ne pričakujem boljših rezultatov in uvrstitev kot lani. Slabosti bi lahko odpravili v enem ali dveh letih."

Zakaj ste prevzeli to ekipo?

"Od ekipe sem si, iskreno povedano, več obetal, kot je potem pokazala. Poleg tega fante poznam, Kamnik, kamor sem se vozil preteklo leto, pa je predalet. Fantje, ki sem jih prevzel, predvsem ne znajo obdržati konstantne ravni svoje igre. Mislim pa, da, če bi fantje imeli pogodbe, določeno hranarino, potem bi bili bolj zavzeti." ● M. Petermelj, foto: J. Cigler

Srečanje planincev treh dežel

Proti brezumju rekreativcev

Bled, 12. oktobra - Delegacije planinskih organizacij Furlanije-Juljske Krajine, Koroske in Slovenije so 27. srečanje na Bledu izkoristile za razpravo o drugačnih oblikah rekreacije in športa v gorah. Strinjale so se, da gorskega sveta ne morejo šteti za svojo last, vendar so planinci zaradi svojih izkušenj in znanja prvi dolžni opozorjati na škodljive pojave ter aktivno usklajevati nove dejavnosti v gorah.

V glavnem referatu je dr. Tomaž Vrhovec opozoril na negativne posledice množičnih planinskih pohodov na "modne" vrhove in razširjanja prostega plezanja v nealpske predele. Obenem je okarakteriziral nevarnosti za gorsko naravo, ki jih prinašajo nove, drugačne dejavnosti. Mednje sodijo različni letalski športi, množični teki in orientacijski pohodi, športi na hitrih vodah, gorsko kolesarjenje ter vožnja s terenskimi vozili kot najbolj agresivna oblika. Njegova razmišljanja sta dopolnila koreferata italijanskih in koroskih planincev, v katerih je bila izražena potreba po določilni nekih pravil za vse dejavnosti. Da drugače ne bo moč ohraniti naravnega sožitja, so poudarili tudi številni razpravljalci. Zlasti italijanski planinci so terjali razmislek o škodljivih

vplivih za gorski svet ob morebitni organizaciji zimskih olimpijskih iger na ozemlju treh sosednjih alpskih dežel. Kot so se strinjali, bodo o tem spregovorili med 28. srečanjem na Koroskem prihodnje leto; do takrat bo študijska skupina v vsaki deželi proučila vplive morebitnih posegov v prostor zaradi olimpiade.

Na blejskem srečanju so se udeleženci seznanili tudi z novim režimom gibanja oseb ob meji Republike Slovenije. To priložnost so sosedje izkoristili za čestitke k razglasitvi samostojnosti naše dežele in za medsebojno izmenjavo spominskih daril. Sobotno srečanje so sklenili z ogledom posnetkov o Triglavskem narodnem parku in predavanjem alpinista Toma Česna o vzponu na Lhotse. ● S. Saje

Peter Colnar

30

DREVEŠA V GOZDU

»Ali ne trpijo,« so ga vprašali.
»Verjemite mi, da od teh nobeden nič več ne čuti...« je tolazil.

Predstavljal se je za človekoljuba in kaže, da si je to, »da nobeden več ne čuti«, štel v dobro. Mirt je prihajal redno na postajo in vedno prinašal igrače...

Ko je šel nekoč Lojze v Ljubljano, je na RK vzel formular z žigom glavnega odbora slovenskega RK. V Zagrebu sta s Kochovo na formular napisala diplomu, nekakšno zahvalo za pomoč in priznanje v imenu slovenskega RK Mirtu. Podpisa predsednika dr. Fetiha in tajnika Skalarja sta ponaredila.

Diplomu mu je Lojze izročil z besedami:
»V Ljubljani so rekli, da se vam zasedaj ne morejo drugače zahvaliti za vašo skrb za otroke...«

Mirt je bil zaradi diplome izredno ponosen. Kazal jo je vsem na kolodvoru, na kontrolo, zaradi katere je prihajal, pa je pozabil.

Popotnik iz Drvente

Izseljence, ki so ostali v Bosni, je zanimalo, kako je z njihovimi domovi. Avgusta je prišel k Lojzetu neki Prekmurec, predstavnik izseljeniške skupine iz Drvente.

»Gospod, malo grem pogledat domov... V Drventi smo sami Prekmurci. Ljudje mi zaupajo in so me zato izbrali, da grem pogledat, kako je doma. Me lahko kako podprete?«

Okoli 50 let star moški, čokate majhne postave, je prišel do Zagreba večinoma peš.

»Seveda vam lahko pomagam.« Kar nisem mogel verjeti, da je toliko prehodil in da namerava iti enostavno čez mejo. »Ali nimate družine?«

»Imam. Moji v Drventi bodo poskrbeli za mojo slepo sestro, medtem pa bom jaz obhodil naše domove...«
Dal mu je nekaj denarja in brezplačno vožjo do Varaždina. Imel je močne čevlje in nekaj parov dokolenk.

Čez kakšen mesec se je ponovno oglašil, da bi pokazali, da ni goljufal, ko je dobil denar. Kazal je pošto, ki jo je nesel izseljencem in pravil, kako je pri njih doma. Domove so naselili Nemci in Madžari, vendar je v vasi še našel nekaj znancev.

V letu in pol je prišel še trikrat, ko je odhajal na »obisk« domov. Kasneje mu je Lojze pošiljal »objavo« za vožjo kar v Drvento.

Zdravila za partizane

Avgusta se je oglašila pri Lojzetu neka izseljena učiteljica. Bila je predstavnica večje izseljene skupine, ki so jo namestili nekje v Liki.

Prosila je za denar in obleke. Vsega ji je dal precej. Učiteljica je kasneje še rekla, da potrebuje tudi zdravila.
»Veste, ljudje so bolni. So pretežno starejši in otroci. Zdravnikov ni. Nujno potrebujemo zdravila...«

Odpeljal jo je v sobo, kjer je imel zavitke zdravil, ki jih je kompletiral dr. Cerne. V enem zavitku je bilo dovolj zdravil za 40 do 50 oseb.

Učiteljica je prespala v prenočišču in naslednji dan odpotovala. Še istega dne se je vsa obupana vrnila.
»Po poti so me napadli in mi vzeli cel paket zdravil...«

»Kako to...« je vprašal Lojze s strožjim glasom.

V slovenskem hokejskem derbiju alpske lige zmagala Jeseničanom

Mlinarec: "Še vedno smo najboljši na Gorenjskem!"

Z 9. kolom alpske hokejske lige se je to prav gotovo kvalitetno in atraktivno tekmovanje prevesilo v drugo polovico. Ekipa Acroni Jesenice si je zagotovila mesto tik pod vrhom, igralci Bled Promolinea pa so dokazali, da se razvijajo v vse boljše moštvo.

Bled, 11. oktobra - Več kot dva tisoč ljubiteljev hokeja, ki je v petek zvečer napolnilo blejsko športno dvorano je dokaz več, da Bled poleg Jesenic in Ljubljane, postaja pravo hokejsko središče. Glede na izid tekme niso odhajali razočarani, saj so gledali kvalitetno igro, v kateri pa je zmaga pripadla izkušenejši in ta trenutek prav gotovo tudi boljši in uigranejši ekipi Acroni Jesenice.

V blejski ledeni dvorani toliko gledalcev na hokejski tekmi ne pomnijo. Domačini so namreč še lani nastopali v drugem razredu jugoslovanskega hokeja, letos pa se merijo z najboljšimi ekipami Avstrije, Italije in seveda mnogokratnim državnim prvkom, ekipi Acroni Jesenice, s katero so se na prvem uradnem tekmovanju letošnje alpske lige srečali v petek.

Napovedi pred tekmo so bile različne, večina pa je seveda dajala prednost Jeseničanom, ki so se letos že večkrat izkazali s hitrim drsanjem in tudi učinkovitostjo. Ta zlasti odlikuje sovjetske napadalce, ki pa se s svojim na večini tekem pridružujejo tudi domači igralci. Tekma se je začela z napadi na oba gola, prvega pa je v šestih minutah dal Varjanov na podajo Povečerovskega. Varjanov je bil še enkrat uspešen v sedemnajsti minuti, le nekaj sekund po drugem golemu pa je mrežo Blejcev zatresel še Varnavski. Železarji so tako po prvi tretjini odhajali na klop s tremi goli prednosti. Enaka prednost je ostala vso drugo tretjino, ko kljub številnim poizkusom Jeseničani niso bili ko razpoloženiemu Dominetu Lomovsku, Blejci pa ne odlični obrambi Cveta Pretnarja. V zadnji tretjini so imeli več možnosti gostje, izkoristil pa jo je Enes Crnovič v 51. minuti, ki je učinkovito zaključil lepo akcijo Murajice Pajiča in Draga Mlinarca. Tekmo, ki je bila sicer borbeno, a ne pretirano groba, pa sta dobrih pet minut pred koncem v boksarskem slogu "začinila" Kavec in Varjanov in si prisluzila po pet, oziroma sedem minut kazni. Re-

Jeseniški center Nikolaj Varjanov je z desetimi goli tretji najboljši strelac v alpski ligi. Foto: J. Cigler

zultat 0 : 4 pa se do konca tekme ni več spremenil. Takole pa sta razpoloženi v ekipah po tekmi komentirala domači vratar Domine Lomovšek in jeseniški kapetan Drago Mlinarec. "V obrambi, z branilci smo šibki. Premalo imamo močnih igralcev, tako kvalitetnih, da bi lahko odigrali takšen tempo kot Acroni Jesenice, kjer imajo tri dobre peterke. Jeseničani so po naših napakah dali gole, kdor da gole, pa zmaga. Ključni igralci so pretrujeni za to, da bi se lahko enakopravno kosali z Jeseničani. Vendar pa mislim, da se forma v naši ekipi, ki ima polovico zelo mladih igralcev, stopnjuje in bomo iz dneva v dan boljše. Vsaj tako upam," razmišlja Domine Lomovšek. Kapetan Acroni Jesenice Drago Mlinarec pa je povedal: "Preden ocenim našo igro, bi se rad

zahvalil našim zvestim navijačem, ki so danes napolnili blejsko dvorano do zadnjega kotička. Počutili smo se skoraj tako, kot bi igrali na Jesenicah. Rad pa bi pohvalil naše "tujce", ki so nosili levji delež igre, mi pa smo pač pomagali, kolikor smo mogli. Če neka ekipa tako drži skupaj, je uspeh pač takšen, kot smo ga dosegli. Res je sicer, da smo se tekme bali, ker so Blejci obljubljali marsikaj, vendar pa se je danes videlo, da smo na Gorenjskem še vedno najboljši. Alpska liga je

Blejci so morali priznati premoč Železarju. Foto: G. Šinik

Kranj : Ježica mlade 70 : 67 (31 : 44)

Kranj, 12. oktobra 1991, športna dvorana na Planini, gledalcev 150, sodnika Kokalj (Domžale) in Bremeč (Kranj).
Kranj: Brkič 8, Znidar, Jakič, Podrekar 11 (7 - 5), Troha 10 (2 - 2), Gartner 17 (10 - 6), Maljuga, Ciglar 15 (11 - 7), Kump 9 (2 - 1), Čankovič;
Ježica mlade: Popovič, Pečjak, J. Grobelnik 12, Žen 20 (8 - 4), Poje 2 (2 - 2), Logar, Mrzlikar 10 (5 - 3), Kumar, Šporn 11 (2 - 1), M. Grobelnik, Bratož, Radivojevič 12.
Skupni met: Kranj 75/24, Ježica mlade 67/28;
Met za tri točke: Kranj 1/1, Ježica mlade 1/1;
Število osebnih napak: Kranj 22, Ježica mlade 25;
Pet osebnih napak: Mrzlikar 35. minuta, Šporn 37. minuta, Kump 38. minuta;
Prosti met: Kranj 32 - 21, Ježica mlade 17 - 10.
Mlade igralke Ježice so začele tekmo odlično, vodile v prvem delu celo 16 točk v 13. minuti (16 : 32) in odšle na odmor s prednostjo 13 točk.
V drugem delu srečanja se je razigrala Ciglarjeva (v prvem delu ni dosegla niti ene točke) in Kranjčanke so prvič povedle dve minuti in 28 sekund pred koncem srečanja 64 : 63, ter slavile zmago.
J. Marinček

sedaj šele dobro stekla in priznati moram, da imamo sedaj, v drugem delu, težji razpored, kot smo ga imeli v prvem. Imamo več gostovanj, vendar mislim, da, če bomo doma zgubili samo eno tekmo in če še kakšno točko dobimo na tujem, potem smo lahko na koncu uvrščeni tudi prav pod vrhom."
● V. Stanovnik

Hokejisti Bleda Promolinea danes, 15. oktobra, gostujejo pri ekipi Zolda, na domačem ledu pa bodo spet igrali v petek, 18. oktobra, ob 19. uri, ko bodo gostili Alleghe. Ekipa Acroni Jesenice danes odhaja v Bolzano, v petek pa v Gradec. Naslednja tekma na domačem ledu jih čaka v torek, 22. oktobra, ob 18. uri in sicer z ekipo Allegha.

Devils (Mi)	9	9	0	82:27	18
Acroni Jesenice	9	6	3	50:37	12
Asiago	9	6	3	52:35	12
KAC	9	5	4	42:47	10
Alleghe	8	5	3	57:40	10
EC Graz	9	4	5	47:45	8
Bolzano	8	4	4	43:33	8
Feldkirch	9	3	6	41:47	6
Bled Promolinea	9	2	7	25:52	4
Zoldo	9	0	9	22:98	0

I. slovenska košarkarska liga - moški

Svetla točka le Marko Tušek

Triglav : Helios 79 : 99 (40 : 56)

Kranj, 12. oktobra 1991, športna dvorana na Planini, gledalcev 350, sodnika Sabljic in Schult oba Ljubljana.
Triglav: Lojk, Ceranja 23 (2 - 2), Mubi, Milič, Prevodnik, Tušek 12 (2 - 2), Tadič 8 (2 - 2), Bošnjak 8, Šubic 5 (2 - 1), Kastigar, Jeras 8 (4 - 2), Mitič 15 (4 - 2);
Helios: D. Trifunovič, Mičunovič 8, Žirovnik 25 (7 - 5), Jovanovič, Brodnik 31 (6 - 6), Škrjanc 4 (2 - 2), Zemljic 2, Žitnik, Cimperman, Radovič 6 (2 - 2), Todorevič 14 (5 - 4), R. Trifunovič 9 (2 - 1);
Skupni met: Triglav 72/30, Helios 72/38;
Met za tri točke: Triglav 12/6, Helios 7/3;
Skok: Triglav 25, Helios 30;
Osebnih napak: Triglav 17, Helios 18;
Tehnična napaka: Mitič 30. minuta, Dolenc (trener Triglava) 32. minuta;
Pet osebnih napak: Tadič 35. minuta;
Prosti met: Triglav 26 - 10, Helios 24 - 20;
Tri točke: Ceranja 3, Tadič 2, Mitič 1, Mičunovič 2, Brodnik 1.
Igralci Heliosa iz Domžal, zadnji prvaki R Slovenije s igralci Smelta Olimpije (Mičunovič, Brodnik, Trifunovič) so začeli tekmo izredno dobro in v 10. minuti vodili za 11 točk (17 : 28). Svoje vodstvo so do konca prvega dela povečevali in na odmor odšli s prednostjo 16 točk. V drugem delu so vodstvo še zviševali (60 : 87). Pri domačih je blestel le mladi Marko Tušek, ostali pa so prikazali blede igro. Svoj prispevek slabi igri domačih sta dodala še slabša sodnika, ki sta s svojimi odločitvami spravljal v nejevoljo tako igralce kot gledalce.
J. Marinček

I. slovenska košarkarska liga - ženske

Ločanke visoko premagale Cimos, Kranjčanke v zadnjih minutah

Odeja Marmor : CIMOS 90 : 33 (48:13)

Škofja Loka, 12. oktobra - dvorana Poden, gledalcev 150, sodnika Matjačić, Glušac;
Odeja Marmor: Oblak 4, Šifrar 2, Poljanec 4, Čajič 2, Maček 21, Bizjak 6, Primožič 2, Luskovec 8, Baligač 10, Jelovčan 6, Pejič 14, Budimir;
Cimos: Kuret, Mahnič J. 2, Kuharič 4, Sušič 6, Pušnik A. 3, Mahnič P., Coraci, Pušnik P. 6, Roma 9, Stegne 3;
Osebnih napak: Odeja Marmor 16, Cimos 29 Za tri točke, Bizjak 2, Budimir 1, Roma 1.
Košarkarice Odeje Marmorja so bile v sobotni tekmi neenačkovno nasprotniki mladi ekipi Cimos. Že v začetku so domačinke povedle, razlika do polčasa pa se je večala, tako da so imele Ločanke že med odmorom petinideset točk prednosti. Čeprav je v drugem delu igre trener poslal na igrišče vse igralke in čeprav so mlade naredile nekaj napak tako v obrambi kot napadu, so prednost še povečevale in na koncu visoko in zaslužno zmagale. Trener Odeje Marmorja Brane Lojk pa je po tekmi povedal: "Bili smo toliko boljši, da smo med tekmo lahko uigravali naše kombinacije. Priložnost sem dal tudi mlajšimi igralkam."
● V. Stanovnik

Rokometna super liga - moški

Junak tekme vratar Martinčič

Preddvor : Drava 25 : 24 (12 : 10)

Kranj, 12. oktobra 1991, športna dvorana na Planini, gledalcev 100, sodnika Krašna in Vodopivec oba iz Ajdovščine.
Preddvor: Martinčič, Gregorc 2, Šink 1, Zavrl 1, Žibert 7, Meglič, Uršič 3, Lombar, Perko 3, Cuderman 8 (4), Komovec;
Drava: Koštomaj, Vogrinec 3, Kramberger, Mešel, Terbec 1, Pučko 1, Simac 3, Osterc, Ramšak, Sagadin, Hrpučič 11 (6), Pintarič; Sedemmetrovke: Preddvor 5 (4), Drava 9 (6);
Izključitve: Preddvor 7, Drava 7.
Igralci Preddvora so v tretjem kolu moške super lige pred domačimi gledalci dosegli prvo zmago. Junak srečanja je bil vratar Martinčič, ki je ubranil dve sedemmetrovki in štiri stoodstotne priložnosti. Preddvorčani so sicer vodili vso tekmo, največjo razliko so si priigrali v drugem delu (15 : 12, 21 : 18), vendar so dovolili gostom, da so malo pred koncem tekme izenačili (24 : 24), kaj več pa borbeni in grobi igralci Drave niso uspeli narediti.
Trener Preddvora Slavko Cuderman je po tekmi dejal: »Pohvala vratarju Martinčiču in strelcu Žibertu predvsem v drugem delu (15 : 12). Sodnika sta svoje delo opravila slabo.«
J. Marinček

Namizni tenis

Zmaga Merkurja

Kranj, 13. oktobra - Ta konec tedna je bilo odigrano prvo kolo v moški super slovenski namiznoteniški ligi. Igralci Merkurja so gostovali v Gornji Radgoni in premagali tamkajšnjo ekipo z rezultatom 4:5. ● V. S.

Gorenjska in območni nogometni ligi

Triglav zmagal v gosteh

Kranj, 13. oktobra - V gorenjski nogometni ligi so bili minuli konec tedna doseženi naslednji izidi: Trboje - Bitnje 2:1, Creina - Zarica 0:2, Šenčur - Sava 4:1, Visoko - Bled 1:2, Lesce - Polet 2:2, LTH - Mavčiče 1:3. V mladinski nogometni ligi - zahod sta ekipi Jesenic in Creine igrali izenačeno 0:0, Triglav pa je premagal ekipo Pirana 5:0. V območni nogometni ligi za člane je Triglav na gostovanju pri ekipi Brd zmagal z rezultatom 0:4, Alpina pa je gostovala na Jesenicah, kjer je bil izid izenačen 1:1. ● V. S.

Rokometna super liga - ženske

Kranjčanke izenačeno v gosteh

Škofje - Rokometarice Kranja so v tretjem kolu gostovale pri ekipi Burje Centrop v Škofljah in igrale izenačeno 19:19 (9:9). Tako so si Kranjčanke po dobri igri vendarle priborile prvo točko, že danes, v torek, 15. oktobra, pa bodo Kranjčanke doma gostile ekipo IMV Novo mesto. Tekma bo ob 20. uri v dvorani na Planini. ● V. S.

Slovenska nogometna liga

Naklanci izgubili v Zagorju

ZAGORJE ELEKTROELEMENT : ŽIVILA NAKLO 1:0 (0:0)

Zagorje, 13. oktobra - Kljub najboljši igri na gostovanju v letošnjem prvenstvu, so nogometaši ŽIVILA NAKLO v Zagorju nesrečno izgubili. Obe ekipi sta si priigrali nekaj zrelih priložnosti, sredi drugega polčasa pa idealnih za Živila Naklo nista izkoristila A. Jošt in Ahčin. Njuna udarca z glavo iz neposredne bližine sta zletela za las mimo gola. Edini zadetek na tekmi so domačini dosegli v 86. minuti z izrednim udarcem iz prostega strela.
V 13. kolu, ki se igra že to sredo, so Živila Naklo prosta, v nedeljo, 20. oktobra, ob 14. uri pa prihaja v Naklo ekipa Potrošnika iz Beltincev. ● Dane Jošt

Končuje se letošnja atletska sezona

Triglavani poškodovani, a vendarle zadovoljni

Kranj, 9. oktobra - Letošnja atletska sezona je bila, zaradi vojne v Sloveniji in kasneje na Hrvaškem, močno okrnjena. Med atleti in atletinjami kranjskega Triglava pa so letos dobesedno "razsajale" poškodbe, saj so le redki lahko normalno trenirali in tekmovali vso sezono. Tisto, kar je v klubu letos predvsem razveseljivo, pa je, da je vedno več zanimanja za njihovo pionirsko šolo, saj je dve, tri leta nazaj kazalo, da bo mlade vse težje zvesti h "kraljici športa", kakor v mnogih deželah še danes upravičeno pravijo atletiki. Pri nas pa...

V atletskem klubu Triglav Kranj gojijo kar petindvajset atletskih disciplin, tako pri fantih kot dekletih. In čeprav je bila letošnja sezona skromna s tekmovanji, po vojni v Sloveniji pa tudi z dosežki, trener Dobrivoje Vučkovič ni razočaran nad dosežki svojih varovancev. Takole pravi: "Če štejemo še pionirsko šolo, je v našem klubu nekje med sto in stopetdeset atletov in atletinj. Letos treniram skupino štiridesetih atletov, na čelu z Goranom Kabičem, v disciplinah sprinti in skoki. Glede letošnje sezone moram reči, da je glede uspehov naših atletov bolj slabo, vendar pa je temu botrovalo veliko smole. Prav atleta, ki sta na začetku sezone po testih največ obetala, sta se poškodovala. Goran Kabič si je v začetku maja zlomil prst in ni mogel trenirati, kakor bi lahko. Ko smo šli julija na tekmo v Feldkirch, si je zvil še gleženj in spet je imel mesec premora.

Skratka poškodbe so mu onemogočile ali omejile nastopanje, vendarle pa je le postal slovenski prvak na 100 metrov ovire. Druga v moji skupini, sprinterka Saša Udir je imela še večjo smolo, saj ji je počila ahilova tetiva in najbrž je njene športne poti za vedno konec. Matjaž Polak je šele marca prišel iz vojske. Kljub temu je maha na državnem prvenstvu zmagal na deseterboju. Izredno se je popravil na 100 in 200 metrov, na slovenskem prvenstvu je bil tretji na 100 metrov in drugi na 200 metrov z osebnim rekordom. Omeniti je treba uspeh Miloša Krampla v troskoku, saj je v finalu pokala Jugoslavije (še pred vojno) skočil več kot 16 metrov, kar je prva šestnajstica v klubu. Po vojski pa je vsa slovenska atletika nekako "padla dol" in ni bilo nobenih posebnih rezultatov.

Med boljšimi pri Triglavu sta tudi dva metalca kopja, An-

drej Babič in Matjaž Pangerc. "Babič ima že od februarja poškodovan komolec, Pangerc pa si je tik pred balkanskim mladinskim prvenstvom zvil gleženj in se pred koncem sezone "pobira" nazaj. Oba sta bila tudi kandidata za evropsko mladinsko prvenstvo, vendar nista izpolnila norme. Pri srednje-progaših so v ospredju še vedno Rozman, Šinko in Oljačić. Precej pa prihaja mladih, predvsem letniki 1978, 79, 80, ki so tudi relativno dobri. Imamo slovensko pionirsko rekorderko v skoku v daljino Marcelo Umnik iz Šenčurja, ki ob koncu sezone izredno dobro skače. Omeniti je treba še Sašo Eberel

in Brigito Langerhole, ki sta med mlajšimi mladinkami na slovenskem prvenstvu dobili medalji. Pri starejših mladincih smo Triglavani dobili kar osem medalj. Tudi pri metalcih prihajajo dobri, mladi atleti. Kar je predvsem razveseljivo, pa je, da smo letos prvič uspeli v dvorani na Planini dobiti tri termine za treninge najmlajših in da se je k atletiki vpisalo okrog petdeset otrok. Naenkrat je spet večji odziv mladih, saj je kljub stroškom potovanj, atletika še vseeno med "cenejšimi" športi," razmišlja trener atletike pri kranjski športni zvezi Dobrivoje Vučkovič.
● V. Stanovnik

Goran Kabič med skokom, foto: J. Cigler

SREDNJA DRUŽBOSLOVNO JEZIKOVNA ŠOLA »BORIS ZIHERL« ŠKOFJA LOKA
Podlubnik 1b
Škofja Loka

razpisuje prosto delovno mesto

UČITELJA RAČUNALNIŠTVA IN INFORMATIKE

za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom) s polnim delovnim časom.
Ponudbe z dokazili o strokovnosti pošljite v 8 dneh od dneva objave razpisa.

TEMELJNO SODIŠČE V KRANJU

objavlja prosto delovno mesto

SODNEGA IZVRŠITELJA

za območje Temeljnega sodišča v Kranju.

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- program srednjega izobraževanja IV. stopnje
- izpit za voznika vozila B kategorije
- 1 leto delovnih izkušenj.

Sodni izvršitelj bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, s 6-mesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Predsedništvo Temeljnega sodišča v Kranju, Moše Pijadeja 2. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh.

VABIMO VAS, DA NAS OBIŠČETE NA MEDNARODNEM OKTOBRSKEM SEJMU V KRANJU OD 11. 10. 1991 DO 17. 10. 1991 V PRVI HALI

5% SEJEMSKI POPUST!

CIMOS CITROËN

MALI OGLASI

☎ 217-960

APARATI STROJI

- Prodaj nov OVERLOCK, znamke Baby Lock. ☎ 216-153 16758
- Prodaj etažno PEČ, 18 kWh, nerabljen. ☎ 802-581 17406
- Zelo ugodno prodaj HLADILNIK z zamrzovalno skrinjo. ☎ 44-534 17557
- Prodaj industrijski OVERLOCK. ☎ 57-229 17655
- IZPOSOJA videokamer! Enostavna uporaba! ☎ 241-265 17721
- Prodaj SILOREZNICO Mengele. Peter Meseč, Zabnica 1 17729
- HLADILNIK Gorenje, ugodno prodaj. ☎ 51-338 17734
- Prodaj nahrbtno motorno ŠKROPILO. ☎ 70-078 17744
- Prodaj 4-tonsko kiper PRIKOLICO Tehnostroj. ☎ 77-985 17747
- Prodaj Unimog 406 z nakladačem in plugom. ☎ 77-985 17748
- Prodaj ŠKARJE za pločevino, do 2,5 mm. ☎ 621-094 17751
- Prodaj KASETOFON Yamaha. Cena 350 DEM. ☎ 622-516 17752
- Altec Lansing vrhunske ZVOČNIKE, prodaj. ☎ 622-516 17753
- Prodaj vse za stranski TELEFONSKI PRIKLJUČEK. ☎ 74-663 17760
- Prodaj PLETILNI STROJ Singer. ☎ 212-094 17765
- Prodaj manjše zidne BLAGAJNE - SEFE. ☎ 51-291 17882
- Prodaj Atari 520, 1 mb ram, monitor SM124. ☎ 216-707 17895

AVTO ŠOLA

VIC - MARI VOZNIK
KORČIŠKA 5 (HOTEL OKRINA)
tel. 813 - 650 int. 212
328 - 608

- Teoretično in praktično izobraževanje
- Ispisovanje osebnih avtomobilov,
- vozniške povelje z vozilom in Video kamera.

RENT - A - CAR

ZDRAVSTVENI DOM KRANJ
Gospodsvetska c. 10

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. ŠOFER - REŠEVALEC
2. KURJAC - VZDRŽEVALEC

Od kandidatov pričakujemo, da izpolnjujejo naslednje pogoje:

- Pod 1.):
- da imajo srednjo strokovno izobrazbo medicinske smeri,
 - opravljen šoferjski izpit B-kategorije in
 - pozitivno opravljen zdravniški pregled za poklicnega voznika.
- Pod 2.):
- da imajo poklicno šolo za poklic električar,
 - opravljen preizkus znanja na podlagi 53. čl. Pravilnika o strokovni izobrazbi, delovnih izkušnjah ter obveznem usposabljanju (Ur. I. RS, št. 30/83),
 - 2 leti delovnih izkušenj.

Kandidati naj svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravstveni dom Kranj, Gospodsvetska c. 10.

ROBINSON club TRŽIČ DETELJICA
tel.: 52-266

v četrtek, 17. 10., ob 21. uri nastopa **ALEKSANDER MEŽEK**

- OVERLOCK Pfaff, nov, z garancijo, prodaj. ☎ 215-650 17770
- Poceni prodaj VIBRATOR za beton. ☎ 48-067, popoldan 17773
- Prodaj ŠTEDILNIK Kuppertsbusch. Drolčevo nas. 23, Kranj 17777
- Prodajmo vse vrste mehanskih in elektronskih TEHTNIC. Cene ugodne! ☎ 311-134, dopoldan 17782
- Ugodno prodaj PANT ŽAGO za hladovino. ☎ 66-850 17793
- Poceni prodaj nerabljen HLADILNIK z zamrzovalno omaro. ☎ 51-493 17802
- Prodaj el. OBLIČ, vbradno ŽAGO. Krpič, Podlubnik 160/7 17805
- Prodaj "S" satelitski KOVERTER za televizor. ☎ 216-625 17813
- ŠTEDILNIK na trda goriva, ugodno prodaj. ☎ 46-626 17820
- Prodaj termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Britof 241, Kranj 17834
- Poceni prodaj nov el. VARILNI APARAT. ☎ 311-737 17844
- Prodaj OBRAČALNIK za BCS kosilnico. ☎ 65-154 17845
- Prodaj PRALNI STROJ El Niš, v dobrem stanju. ☎ 47-281 17851
- Prodaj termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854
- Prodaj termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. ☎ 632-333, Mravljja 17856
- Nov PLETILNI STROJ prodaj za 150 DEM. ☎ 312-237 17858
- Ugodno prodaj PLETILNI STROJ Singer. ☎ 620-398 17867
- AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodajmo. ☎ 061/815-656 17870
- Ugodno prodaj nov PRALNI STROJ Gorenje. ☎ 73-881 17871
- Poceni prodaj PEČ na oje. Ul. A. Kodra 4, Cerklje 17872
- Prodaj mikrovalovno PEČICO Goldstar. ☎ 82-371 17879

- GLASBENI STOLP Sherwood, komplet, prodaj. ☎ 57-678 17899
- GLASBENI STOLP Sherwood, komplet, prodaj. ☎ 57-678 17901
- Prodaj strojni AVTOMAT Tornos, premer 7. ☎ 061/841-037 17902

GRADBENI MATERIAL

- Prodaj suhe smrekove PLOHE. Krakovska 27, Voglje 17407
- Prodaj 900 kosov novih, zapakiranih, cementno sivih STREŠNIKOV Trajanka. ☎ 41-858 17727
- Prodaj 4 kose betonskih CEVI, premer 100. ☎ 83-531 17730
- Poceni prodaj CEMENT. ☎ 421-130 17730
- Poceni prodaj 1.000 kosov silikatne OPEKE. ☎ 84-535 17749
- Poceni prodaj 4 nova BALKONSKA VRATA. ☎ 44-654 17754
- Ugodno prodaj bakreno PLOČEVINO za zlebove. ☎ 66-540 17758
- Po polovični ceni prodaj neplastificirano PLUTO. ☎ 270-061 17818
- Ugodno prodaj HOJO. ☎ 47-383 17819
- Prodaj strešno OPEKO špičak, 600 kosov. ☎ 51-291 17880
- Prodaj dva večja RADIATORJA Jugoterm. ☎ 51-291 17881
- Prodaj 4 kub. m. MIVKE. ☎ 631-420 17881

IZOBRAŽEVANJE

- Tujka INŠTRUIRA in PREVAJA nemščino (PC). ☎ 312-520 17364
- INŠTRUIRAM matematiko - okolica Medvod. ☎ 631-523 17778

IZGUBLJENO

Od Nakla do Kranja sem izgubil ZADNJE LUČI od prikolice. Najdite! Naj pokličite na ☎ 312-407 17767

KUPIM

- Kupim salonitne CEVI, premer 20 cm. ☎ 695-088 17736
- Kupim poceni traktorsko kiper PRIKOLICO. ☎ 58-490 17737
- Kupim KLETKO za kokosi. ☎ 242-686 17737
- Kupim rabljene KUHINJSKE ELEMENTE, 60 x 80 cm. ☎ 74-854 17771
- Kupim 7 dni starega TELIČKA simentalca. ☎ 422-739 17823
- Kupim domač čebelji MED. ☎ 328-565, Kranj 17862

LOKALI

- V najem oddam odlično vpeljan GOŠTINSKI LOKAL, do dobo pol leta. ☎ 82-142 17781
- V starem mestnem jedru Tržiča oddamo v najem opremljeno TRGOVINO z možnostjo različne trgovske dejavnosti. Pogoj: odkup inventarja. ☎ 48-545 17784
- Ugodno prodaj kovinski KIOSK. Zelarjeva 18, Jesenice 17789
- Za plačilo obnove odstopim LOKAL v Šk. Loku. ☎ 622-137 17796

MOTORJI KOLESA

- Nujno prodaj APN 6, letnik 1986. ☎ 242-517 17567
- Prodaj športno KOLO ter kupim OBROČA za R 5. ☎ 57-633 17810
- Ugodno prodaj CTX, letnik 1989. ☎ 218-423 17833
- Ugodno prodaj CTX 80, letnik 1989. ☎ 421-339 17835
- Prodaj MOTOR APN. ☎ 51-458 17863
- Prodaj deklirano KOLO na 5 prestav. ☎ 620-398 17868
- Zelo ugodno prodaj APN 6. ☎ 76-520 17868

OBVESTILA

- J & J TV, VIDEO, HI-FI, SERVIS. Popravljamo vse vrste TV, VIDEO in HI-FI NAPRAVE. ☎ 329-886 16355
- MONTIRAM stiskače Fiochi. Cena 15,00 din. ☎ 216-153 16760
- SKRBIM za grobove na kranjskem pokopališču. ☎ 48-067 17247
- ROLETE, ŽALUZIJE, lamelne ZAVESE - naročite na ☎ 75-610 17337
- AVTOKLEPARSTVO - Branko Lacko, Bevkova 37, Radovljica, ☎ 75-807 - vam NUDI SVOJE USLUGE. Plačljivo z boni. 17433
- Koča "Ermanovec" v oktobru stalno ODPRTA. ☎ 695-066 17443
- RVT SERVIS Gorenje, Samsung, "Orbiter", ☎ 216-945 17658
- Kvalitetno izdelujem SMETNJAKE in ZEBLJE. ☎ 326-426 17672
- VODO INSTALACIJE, tudi popravila, vam naredimo. ☎ 218-427 17725
- Novo v Lescah! Trgovina z avtodeli CO-RAL. Ugodne cene! 17755
- ŠIVAM krila in hlače. ☎ 79-065 17757
- SKRBIM za grobove na kranjskem pokopališču. ☎ 48-067 17772
- Občasno ČISTIM stanovanja, LIKAM, UREDIM vr. ☎ 48-067 17774
- TIPKAM, LEKTORIRAM, OBLIKUJEM tekst. ☎ 312-221 17811
- POLAGAM keramične ploščice. ☎ 65-705 17866
- MONTAŽA in PRODAJA avtoakustike. ☎ 061/815-656 17869
- NAPELJUJEM vodovod in centralno kurjavo. ☎ 327-323 17877
- OBNAVLJAM starine, slike in freske. ☎ 45-372 17883
- OPRAVLJAM prevoze s kombijem (8 + 1). ☎ 323-522 17892
- Ugodno IZDELJUJEM pletenine po naročilu. ☎ 327-603 17897

OTROŠKA OPREMA

Prodaj otroški kombiniran VOZIČEK Peg. ☎ 76-489, pop. 17746
Prodaj otroški POGRAJ z jogiji. Krpič, Podlubnik 160, Šk. Loka 17887

OSTALO

- Prodaj GAJBICE. Freljih, Posavec 64, Podnart 17533
- Prodaj ploščate SPONKE za broške. ☎ 621-686 17641
- Nov brastov SOD, 240 l, prodaj za 250 DEM. ☎ 323-632 17726
- Prodaj ZEMLJO za presajanje rož. Jezerska 88, Kranj 17762
- Prodaj ZEMLJO za na grobove. ☎ 242-686 17763
- Poceni prodaj 18 m BLAGA za tapaciranje. ☎ 51-458 17768
- Prodaj DRVA; bukev, hrast, po 850 SLT za m3. ☎ 631-320 17798
- Prodaj SMETNJAK (kontejner) iz nerjavječe pločevine in gume, 165 x 13. ☎ 218-330 17827
- Prodaj suha bukova DRVA. Pšenična polica 12, Cerklje 17875
- SVEČE, po zelo ugodnih cenah. ☎ 311-031, popoldan 17878
- Ugodno prodaj pomično MERILO 0-250 mm. ☎ 242-325 17888
- Prodaj PLASTIČNO CISTERNO tisoč litrov in ELEKTROMOTOR 5,5 kW. Zg. Duplje 80 17878

PRIDELKI

- Prodaj krmilni KROMPIR in vrtno SENO. Letališka 27, Voglje - Senčur, ☎ 49-264 17836
- Prodaj semenski KROMPIR. Pšenična polica 12, Cerklje 17874

POSESTI

- Prodaj 1 ha ZEMLJE - PAŠNIK. GOZD, po 2 DEM za kvad. m., v Bohinjju. ☎ 81-441, int. 21-98, od 7. do 15.30
- LD "Jelovica" Ribno - Izletniška 29, Bled, odda v najem LOVSKO KOČO na Taležu. Pisne ponudbe pošljite na naslov: Stane Pirnat, C. Staneta Zagarja 22/c, 64240 Radovljica. ☎ 78-871, Pirnat, do 31. 10. 1991 17817

RAZNO PRODAJ

- Prodaj NOŽE za rezanje zelja in KOTEL za centralno kurjavo Feroterm Mega, nerabljen, 30.000 ccal. Veltesovo 61, Cerklje. ☎ 421-433 17775
- Prodaj silažno KORUZO in črno-belo TELIČKE. Na vasi 5, Voglje - Senčur, ☎ 49-258 17776

STAN. OPREMA

- Prodaj KAVČ s posteljo. ☎ 329-602, popoldan 17735
- Globoko 6-delno OMARO, prodaj za 6.000 SLT. ☎ 325-245 17831
- Novo litoželezno KAD, prodaj za 5.000 SLT. ☎ 215-201 17832
- Prodaj raztegljiv KAVČ. Cena 4.500 SLT. ☎ 45-648 17861

STANOVANJA

- Zamenjam družbeno STANOVANJE (2 + 2), s centralnim ogrevanjem in telefonom, za manjše. Šifra: NUJNO 17786
- GARSONJERO v Kranju, centralna, SAT TV, stalo topla voda, prodaj za 35.000 DEM. ☎ 325-276, popoldan 17786

VOZILA DELI

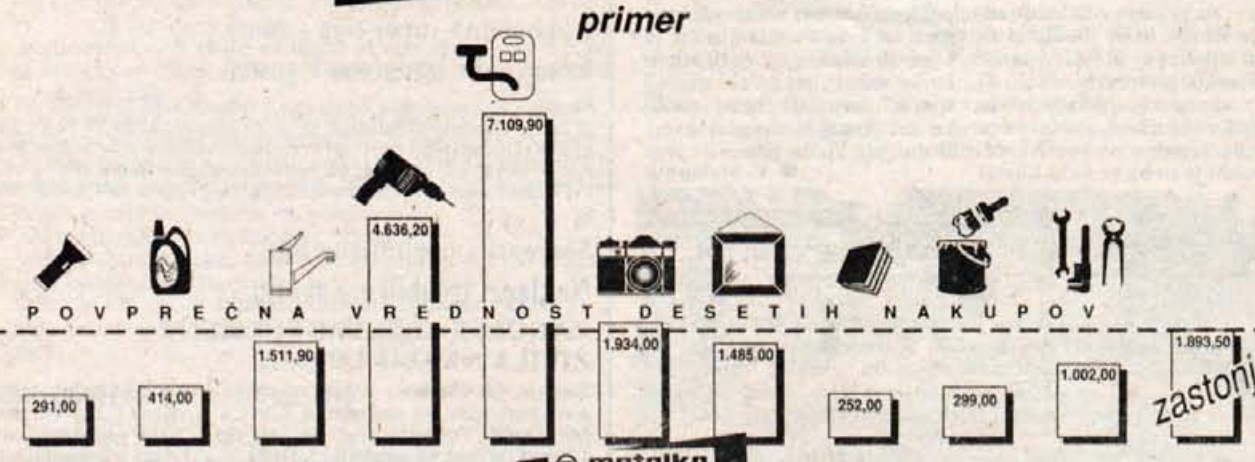
- Za Z 101 prodaj GUME s platišči in PRTLJAŽNIKA. ☎ 215-061 17724
- Prodaj vlečno KLJUČKO za Lado 1200. ☎ 70-078 17745
- Prodaj MOTOR z menjalnikom in DELE za Z 101. ☎ 81-195 17750
- Za Z 101 prodaj zadnji LEŽAJ in zavorno ČELJUST. ☎ 57-633 17809
- Prodaj nov levi BLATNIK za R 14. A. Kodra 4, Cerklje 17873
- Prodaj nove plastične BLATNIKE za R 4. ☎ 216-153 16761

VOZILA

- GOLF diesel, letnik 1987, ohranjen, prodaj. ☎ 631-364 17494
- Prodaj WARTBURG karavan, letnik 1978. ☎ 46-159, po 16. uri 17522
- Poceni prodaj JUGO 55 Koral, letnik 1989. ☎ 631-364 17564
- Prodaj JUGO 55, letnik 1982. Voklo 47, Senčur 17565
- Prodaj Z 850, letnik 1981. ☎ 622-581 17565
- Prodaj GOLF, letnik 1982, registriran do 9. 10. 1992, dobro ohranjen. Cena 5.500 DEM. ☎ 325-044 17719
- 126 BIS, prodaj ali zamenjam za R 4. ☎ 218-941 17722
- Prodaj Z 101, letnik 1987. ☎ 70-322 17722
- Prodaj LADO Niva, letnik 1988, 45.000 km. ☎ 75-271 17731
- Prodaj Z 101, letnik 1978. Ropret, J. Puharja 2, Kranj 17732

Končno nekaj zastoni!

v Metalkini blagovnici Kamnik

Po desetih nakupih kateregakoli blaga v Metalkini blagovnici Kamnik in ne glede na vrednost ima kupec posebno ugodnost.

metalka TRGOVINA

Pri enajstem zaporednem nakupu se kupcu odšteje povprečna vrednost predhodnih desetih nakupov. Možnost nakupov velja pri gotovinskih plačilih do konca leta 1991.

Vključite se v akcijo!

GORENJSKI GLAS

TEČAJ ŠIVANJA NA BLEDU
INF.: TRGOVINA MARCELA BLEDE
☎ 064/78-531 ALI 77-834

Prodaj ali menjaj JUGO 1.1 GX, letnik 1988, Preska 4 17733
 FIAT Regata 70, letnik 1984, prodaj, 633-853 17738
 Poceni prodaj GOLF, letnik 1980, ohranjen 323-265 17740
 Prodaj Z 750, letnik 1979, rumene barve, 77-201 17742
 Prodaj LADO Samaro 1300 S, letnik 1989, 801-371 17756
 126 BIS, letnik 1991, prodaj, Hribar, Golnik 94, 46-458 17759
 Prodaj LADO Samaro, letnik 1990, 242-686 17764
 Prodaj Z 101, letnik 1981, Cena 2.300 DEM, 82-259 17766
 Prodaj Z 750, letnik 1978, v voznem stanju, 57-425 17769
 Zelo ugodno prodaj GOLF, letnik 1980, rumene barve, Ranko Cerketa, Kosarska 2, Tržič 17783
 Prodaj JUGO 45, letnik 1988, 323-916 17787
 Ugodno prodaj Z 101, letnik 1975, 46-633 17788
 Z 128, letnik 1982, prodaj za 2.000 DEM, 421-360 17790
 SPACKA, letnik 1975, ohranjen, ugodno prodaj, 327-089 17791
 Prodaj Z 750 LE, letnik 1985, 241-176 17794
 Prodaj JUGO Florida, letnik 1990, prevoženih 23.000 km, Cena 11.000 DEM, Rozman, Škofjeloška 39, Kranj 17795
 Prodaj CITROEN VISO II RE, letnik 1985, Dolhar, Kuraltova 13, Šenčur 17797
 Prodaj Z 101, letnik 1979, 215-361, int. 42 17801
 Z 750, letnik 1985, prodaj za 1.200 DEM, Konec, 79-943 17804
 Prodaj HONDO Civic 1.5 GL, letnik 1990, 59-152 17806
 Prodaj ali menjaj GOLF diesel, letnik 1984, 84-197 17807
 Prodaj R 5 TL, letnik 1990, 74-831 17812
 Prodaj Z 750, garažirana, 55.000 km, 621-316 17812
 Prodaj LADO 1200 S, letnik 1986, 311-752 17816
 Prodaj WARTBURG, letnik 1989, zelo dobro ohranjen, Informacije na 68-197, po 21. uri 17821
 Prodaj JUGO 45 E, letnik 1987, dobro ohranjen, Informacije na 68-197, po 21. uri 17822
 Prodaj Z 750, letnik 1977, motor letnik 1986, obnovljena, Janez Tolar, Grosova 24/a, Kranj, 214-438 17828
 Prodaj Z 128, letnik 1986, garažirana, registrirana do avgusta 1992, Cena po dogovoru, 50-657 17829
 CITROEN AX TRE, letnik 1987, prodaj, Oldhamska 1/12, Kranj 17830
 Prodaj Z 128, letnik 1985, Cena 3.300 DEM, 325-946 17838
 Ugodno prodaj Z 101, letnik 1980, Sebe-nje 46/a, Križe 17839
 Prodaj R 18 ali menjaj za Jugo ali Z 101, od letnika 1987 dalje, 73-883 17841
 Prodaj PEUGEOT 405 GL, letnik 1989, 33.000 km, 241-685 17841
 SUZUKI Swift prodaj ali menjaj, 324-778 17842
 Prodaj nov CITROEN BX 1.6, dodatno opremljen, 324-778 17843
 Z 128, letnik 1986, prodaj za 3.000 DEM, 45-532 17846
 JUGO 45, letnik 1986, prodaj za 2.800 DEM, 216-220 17848
 Prodaj OPEL KADETT Berlina 1.3, Sv. Duh 107, Šk. Loka 17853
 Prodaj OPEL KADETT 1.3 Berlina, 632-333, Mravljja 17855
 Zamenjam Z 101, letnik 1977, za manjši motor, z doplačilom, 49-221 17857
 Prodaj Z 750, letnik 1982, registrirana, 801-118 17859
 Prodaj Z 750, letnik 1982, 802-118 17859

Prodaj R 18, letnik 1982, 311-390

Prodaj FORD ESCORT, letnik 1972, registriran do aprila 1992, Cena 1.000 DEM, Pero Matevina, Zapuže 13/c, Begunje 17865

Prodaj VW 1200, letnik 1974, v izrednem stanju, 323-140 17876

Prodaj Z 101, letnik 1988, Cena po dogovoru, 325-540 17885

Prodaj GOLF JGL bencinar, letnik 1980, 323-265 17886

HONDO Civic zamenjam za cenejši avto, Savska 26, Lesce 17889

Prodaj JUGO 55, letnik 1988, Skubic, 73-692 17890

JUGO 45, letnik 1987, prodaj za 3.500 DEM, 622-424 17891

Prodaj R 4, letnik 1986, Cena 2.800 DEM, Vrtnje 56 17896

Prodaj Z 101, letnik 1982, dobro ohranjena, 73-186 17898

ZAPOSLITVE

Iščem resnega PARTNERJA za trgovino ali drugo sodelovanje - Kranj, Valjavčeva 29. Trgovina je opremljena in komisijako pregledana, Živkovič, Podvasca 7, Tržič

Iščem kakršnokoli DELO, razen akvizitertva, 77-609 17743

Honorarno DELO nudimo za STREŽBO v nočnem lokalu, v Kranju, 061/271-278 17780

Razpisujem ŠTIPENDIJO za 2. letnik Gostinske šole, Šifra: GOSTILNA 17800

Nujno iščem DELO na dom: sestavljanje, lepljenje, tipkanje, Šifra: STISKA 17824

MESARJA, s prakso, z znanjem predelave mesnih izdelkov ter predpriprave mesa, zaposlimo. Samo vsitni! 52-079 17825

DELO na vašem domu! Delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratak življenjepis in kuverto z vašim naslovom in znakom, nato boste dobili potrebna navodila, Rant, Križna gora 1, Škofja Loka 17837

Osebam z lastnim prevozom nudim honorarno DELO, Zasluzek 8.000 SLT tedensko, Vabljani tudi vodje skupin, 47-425, danes, od 15. do 19. ure 17850

Ponujam DELO na domu, Praksa ni potrebna! Šifra: DOBER ZASLUZEK 17852

Zaposlim MESARJA - SEKAČA, 213-441 17884

Zaposlim MESARJA - SEKAČA, 213-441 17884

ŽIVALI

Breje OVCE, prodaj, 692-761 ali 311-471, zvečer 17626

Prodaj KRAVO, drugi breja, težka približno 450 kg, 44-142 17720

Prodaj 29 mesecev staro KOBILO, Savska 14, Ribno - Bled 17741

Prodaj srnaste KOZE, za rejo, Pševu 11, Kranj 17779

Prodaj 3 leta staro KOBILO, pripuščena, 421-008 17792

Prodaj ZAJCE in breje OVCE, 79-823 ali 73-914 17799

Manjše in večje PRAŠICE, prodaj, Stanonik, Log 9, Škofja Loka, 65-546 17803

Prodaj PSIČKA, pasme labradorec, 41-825 17815

Prodaj 2 visoko breji OVCI, solčavske pasme, 45-532 17847

NOVA TEL. ŠT. 328-540

Candy Servis
RAJKO KNIFIC

Tončka Dežmana 4, Kranj

Razstava in pokušina gob

v dvorani Partizana (Sokolnica) v Tržiču v petek, 18. oktobra, od 8. - 23. ure v soboto, 19. oktobra, od 8. - 14. ure
Užitne cene: omleta z gobami 70 SLT; pražene gobe z jajci 60 SLT; gobja pašteta 50 SLT; gobja obara 40 SLT
 Vabi vas GOBARSKA DRUŽINA TRŽIČ
 Izrežite oglaš iz časopisa ter ga prinesite s seboj na razstavo - imeli boste **zastonj vstop**.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dobre mame, babice, prababice, tašče, sestre in tete

MARIJE BIZJAK

iz Mavčič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, posebej Jelki in Darinki, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje ter številno spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. Tršanovi za zdravljenje. Najlepša hvala arhidia-konu Melhiorju Golobu in vsem duhovnikom za lep pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njeni**ZAHVALA**

Ob prezgodnji smrti našega očeta, brata in strica

JANEZA KOŠIRJA,

roj. 1941

Matajcev Janez

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, Kmetijski zadruzi Škofja Loka, Inštalacijam Škofja Loka in Slikopleskarstvu Škofja Loka za darovano cvetje, sveče in izrečena sožalja. Posebna zahvala tudi dr. Debeljaku za zdravljenje in lajšanje bolečin, Gasilskemu domu Poljane in njegovemu članu za lep govor, pevcem za lepe žalostnike, g. župniku Bonči za lepo opravljen pogrebni obred in vsem, ki ste ga poznali in spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njegovi**ZAHVALA**

Ob smrti prijatelja

JANEZA KOŠIRJA

se iskreno zahvaljujem vsem domačim za vso izkazano hvaležnost in pozornost. Vsem mojim pa za tako velik obisk ob slovesu.

Rezka

Poljane, 9. oktobra 1991

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

JANEZ RIHTARŠIČ

iz Zgornje Besnice

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem prisrčna hvala!

Vsi njegovi

Zgornja Besnica, 7. oktobra 1991

ZAHVALA

Na svojo zadnjo pot je odšel naš ata

JOŽE KRIŽAJ

Od njega smo se poslovili v sredo, 2. oktobra 1991. Iskrena hvala sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala velja g. župniku za lep pogrebni obred, govorniku ing. Žibertu ter pevcem kvarteta Spev.

VSI NJEGOVI

Kranj, oktobra 1991

ZAHVALA

Ob izgubi dobrega moža, očeta, starega očeta in tasta

FRANCA SUŠNIKA

se za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sodelavcem servisa Remont, Iskre TEL, Iskre Terminali, pevcem, nosačem, pogrebniku in vsem ostalim. Posebna zahvala duhovnikom za lep pogrebni obred in dr. Bajžlju za dolgoletno zdravljenje.

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

Meja, Podreča, Trboje, Sv. Duh, oktobra 1991

Kvadratni meter stanovanja je dosegel že vrtočlavo ceno, zato prihranite nekaj s funkcionalno opremljenimi prostori! Kako? Oglasite se in povedali vam bomo.

SALON POHIŠTVA ZLIT DETELJICA
tel. 064/50-795

SLOVENSKE ŽELEZARNE ŽELEZARNA JESENICE

ugodno prodaja

svoje izdelke v novi industrijski prodajalni na Jesenicah

obiščite nas -
 informacije po telefonu
 (064)81-441, int. 29-04
 ob magistralni cesti
 (avtobusna postaja
 Železarnice), kjer nudimo:

- betonsko železo in pletene žične vrvi
- vlečeno jeklo
- vlečeno žico - črno, pocinkano in nerjavečo
- pločevino - navadno in nerjavečo
- hladno oblikovane profile
- vratne podboje
- dodatne materiale za varjenje - elektrode in varilne žice
- žebelje
- končne izdelke - diske za kmetijske stroje, kljuge za žlebove, snegobrane, žlebove, kotličke za bojljerje

Obratovalni čas vsak dan od 9. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

Slovenija in svet

Za Ruplovo zamenjavo ni razlogov

Tako so menili na komisiji slovenske skupščine za mednarodne odnose in želeli, da bi komisiji o svoji zunanje politični aktivnosti kdaj poročal tudi predsednik vlade Peterle. Premier je že sprožil vprašanje odpoklica Rupla, ker se "preveč druži s predsednikom predsedstva".

Komisija za mednarodne odnose je dala vedeti, da za Ruplovo zamenjavo (zamenjal naj bi ga dr. Janez Drnovšek) ni razlogov, saj so njegove zunanje politične poteze uspešne, posebej po obiskih, ki sta jih skupaj s predsednikom predsedstva Milanom Kučanom opravila v Parizu, Bonnu, na Dunaju in v Budimpešti. Član komisije dr. Danilo Türk, ki deluje kot član slovenske delegacije na mirovni konferenci v Haagu v skupini za človekove pravice, je celo dejal, da je bil drugi oktober, ko je bil Kučan pri francoskem predsedniku Mitterrandu, lahko dan slovenske neodvisnosti. Dr. Rupel je povedal, da je Peterle dvakrat ali trikrat sprožil vprašanje njegovega odpoklica, ker se "preveč druži s predsednikom", vendar je minister zavrnil očitek, da skuša ministrstvo sodelovati z vsemi vejami oblasti in da je normalno sodelovanje pri organizaciji predsedniških obiskov, za kar je bilo ministrstvo zadolženo. Sploh pa se tujina vedno pogosteje obrača na predsednika, kar je mogoče za premiera moteče. Tudi v Švico je bil povabljen zunanji minister, pa je odšel Peterle, ki pa bi moral kdaj, tako kot počno ostali, tudi poročati skupščinski komisiji.

Slovenec diplomatski status

Tudi v Haagu je treba še naprej vzdrževati iniciativo pri reševanju jugoslovanske krize in še posebej slovenske samostojnosti. Stališča so nam sicer naklonjena, vendar večje denarne pomoči za zdaj še ni pričakovati. Slovenija bo v Haagu še sodelovala, vendar bo terjala drugačen položaj - položaj samostojne države. Naši predstavniki naj bi dobili diplomatski status, potovali naj bi s slovenskimi potnimi listi (to počno, z večjimi zapletmi, že sedaj), na konferenci pa naj bi prevajali tudi v slovenščino. Slovenija bo terjala tudi takšne sestanke, kot jih sedaj prakticira vodstvo konference z Miloševićem, Tudjmanom in Kadijevićem. Sploh pa je za haaško konferenco značilno, da imajo Slovenci, Srbi in Črnogorci dokaj jasna stališča, kar pa na primer za Hrvate ni mogoče trditi. Srbi še naprej vztrajajo na skupni državi in na razpravi o mejah, kar so predstavniki Evropske skupnosti zavržili.

Rupel potuje v Rim

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel se bo danes srečal z italijanskim zunanjim ministrom De Michelisom in skušal zgladiti nesoglasja glede napovedanega umika armade iz Slovenije prek Italije. Pred tem se bo sešel s predstavniki italijanske manjšine v Sloveniji. Sicer pa je italijanski zunanji minister De Michelis opustil grožnje Sloveniji, naj ne nadaljuje z osamosvojitvenimi koraki. Zadnje dni jo je celo pohvalil zaradi njenih razumnih korakov in za Slovenijo uporabil besedo "neodvisna". Sploh je interes Slovenije, da tudi z Italijo vzdržuje stalne stike, kot jih že ima z vsemi sosednjimi in tudi nekaterimi drugimi evropskimi državami. Trdo stališče so nepriznanja Slovenije in Hrvaške spreminjajo tudi socialisti. Posledica tega je zanesljivo presenetljivo hitro priznanje slovenskih potnih listov. ● J. Košnjek

Beljak in Jesenice na poti sodelovanja

Jesenice, 14. oktobra - Včeraj je obiskala jeseniško občino veččlanska delegacija iz Beljaka, ki jo je vodil župan g. Helmut Manzenreiter, ki se je s predstavniki skupščine občine Jesenice pogovarjala o konkretnih nadaljnjih oblikah sodelovanja med obema občinama. Ugotovili so, da so že doslej uspešno sodelovali predvsem v okviru Alpe-Jadran. Zdaj pa se tako na Jesenicah, kot v Beljaku zavzemajo za konkretnejše oblike medsebojnega sodelovanja na gospodarskem, športnem, turističnem in kulturnem področju.

Dijaki iz jeseniških srednjih šol naj bi se preko izmenjav veliko bolj vključevali v šolski sistem sosednjega Beljaka. Avstrija sicer doslej ni imela toliko oblik mednarodne izmenjave dijakov in študentov, kot države evropske skupnosti, vendar se je sedaj odločila, da sprejema v srednje in visoke šole veliko več študentov in dijakov iz tujine. Med drugim so poudarili, da bi v Beljaku lahko organizirali tečaje za tiste brezposelne iz Slovenije, ki bi bili pripravljene v sosednji Avstriji opraviti kvalifikacijo in bi tako dobili delo. Zanimivo je tudi, da so v Beljaku že začeli s poučevanjem slovenskega jezika. Pouk v slovenskem jeziku obiskuje že trideset avstrijskih dijakov.

V dveh ali več delovnih skupinah bodo v prihodnje obravnavali vse koristne in konkretne pobude in tako začeli z medsebojnim sodelovanjem na turističnem, izobraževalnem, kulturnem in na drugih področjih. ● D. Sedej

Slovenski potni list se uveljavlja

Kar nekaj evropskih držav je že (presenetljivo hitro) priznalo slovenski potni list. To so storile (do včeraj) Avstrija, Nemčija, Italija, Švica, Litva, Latvija in Estonija, Madžarska in Češkoslovaška federacija.

Neuspešno glasovanje o priznanju

Poslanci Evropskega parlamenta niso izglasovali resolucije o Jugoslaviji, ki uveljavlja tudi ukrepe za priznanje Slovenije in Hrvaške. Sprejeli so milejšo resolucijo, v katero so zapisali, da do sedanja Jugoslavija ne obstaja več in da je prišlo v njej do nepovratnih sprememb. Parlament je sprejel dokumente iz Haaga. Najbolj sporen je bil šesti člen resolucije, ki predvideva priznanje Slovenije in Hrvaške. Za je bilo 64 poslancev, predvsem krščanskih demokratov, liberalcev, konzervativcev, zelenih ter en italijanski in štirje nemški socialisti, proti pa 82, to je skoraj vsi socialisti, komunisti in pripadniki evropske desnice.

GLASOVA ANKETA

Prodaja šepa, zanimive so gobe

Kranj, 14. oktobra - Mednarodni Oktobrski sejem letos s poudarkom na prodajo najrazličnejših izdelkov sicer skuša v nekaterih delih ostati še vedno zvest donedavni usmeritvi in specializaciji. Vendar pa se ta posebnost kaže le v tradiciji gobarskih razstav in deloma na kulturnem področju z razstavo skupine Tri art. Vključuje pa tokrat sklepno predstavitev podjetij in izdelkov za prodajatelje znaka slovenska kakovost, ki bo v četrtek. Kaj pa o sejmju menijo razstavljalci in obiskovalci?

Filip Jelen, direktor Nove opreme Slovenj Gradec: "Nova poslovna strategija trženja nas je spodbudila, da se predstavimo na tej prireditvi v Kranju. Želimo čim bolj približati naše proizvode, ki se po kakovosti ne razlikujejo od izvoznega programa, kupcu. Pričakujemo, da bomo prav s takšnimi nastopi spoznali želje kupcev in trga, sposobni pa smo se s proizvodnjo temu tudi prilagajati v udobju in kakovosti naših izdelkov."

Drago Makuc iz Kranja: "Čeprav se Živila Kranj predstavljamo tudi tokrat na sejmju z ozimnico po primernih cenah, je naš nastop predvsem povezan s tradicijo tega sejma. Kar pa zadeva letošnje sejemsko ponudbo, imam vtis, da je prireditev skromnejša kot prejšnja leta, čeprav ta sejem nikdar ni bil po predstavitvi in obisku nadpovprečen."

Milena Pelipenko, prodajalka v paviljonu z igračami: "Prvi dan je najbrž težko primerjati obisk z avgustovskim sejmjom v Kranju in nedavnim v Celju. Upam pa, da obisk bo, čeprav je v tem trenutku, ob menjavi denarja, težko karkoli napovedovati. Sicer pa smo z različnimi igračami dobro založeni tokrat na prireditvi."

Marjan Kozelj iz Hotemaž: "Na sejmju sem prišel predvsem za razstave gob. Sicer pa je prvi vtis, da tokrat sejem deluje nekako prazno. Najbrž se poznajo tudi razmere: vojna, pomanjkanje denarja... Razstava gob pa je tradicionalna posebnost, na katero se je marsikdo tako navadil na tem sejmju, da bi bilo škoda, če je ne bi bilo."

Franc Žumer, Gobarska družina Kranj: "Gobarska razstava na Oktobrskem sejmju je že kar nekakšna 20-letna obveza naše Gobarske družine. Letos predstavljamo blizu 400 različnih vrst gob, odločili pa smo se tudi za predavanje Sonje in Dušana Vrščaja. Nismo presenečeni, da je tudi tokrat na sejmju na naši razstavi vedno precej živahno. Dobivamo pohvale in podporo, da je z zakonodajo v prihodnje treba gobe in problematiko s tega področja čimprej urediti." ● A. Žalar

Posvetovanje o varstvu pri delu

Zveza društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije prireja v četrtek in petek, 17. in 18. oktobra, v Kazini Park hotela na Bledu dvanajsto republiško posvetovanje o varstvu pri delu. Prvi dan posveta, na katerem bo dan poudarek vzgoji in izobraževanju o varnem delu, bo ob 17.30 okrogla miza z nosilno temo Varstvo pri delu danes. ● H. J.

Kranj, 14. oktobra - Izplačilni dnevi navadno sprožijo plazove stavek. Danes zjutraj so začeli stavkati tudi v Iskri Telematiki MKD. Na jutranjem zboru delavcev, kjer se je zbralo okoli dvesto zaposlenih v tem Telematikinem podjetju, so zahtevali zamenjavo direktorja in povečanje plač do meje, ki jo določa branžna kolektivna pogodba. Po zboru delavcev je stavekovni odbor začel s pogajalnimi z vodstvom MKD in krovnega podjetja Telematika. - D.Ž. Foto: A. Gorišek

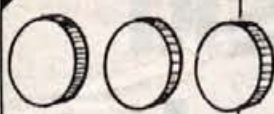
PPC GORENJSKI SEJEM

KUPON

za 50 % popust = 50,00 SLT pri nakupu 1 vstopnice za OKTOBRSKI SEJEM v Kranju do 17. 10. 91

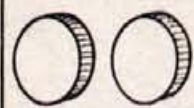
GORENJSKI GLAS

DOBER OKTOBER
Znižanje cen nekaterih izdelkov v Merkurjevih prodajalnah od 7. oktobra do 7. novembra.

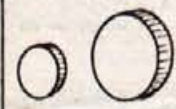
za 30%

vrtno garniture, motorne in električne kosilnice, garniture DOM-Triso (meter, kotnik, vodna tehnica,...)

za 20%

vrtno mreže, orodja ISKRA-ERO, Swaty - FLEX Black & Decker, Unior, vijaki, okovja Titan in Kovinoplastika, EMO-BIO in garniture.

za 15%

Varstroj in Iskra - Varjenje BARVE, LAKI, RAZREDČILA

Znižanje cen velja za takojšnja plačila nad 1.000,00 tolarjev in člane stanovanjskih zadrug. Podrobnejše informacije dobite pri prodajalcih!